

SOSYAL SİGORTALAR KANUNU

Kanun Numarası: 506

Kabul Tarihi: 17/07/1964

Yayımladığı Resmi Gazete Tarihi: 29, 30, 31/07/1964 - 01/08/1964

Yayımladığı Resmi Gazete Sayısı: 11766 - 11779

NOT : - Bu kanunun ek 26 ncı maddesine göre, kanunda yer alan gelir ve aylıkların ödenmesine dair dönem ve devre tabirleri, bir aylık veya üç aylık dönemi ifade eder.

- Bu Kanunda “Çalışma Bakanlığı” ve “Sosyal Güvenlik Bakanlığı” deyimleri; 01/12/1993 tarih ve 3918 sayılı Kanunla 09/07/1945 tarih ve 4792 sayılı Kanuna eklenen Ek 2 nci madde ile “Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı” olarak değiştirilmiştir.

BÖLÜM - I: Genel Hükümler

Kanunun amacı:

Madde 1 - İş kazalarıyla meslek hastalıkları, hastalık, analık, malullük, yaşlılık ve ölüm hallerinde bu kanunda yazılı şartlarla sosyal sigorta yardımları sağlanır.

Bu kanunda geçen (Kurum) deyimi (Sosyal Sigortalar Kurumu) anlamına gelir.

Sigortalı sayılanlar: (*)

NOT : (*) Bu maddenin uygulanmasında ek 10 ve 13 üncü maddelere bakınız.

Madde 2 - (Değişik madde: 11/05/1976 - 1992/1 md.)

Bir hizmet akdine dayanarak bir veya birkaç işveren tarafından çalıştırılanlar bu kanuna göre sigortalı sayılır.

10/07/1941 tarihli ve 4081 sayılı Çiftçi Mallarının Korunması hakkındaki Kanuna göre çalıştırılan Koruma Bekçileri bu kanuna tabidir.

Bu kanunda belirtilen Sosyal Sigorta yardımlarından sigortalılar ile bunların eş ve çocukları ve sigortalıların ölümlerinde bu kanuna göre hak sahibi olan kimseleri yararlanırlar.

Sigortalı sayılmayanlar:

Madde 3 - I - Aşağıda yazılı kimseler bu kanunun uygulanmasında sigortalı sayılmazlar:

A - (Değişik alt bent: 24/10/1983 - 2934/1 md.)

- a) Kamu sektörüne ait tarım ve orman işlerinde ücretle,
- b) Özel sektörde ait tarım ve orman işlerinde ücretle ve sürekli olarak,
- c) Tarım sanatlarına ait işlerde,
- d) Tarım işyerlerinde yapılan ve tarım işlerinden sayılmayan işlerde,
- e) Tarım işyeri sayılmayan işyerlerinin park, bahçe, fidanlık ve benzeri işlerinde,

Çalışanlar hariç olmak üzere tarım işlerinde çalışanlar (*)

B) İşverenin ücretsiz çalışan eşi,

C) Aynı konutta birlikte yaşıyan ve üçüncü dereceye kadar (Üçüncü derece dahil) olan hırsızlar sırasında ve aralarında dışardan başka kimse katılmayıp bu konut içinde yapılan işlerde çalışanlar.

D) (Değişik alt bent: 11/08/1977 - 2100/1 md.) Ev hizmetlerinde çalışanlar (ücretle ve sürekli olarak çalışanlar hariç) (*)

E) Askerlik hizmetlerini yapmakta olan yükümlüler (27/02/1962 tarihli 33 sayılı Kanun hükümlerine göre çalışanlar hariç),

F) Kanunla kurulu emekli sandıklarına aidat ödemekte olanlar,

G) Yabancı bir memlekette kurulu herhangi bir müesseseye tarafından ve o müesseseye nam ve hesabına Türkiye'ye bir iş için gönderilen ve yabancı memlekette sigortalı olduğunu bildiren yabancı kimseler,

H) Resmi meslek ve sanat okulları ile, yetkili resmi makamların müsaadesiyle kurulan meslek veya sanat okullarında tatbiki mahiyettedeki yapım ve üretim işlerinde çalışan öğrenciler,

I) Yalnız ceza ve ıslah evleri içindeki atelyelerde çalıştırılan mahkumlar,

J) Sağlık müesseselerinde işe alıstedirilmekte olan hasta veya maluller,

K) Herhangi bir işverene hizmet akdiyle bağlı olmaksızın kendi nam ve hesabına çalışanlar,

L) (Ek bent: 29/04/1986 - 3279/1 md.) Köy sınırları içinde, anahtar teslimi veya ihale suretiyle başkasına verilmeksızın, turistik, ticari veya dinlenme gayesi dışında, kısmen inşaat sahibi ve aile fertlerinin çalışması, kısmen de hariçten işçi çalıştırılması suretiyle kendi ihtiyaçları için yapılan inşaat, tamirat,

tadilat, tesisat ve benzeri işlerde çalışanlar,

II- Aşağıda belirtilenler hakkında bazı sigorta kolları uygulanmaz:

A) Malullük, yaşıllık ve ölüm sigortaları, bir işveren emrinde çalışan ve Türk uyruklu olmayan kimselerden Kurumdan yazılı istekte bulunanlar hakkında ve istek tarihinden sonraki ay başından başlanarak uygulanır.

B) Özel kanunda tarifi ve nitelikleri belirtilen çıraklar hakkında, çıraklık devresi sayılan süre içinde analık, malullük, yaşıllık ve ölüm sigortaları ile bu kanunun 35 inci maddesi hükümleri uygulanmaz.

C) (Değişik alt bent: 29/04/1986 - 3279/1 md.) Kanunla kurulu sosyal güvenlik kurumlarından malullük veya emekli aylığı almaktı iken bu Kanuna tabi sigortalı bir işte çalışanların 78 inci maddeye göre tespit edilen prime esas kazançları üzerinden 63 üncü madde hükmüne göre Sosyal Güvenlik Destek Primi kesilir.

Sosyal Güvenlik Destek Primi ödenmiş süreler, bu Kanuna göre sigortalılık süresinden sayılmaz ve 24/05/1983 tarih ve 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına tabi olarak geçen hizmetlerin birleştirilmesi hakkında Kanun hükümleri uygulanmaz, 64 üncü madde hükmüne göre toptan ödeme yapılmaz. Ancak iş kazası veya meslek hastalığı halinde 12 nci madde hükümleri uygulanır.

Bunlardan kendi kanunlarına göre görev malullüğü aylığı bağlanmış olanlar Kurumdan yazılı talepte bulunurlarsa, bunlar hakkında talep tarihini takip eden ayından itibaren, malullük, yaşıllık ve ölüm sigortaları da uygulanır.

D) (Ek alt bent: 20/06/1987 - 3395/1 md.) El haliciliği dokuma işlerinde çalışanlar hakkında yalnız iş kazaları ile meslek hastalıkları, analık ve hastalık sigorta kolları uygulanır. Ancak bunlar istekleri halinde malullük, yaşıllık ve ölüm sigorta kolları bakımından 85 inci madde hükmüne göre istege bağlı sigortalı olabilirler.

NOT : (*) Bu hükmün uygulanmasında ek 9 uncu maddeye bakınız.

İşveren ve işveren vekilinin tarifi:

Madde 4 - (Değişik madde: 11/05/1976 - 1992/1 md.)

Bu kanunun uygulanmasında 2 nci maddede belirtilen sigortalıları çalıştırın gerçek veya tüzel kişiler “İşveren” dir.

İşveren nam ve hesabına işin yönetimi görevini yapan kimseler “İşveren vekili” dir.

Bu kanunda geçen işveren deyimi işveren vekilini de kapsar.

(Değişik fikra: 14/05/1985 - 3203/1 md.) İşveren vekili bu Kanunda belirtilen yükümlülüklerinden dolayı aynen işveren gibi sorumludur.

Çiftçi mallarını koruma bekçileri hakkında, işverenlerin bu kanunda belirtilen yükümleri bunları tayne yetkili makam tarafından yerine getirilir.

İşyerinin tarifi:

Madde 5 - Bu kanunun uygulanmasında, 2 ncı maddede belirtilen sigortalıların işlerini yaptıkları yerler “İşyeri” dir.

İşin niteliği ve yürütümü bakımından işyerine bağlı bulunan yerlerle dinlenme, çocuk emzirme, yemek, uyku, yılanma, muayene ve bakım, beden veya meslek eğitimi yerleri, avlu ve büro gibi diğer eklentiler ve araçlar da (İşyeri) nden sayılır.

Sigortalılığın başlangıcı ve mecburi oluşu:

Madde 6 - Çalıştırılanlar, işe alınmalarıyla kendiliğinden “Sigortali” olurlar.

Sigortalılar ile bunların işverenleri hakkında sigorta hak ve yükümleri sigortalının işe alındığı tarihten başlar.

Bu suretle sigortalı olmak hak ve yükümden kaçınılamaz ve vazgeçilemez.

Sözleşmelere, sosyal sigorta yardım ve yükümlerini azaltmak veya başkasına devretmek yolunda hükümler konulamaz.

Geçici görevde yabancı ülkeye gönderilme:

Madde 7 - İşveren tarafından geçici görevle yabancı ülkelere gönderilen sigortalıların bu kanunda yazılı hak ve yükümleri bu görevi yaptıkları sürece de devam eder.

İşyerini bildirme:

Madde 8 - (Değişik fıkra: 25/08/1999 - 4447/1 md.) (*) İşveren, örneği Kurumca hazırlanacak işyeri bildirgesini işçi çalıştırılmaya başlayacağı tarihten önce Kuruma doğrudan vermek veya iadeli taahhütlü olarak göndermekle yükümlüdür.

İşverene, Kurumca, bildirgenin alındığını bildirir bir belge verilir veya taahhütlü olarak gönderilir.

Bildirgenin verilmemesi veya geç verilmesi bu kanunda belirtilen hak ve yükümleri kaldırır.

Sigortalı çalıştırılan bir işin veya işyerinin başka bir işverene devrolunması veya intikal etmesi halinde de, yeni işveren bildirge vermekle yükümlüdür. Bu işlerde çalışan sigortalıların sigorta hak ve yükümleri devam eder. (Ek cümle: 04/10/2000 - KHK/616, md.57: İptal: Anayasa Mahkemesi'nin 31/10/2000 tarih ve 2000/65 Esas ve 2000/38 Kararı ile) (**)

NOT : (*) 25/08/1999 tarih ve 4447 sayılı kanunun 1. maddesi ile değiştirilen fıkra için Tarihçeye bakınız.

(**) "İşyerinin miras yolu ile intikali halinde, yeni işveren işyeri bildirgesini ölüm tarihinden itibaren en geç üç ay içinde Kuruma doğrudan vermek veya iadeli taahhütlü olarak göndermekle yükümlüdür." şeklindeki cümleyi ekleyen, 616 Sayılı KHK, Anayasa Mahkemesinin E:2000/65, K:2000/38 sayılı kararıyla iptal edilmiş olup, iptal hükmü, kararın 10/11/2000 tarih ve 24226 sayılı R.G.de yayımından itibaren 1 yıl sonra yürürlüğe girmiştir.

TARİHÇE : 1 - 25/08/1999 tarih ve 4447 sayılı kanunun 1. maddesi ile değiştirilen fikra metni:

İşveren, örneği Kurumca hazırlanacak bildirgeyi, sigortalı çalıştırılmaya başladığı tarihten itibaren en geç bir ay içinde, Kurumun ilgili teşkilatına vermekle veya taahhütlü olarak göndermekle yükümlüdür

Çalıştırılan sigortalıları bildirme:

Madde 9 - (Değişik fikra: 25/08/1999 - 4447/2 md.) (*) İşveren çalıştıracağı kimseleri, işe başlatmadan önce örneği Kurumca hazırlanacak işe giriş bildirgeleriyle Kuruma doğrudan bildirmekle veya bu belgeleri iadeli-taahhütlü olarak göndermekle yükümlüdür. İnşaat işyerlerinde işe başlatılacak kimseler için işe başlatıldığı gün Kuruma veya iadeli-taahhütlü olarak postaya verilen işe giriş bildirgeleri ile Kuruma ilk defa işyeri bildirgesi verilen işyerlerinde işe alınan işçiler için en geç bir ay içinde Kuruma verilen veya iadeli-taahhütlü olarak gönderilen işe giriş bildirgeleri de süresi içinde verilmiş sayılır.

(Ek fikra: 14/07/1999 - 4010/1 md.) Dışişleri Bakanlığının sigortalı olarak yurtdışı görevde attanan personeli için işe giriş bildirgeleri ise, Kuruma en geç üç ay içinde gönderilir.

NOT : (*) 25/08/1999 tarih ve 4447 sayılı kanunun 2. maddesi ile değiştirilen fikra için Tarihçeye bakınız.

TARİHÇE : 1 - 25/08/1999 tarih ve 4447 sayılı kanunun 2. maddesi ile değiştirilen fikra metni:

İşveren, çalıştırıldığı sigortalıları, örneği Kurumca hazırlanacak bildirgelerle en geç bir ay içinde Kuruma bildirmeye mecburdur.

Bildirilmiyen sigortalılar için yapılacak işlem:

Madde 10 - Sigortalı çalıştırılmaya başlandığının süresi içinde Kuruma bildirilmemesi halinde bildirgenin sonradan verildiği veya sigortalı çalıştırıldığı Kurumca tesbit edildiği tarihten önce meydana gelen iş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve analık hallerinde ilgililerin sigorta yardımları Kurumca sağlanır.

Sigortalı çalıştırılmaya başlandığı Kuruma bildirilmiş veya bu husus Kurumca tesbit edilmiş olmakla beraber, yeniden işe alınan sigortalılardan, süresi içinde Kuruma bildirilmiyenler için de, iş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve analık hallerinde gerekli sigorta yardımları Kurumca sağlanır.

Ancak, yukarıki fikralarda belirtilen sigorta olayları için Kurumca yapılan ve ilerde yapılması gerekli bulunan her türlü masrafların tutarı ile, gelir bağlanırsa bu gelirlerin 22 ncı maddede sözü geçen tarifeye göre hesabedilecek sermaye değerleri tutarı, 26 ncı maddede yazılı sorumluluk halleri aranmaksızın, işverene ayrıca ödettirilir.

BÖLÜM - II: İş Kazalarıyla Meslek Hastalıkları Sigortası

İş kazası ve meslek hastalığının tarifi:

Madde 11 - A) İş kazası, aşağıdaki hal ve durumlardan birinde meydana gelen ve sigortalıyı hemen veya sonradan bedence veya ruhça arızaya uğratan olaydır:

- a) Sigortalının işyerinde bulunduğu sırada,
- b) İşveren tarafından yürütülmekte olan iş dolayısıyle,
- c) Sigortalının, işveren tarafından görev ile başka bir yere gönderilmesi yüzünden asıl işini yapmaksızın geçen zamanlarda,
- d) Emzikli kadın sigortalının çocuğuna süt vermek için ayrılan zamanlarda,
- e) Sigortalıların, işverence sağlanan bir taşıtlı işin yapıldığı yere toplu olarak götürülüp getirilmeleri sırasında.

B) Meslek hastalığı, sigortalının çalıştırıldığı işin niteliğine göre tekrarlanan bir sebeple veya işin yürütüm şartları yüzünden uğradığı geçici veya sürekli hastalık, sakatlık veya ruhi arıza halleridir.

Bu kanuna göre tesbit edilmiş olan hastalıklar listesi dışında herhangi bir hastalığın meslek hastalığı sayılıp sayılmaması üzerinde çıkabilecek uyuşmazlıklar, Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunca karara bağlanır.

Sağlanan yardımlar:

Madde 12 - İş kazaları ile meslek hastalıkları halinde sağlanan yardımlar

- A) Sağlık yardımı yapılması,
- B) Geçici iş göremezlik süresince günlük ödenek verilmesi,
- C) Sürekli iş göremezlik hallerinde gelir verilmesi,
- D) Protez araç ve gereçlerinin sağlanması, takılması, onarılması ve yenilenmesi,
- E) (A) ve (D) fikralarında yazılı yardımlar için sigortalının başka yere gönderilmesi,
- F) İş kazası veya meslek hastalığı dolayısıyle bedeni veya ruhi bir arızaya uğrışanlardan, yurt içinde tedavisi kabil olmayıp, ancak yabancı bir ülkede kısmen veya tamamen tedavisi mümkün görülen ve meslekinde uğradığı iş göremezlik derecesinin azalabileceği Kurum sağlık tesisleri sağlık kurulu raporu ile tesbit edilen sigortalının ve bu raporda belirtilmişse, beraber gidecek kimselerin yabancı ülkelere gidip gelme yol paraları ile o yerdeki kalış ve tedavi masraflarının ödenmesi (Sağlık Kurulunca verilen rapora Kurum veya sigortalı itiraz ederse, bu husus Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunca karara bağlanır),
- G) Cenaze masrafı karşılığı verilmesi,
- H) Sigortalının ölümünde hak sahiplerine gelir bağlanması.

Sağlık yardımlarının tarifi:

Madde 13 - İş kazalarıyla meslek hastalıkları halinde sigortaliya yapılacak sağlık yardımları, sigortalının:

A) Hekime muayene ettirilmesi, hekimin göstereceği lüzum üzerine teşhis için gereken klinik ve laboratuvar muayenelerinin sağlanması, gerekirse sağlık müessesesine yatırılması ve her türlü tedavisinin yapılması,

B) Tedavi süresince gerekli ilaç ve iyileştirme araçlarının sağlanması, Şeklinde olur.

Yukarıki fikralara göre yapılacak sağlık yardımları, sigortalının sağlığını koruma, çalışma gücünü yeniden kazandırma ve kendi ihtiyaçlarını görme yeteneğini artırma amacını güder.

Sağlık yardımının süresi:

Madde 14 - Sağlık yardımı, iş kazasına uğrayan veya meslek hastalığına tutulan sigortalıların sağlık durumunun gerektirdiği sürece devam eder.

Sigortalı, tedavi gördüğü müessese sağlık kurulunda veya Kurum sağlık kurullarınca gerekli görülürse, Kurumun dinlenme evlerine yatırılabilir.

Bu yardımlar, iş kazasının olduğu veya meslek hastalığına tutulan sigortalının Kurumca tedaviye alındığı tarihten başlar.

Ancak, meslek hastalığına tutulan sigortalı, Kurumca tedaviye alınmadan önce herhangi bir suretle işverene ait yahut resmi veya Kurumca uygun görülen ücret tarifesini kabul eden özel sağlık müesseselerinden birinde tedaviye alınmış ise, yardımlar bu tedavinin başladığı tarihten başlanmış sayılır ve belgelere dayanan masraflar Kurumca ödenir.

İş kazası veya meslek hastalığı sonucu sürekli iş göremezlik geliri almakta olan veya bu geliri sermayeye çevrilerek kendilerine ödenmiş bulunanlardan, aynı iş kazası veya meslek hastalığı dolayısıyle yeniden tedavi edilmeleri Kurum sağlık tesisleri sağlık kurulu raporu ile gerekli gösterilenler de sağlık yardımlarından yararlanırlar.

İşverenin yükümü:

Madde 15 - İşveren, iş kazasına uğrayan sigortaliya, Kurumca işe elkonuncaya kadar, sağlık durumunun gerektirdiği sağlık yardımlarını yapmakla yükümlüdür. Bu amaçla yapılan ve belgelere dayanan masraflarla yol paraları Kurum tarafından işverene ödenir.

Birinci fikrada belirtilen yükümlerin yerine getirilmesindeki savaşıma ve gecikmeden dolayı, sigortalının tedavi süresinin uzamasına, malul kalmasına veya malullük derecesinin artmasına sebep olan işveren, Kurumun bu yüzden uğriyacağı her türlü zararı ödemekle yükümlüdür.

Geçici iş göremezlik ödeneği:

Madde 16 - İş kazası veya meslek hastalığı dolayısıyle geçici iş göremezliğine uğrayan sigortaliya her gün için geçici iş göremezlik ödeneği verilir.

Hekim tavsiyelerine uymazlık:

Madde 17 - İş kazası, en geç kazadan sonraki gün içinde işverene veya Kuruma bildirilir.

İş kazası veya meslek hastalığı dolayısıyle hekimin bildirdiği tedbir ve tavsiyelere uyulmaması yüzünden tedavi süresinin uzamasına, malul kalmasına veya malullük derecesinin artmasına sebep olan sigortalının geçici iş göremezlik ödeneğinin veya sürekli iş göremezlik gelirinin kendisine yüklenebilecek kusurun rapor da belirtilen oranındaki kısmını, Kurum tarafından düşürülebilir. Şu kadar ki, bu düşürme %50'yi geçemez.

Kurumun yazılı bildirisine rağmen, teklif edilen tedaviyi kabul etmiyen sigortalıya, tedavi için Kuruma başvuracağı tarihe kadar sağlık yardımını yapılmışacağı gibi geçici iş göremezlik ödeneği veya sürekli iş göremezlik geliri de verilmez.

Meslek hastalığının tesbiti:

Madde 18 - Meslek hastalığı halinde, bu kanunda yazılı yardımardan yararlanmak için, sigortalının çalıştığı işde meslek hastalığına tutulduğunun hekim raporu ile tesbit edilmesi gereklidir.

Meslek hastalığı, sigortalı olarak çalıştığı ve böyle bir hastalığa sebep olacak işten ayrıldıktan sonra meydana çıkmış ise, sigortalının, bu kanunla sağlanan yardımardan yararlanabilmesi için, eski işinden fiilen ayrılmasiyle hastalığın meydana çıkması arasında bu hastalık için Tüzükte belirtilen süreden daha uzun bir zamanın geçmemiş olması şarttır.

Sürekli iş göremezlik hali:

Madde 19 - Geçici iş göremezlik hali sonunda Kuruma ait veya Kurumun sevk edeceği sağlık tesisleri sağlık kurulları tarafından verilecek raporlarda belirtilen arızalarına göre, iş kazası veya meslek hastalığı sonucu meslekte kazanma gücünün en az %10 azalmış bulunduğu Kurumca tesbit edilen sigortalı, sürekli iş göremezlik gelirine hak kazanır.

Sürekli iş göremezlik geliri almakta olan veya bu geliri sermayeye çevrilerek ödenmiş bulunan sigortalının yeniden tedavi ettirilmesi halinde meslekte kazanma gücünü ne oranda yitirdiği, yukarıdaki fikrada belirtilen sağlık kurullarından alınacak raporlara göre yeniden tesbit olunur.

Sürekli iş görememeliğin hesaplanması:

Madde 20 - (Değişik madde: 23/10/1969 - 1186/1 md.) (*)

Sürekli iş göremezlik geliri, sigortalının meslekinde kazanma gücünün tamamını veya bir kısmını yitirmiş bulunmasına göre hesaplanır.

Sürekli ve tam iş göremezlikte sigortalıya yıllık kazancının %70'ine eşit yıllık bir gelir bağlanır.

Sürekli kısmi iş göremezlikte sigortalıya bağlanacak gelir, tam iş göremezlik geliri gibi hesaplanarak bunun iş göremezlik derecesi oranındaki tutarı kendisine verilir.

Sürekli kısmi veya sürekli tam iş göremez durumundaki sigortalı, başka birinin sürekli bakımına muhtaç ise bu gelir %50 artırılır.

NOT : (*) Bu hükmün uygulanmasında ek 20, 21, 22, 23 ve 24 üncü maddelere bakınız.

Birden çok iş kazasına uğrama hali:

Madde 21 - Sigortalının yeniden bir iş kazasına uğraması veya yeni bir meslek hastalığına tutulması halinde meydana gelen arızaların bütünü gözönüne alınarak kendisine sürekli iş göremezliğini doğuran ilk iş kazası veya meslek hastalığı sırasındaki kazancı üzerinden gelir bağlanır. Ancak, sigortalının uğradığı son iş kazası veya meslek hastalığı sırasındaki günlük kazancı önceki kazancından yüksek ise sürekli iş göremezlik geliri bu kazanç üzerinden hesaplanır.

Gelirin sermayeye çevrilmesi:

Madde 22 - Sürekli iş göremezlik gelirinin sigortalıya ömrü boyunca verilmesi esastır.

Ancak, iş kazası neticesinde tesbit edilen sürekli iş göremezlik derecesinin %25'ten az olması ve bunun üç yıl içinde değişimsinin Kurumca mümkün görülmemesi hallerinde sigortalının isteği üzerine bu gelirler sermayeye çevrilerek ödenir.

Bu madde gereğince verilecek Sermaye, Çalışma ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlıklarınca birlikte tesbit olunacak tarifeye göre hesaplanır.

Eş ve çocuklara gelir bağlanması:

Madde 23 - (Değişik madde: 21/06/1973 - 1753/1 md.)

İş kazası veya meslek hastalığı sonucu ölümlerde aşağıdaki hükümler uygulanır:

I) Ölen sigortalının 88inci madde gereğince tespit edilecek yıllık kazancının %70'inin;

A) (Değişik alt bent: 20/03/1985 - 3168/1 md.) Dul eşine %50'si, gelir alan çocuğu bulunmayan dul eşine %75'i,

B) (Mülga alt bent: 20/03/1985 - 3168/6 md.)

C) Çocuklardan:

a) 18 yaşını, orta öğrenim yapması halinde 20 yaşını, yüksek öğrenim yapması halinde 25 yaşını doldurmamış olan veya çalışamayacak durumda malul bulunan ve Sosyal Sigortaya, Emekli Sandıklarına tabi çalışmalarından dolayı gelir veya aylık almayan erkek çocukların yaşıları ne olursa olsun evli olmayan, evli olmakla beraber sonradan boşanan veya dul kalan ve Sosyal Sigortaya, Emekli Sandıklarına tabi bir işte çalışmayan, buralardan gelir veya aylık almayan kız çocukların her birine %25'i,

b) (a) fikrasında belirtilen ve sigortalının ölümü ile anasız vebabasız kalan veya sonradan bu duruma düşenlerle ana ve babaları arasında evlilik bağlantısı bulunmayan yahut sigortalı babanın ölümü tarihinde evlilik bağlantısı bulunmakla beraber anaları sonradan evlenenlerin her birine %50'si,

Oranında yıllık gelir bağlanır.

Sigortalının ölüm tarihinde 18 veya 20 yaşını doldurmuş olup, gelire hak kazanmamış durumda olan erkek çocuklar, sonradan öğrenim yaparlarsa (a) fikrasındaki haklardan yararlanırlar,

II) Sürekli iş göremezlik geliri sermaye olarak ödenmiş bulunan sigortalın ölümü halinde hak sahiplerine, sigortalıya verilen sermaye nazara alınmaksızın bu kanun hükümlerine göre gelir bağlanır.

III) Sigortalı tarafından evlat edinilmiş, tanınmış veya nesbi düzeltilmiş yahut babalığı hükmeye bağlanmış çocuklar ile sigortalının ölümünden sonra doğan çocuklar, bağlanacak gelirden yukarıda belirtilen esaslara göre yararlanırlar.

IV - Hak sahibi eş ve çocuklara bağlanacak gelirlerin toplamı sigortalının yıllık kazancının %70 ini geçemez. Bu sınırın aşılmaması için gerekirse, hak sahibi kimselerin gelirlerinden orantılı olarak indirimler yapılır.

V - Sigortalının erkek çocuklarına bağlanan gelirler çocuğun 18 yaşını, orta öğrenim yapması halinde 20 yaşını, yüksek öğrenim yapması halinde 25 yaşını dolduracağı tarihe kadar devam eder. Çalışamayacak durumda malul olan erkek çocukların gelirleri bu yaşlara vardiktan sonra da kesilmez. Ancak geliri kesilen erkek çocuklardan sonradan çalışamayacak durumda malul olanlara, Sosyal Sigortaya yahut Emekli Sandıklarına tabi çalışmalarından dolayı gelir veya aylık almamaları şartı ile, malullük durumlarının tespitine esas teşkil eden rapor tarihini takibeden ay başından itibaren yeniden gelir bağlanır. 101inci madde hükmü saklıdır.

VI - (Değişik bent: 20/03/1985 - 3168/1 md.) Sigortalının dul eşi evlenirse geliri kesilir. Gelirin kesilmesine yol açan evlenme son bulunca gelir yeniden bağlanır. Sonraki eşinden de gelir almaya hak kazanan dul eşe, bu gelirlerden fazla olanı ödenir.

VII - Sigortalının kız çocuklarına bağnan gelirler, Sosyal Sigortaya, Emekli Sandıklarına tabi işlerde çalışmaya başladıkları veya evlendikleri tarihi takibeden devre başından itibaren kesilir. (*) Gelirin kesilmesine yol açan sebebin ortadan kalkması halinde 1inci bölümün (C) fikrası hükmü saklı kalmak şartıyla, bu tarihten başlanarak yeniden gelir bağlanır. Ancak evliliğin son bulması ile kocasından da gelir almaya hak kazanan kimseye bu gelirlerden fazla olanı ödenir.

VIII - (Ek bent: 29/06/1978 - 2167/2 md.) İş kazası veya meslek hastalığı sonucu meslekte kazanma gücünün %50 veya daha fazlasını kaybederek sürekli iş göremezlik geliri almakta iken ölenlerin de ölümün maluliyete esas olan iş kazası veya meslek hastalığına bağlı olup olmadığına bakılmaksızın hak sahiplerine gelir bağlanır.

NOT : (*) Bu hükmün uygulanmasında ek 12nci maddeye bakınız.

Ana ve babaya gelir bağlanması:

Madde 24 - (Değişik madde: 23/10/1969 - 1186/3 md.)

Sigortalının ölümü tarihinde eşine ve çocuklarına bağlanması gereken gelirlerin toplamı, sigortalının yıllık kazancının %70'inden aşağı ise, artanı, eşit hisseler halinde geçimi sigortalı tarafından sağlanlığı belgelenen ana ve babasına gelir olarak verilir. Ancak, bunların her birinin hissesi sigortalının yıllık kazancının %70'inin dörtte birini geçemez.

Sigortalının ölümü ile eşine ve çocuklarına bağlanabilecek gelirlerin toplamı, sigortalının yıllık kazancının %70'inden aşağı değilse ana ve babanın gelir bağlanma hakları düşer.

Sigortalının kontrol muayenesi:

Madde 25 - Sürekli iş göremezlik geliri bağlandıktan sonra sigortalı, her zaman, iş göremezlik derecesinde bir artma olduğunu veya başka birinin sürekli bakımına muhtaç duruma girdiğini ileri sürerek gelirde değişiklik yapılmasını istiyebileceği gibi, Kurum da, sigortalıyı her zaman kontrol muayenesine tabi tutabilir.

Gerek sigortalının başvurması üzerine gerek Kurumca yaptırılan kontrol muayenesi sonunda Kurum sağlık tesisleri sağlık kurulu raporuna göre sürekli iş göremezlik durumunda değişiklik olduğu tesbit edilirse, sigortalının sürekli iş göremezlik geliri, rapor tarihinden sonraki ay başından başlanarak artırılır, eksiltilir veya kesilir.

Geliri sermayeye çevrilmiş sigortalılardan sürekli iş göremezliği azalanlar için bu değişme istenemez. Ancak, sürekli iş göremezliği artanlar değişmeden yararlanırlar.

Kabul edilir bir özrü olmadığı halde kontrol muayenesini Kurumun yazılı bildirisinde belirtilen tarihten sonraki ay başına kadar yaptırmayan sigortalının sürekli iş göremezlik geliri, kontrol muayenesi için belirtilen tarihten sonraki ay başından başlıyarak kesilir.

Şu kadar ki, kontrol muayenesini Kurumun yazılı bildirisinde belirtilen tarihten başlıyarak üç ay içinde yaptıran ve sürekli iş göremezlik halinin devam ettiği tesbit edilen sigortalının yeni sürekli iş göremezlik derecesine göre hesaplanacak geliri, ödemeden kesildiği tarihten başlanarak verilir.

Kontrol muayenesini Kurumun yazılı bildirisinde belirtilen tarihten üç ay geçtikten sonra yaptıran ve sürekli iş göremezlik halinin devam ettiği tesbit edilen sigortalının yeni sürekli iş göremezlik derecesine göre hesaplanacak geliri, rapor tarihinden sonraki ay başından başlanarak ödenir.

İşverenin sorumluluğu:

Madde 26 - (Değişik fikra: 20/06/1987 - 3395/2 md.) İş kazası ve meslek hastalığı, işverenin kastı veya işçilerin sağlığını koruma ve işgüvenliği ile ilgili mevzuat hükümlerine aykırı hareketi veya suç sayılabilir bir hareketi sonucu olmuşsa, Kurumca sigortalıyla veya haksahibi kimselerine yapılan veya ilerde yapılması gereklili bulunan her türlü giderlerin tutarları ile gelir bağlanırsa bu gelirlerinin 22nci maddede belirtilen tarifeye göre hesaplanacak sermaye değerleri toplamı sigortalı veya haksahibi kimselerin işverenden isteyebilecekleri miktarlarla sınırlı olmak üzere Kurumca işverene ödettirilir.

İş kazası veya meslek hastalığı, 3 üncü birkisinin kasıt veya kusuru yüzünden olmuşsa, Kurumca bütün sigorta yardımcıları yapılmakla beraber zarara sebep olan 3 üncü kişilere ve şayet kusuru varsa bunları çalıştırılanlara Borçlar Kanunu hükmülerine göre rücu edilir.

(Ek fikra: 24/10/1983 - 2934/3 md.) Ancak; iş kazası veya meslek hastalıkları sonucu ölümlerde bu Kanun uyarınca hak sahiplerine yapılacak her türlü yardım ve ödemeler için, iş kazası veya meslek hastalığının meydana gelmesinde kasıdı veya kusuru bulunup da aynı iş kazası veya meslek hastalığı sonucu ölen sigortalının hak sahiplerine Kurumca rücu edilemez.

İş kazasını bildirme:

Madde 27 - İşveren, iş kazasını, o yer yetkili zabıtاسına derhal ve Kuruma da en geç kazadan sonraki iki gün içinde yazı ile bildirmekle yükümlüdür. Bu bildirme örneği Kurumca hazırlanan haber verme kağıtları doldurulup verilerek yapılır.

İşverenin kasden veya ağır ihmali neticesi iş kazasını bu madde gereğince Kuruma zamanında bildirilmemesinden veya haber verme kağıdında yazılı bilginin eksik veya yanlış olmasından doğan ve ileride doğacak olan Kurum zararlarından işveren sorumludur.

Birinci fikrada yazılı süre içinde Kuruma bildirilmeyen iş kazası dolayısıyle, bildirme tarihine kadar işveren tarafından yapılmış olan harcamalar Kurumca ödenmez.

Meslek hastalığını bildirme:

Madde 28 - İşveren, bir sigortalının meslek hastalığına tutulduğunu öğrenirse veya durum kendisine bildirilirse bunu, örneği Kurumca hazırlanan haber verme kağıdı ile ve öğrendiği günden başlayarak iki gün içinde Kuruma bildirmekle yükümlüdür.

Bu yükümü yerine getirmiyen veya haber verme kağıdında belirtilen bilgiyi kasten eksik veya kasten yanlış bildiren işveren hakkında 27 nci maddenin ikinci fikrası hükmü uygulanır.

Durumu 18 inci maddenin ikinci fikrasına uyan kimse, alacağı hekim raporu ve gerekli belgelerle doğrudan doğruya Kuruma müracaat eder.

İş kazasının soruşturulması:

Madde 29 - Haber verme kağıdında bildirilen olayın iş kazası sayılıp sayılımıyacağı hakkında bir karara varılabilmesi için, gerekirse Kurumca soruşturma yapılabilir. Bu soruşturma sonunda, haber verme kağıdında yazılı hususların gerçeğe uymadığı ve vakanın iş kazası olmadığı anlaşılırsa Kurumca bu olay için yersiz olarak yapılmış bulunan masraflar işverenden alınır.

İlgililer hakkında genel hükümlere göre ayrıca kovuşturma yapılır.

Meslek hastalığının incelenmesi:

Madde 30 - Meslek hastalığı ile ilgili bildirmeler üzerine gerekli incelemeler doğrudan doğruya Kurumca yapılır.

Bildirme ve itiraz:

Madde 31 - Kurum, sigortalıya veya hak sahibi kimselerine bağlanacak gelirleri, yapılan inceleme ve soruşturmalar sonunda ve gerekli belgelerin tamamlandığı tarihten itibaren en geç üç ay içinde tesbit ederek ilgililere yazı ile bildirir.

İlgililer, bağlanan geliri bildiren yazıyı aldıları günden başlamak üzere bir yıl içinde yetkili mahkemeye başvurarak Kurum kararına itirazda bulunabilirler.

Bu itiraz, kararın uygulanmasını geciktirmez.

İlgililer tarafından itiraz edilmemesi veya itirazın redi hakkında mahkeme kararının kesinleşmesiyle, Kurumun kararı kesinleşmiş olur.

Bu kesinleşme 25inci madde gereğince gelirde değişiklik yapılmasına engel olmaz.

BÖLÜM - III: Hastalık Sigortası

Sağlanan yardımlar:

Madde 32 - Sigortalıya, iş kazalarıyla meslek hastalıkları sigortası kapsamı dışında kalan hastalıklara da, aşağıda yazılı yardımlar sağlanır:

A) Sağlık yardımı yapılması,

B) (Değişik bent: 30/05/1997 - KHK 572/19 md.) Protez araç ve gereçlerinin standartlara uygun olarak sağlanması, takılması, onarılması ve yenilenmesi,(Ağız protezlerine ilişkin yardımlar, Kurumca hazırlanacak yönetmelik esasları dahilinde sağlanır.)

(Ek fikra: 25/08/1999 - 4447/3 md.) Protez, araç ve gereç bedellerinin %20'sini sigortalı öder. Ancak, ilgiliden alınacak katkı miktarı, ödeme tarihindeki 25/08/1971 tarihli ve 1475 sayılı İş Kanununun 33 üncü maddesine göre sanayi kesiminde çalışan onaltı yaşından büyük işçiler için uygulanan aylık asgari ücretin birbuçuk katından fazla olamaz.

C) Geçici iş göremezlik süresince günlük ödenek verilmesi,

D) Gerekli hallerde muayene ve tedavi için yurt içinde başka bir yere gönderilmesi,

E) (Ek bent: 20/06/1987 - 3395/3 md.) Hastalığın anlaşıldığı tarihten önceki bir yıl içinde en az 300 gün hastalık sigortası primi ödenmiş olması şartıyla, yurt içinde tedavisi mümkün olmayıp ancak yabancı bir ülkede kısmen veya tamamen tedavisi mümkün görülen ve malullük halinin önlenebileceği veya önemli oranda azaltılabilen Kurum sağlık tesisleri sağlık kurulu raporu ile tespit edilen sigortalının ve bu raporda belirtilmiş ise beraber gideceği kimsenin yurt dışına gönderilmeleri, yabancı ülkelere gidip gelme yol paraları ile bu ülkede kalış ve tedavi masraflarının ödenmesi, (Kurum sağlık tesisleri sağlık kurulunca verilen rapora karşı Kurum veya ilgili sigortalıca yapılacak itiraz, Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunca karara bağlanır. Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunca verilen karar kesindir.)(*)

(Ek fikra: 25/08/1999 - 4447/3 md.; Değişik fikra: 04/10/2000 - KHK/616, md.58; İptal: Anayasa M.'nin 31/10/2000 tarih ve 2000/65 Esas ve 2000/38 Kararı ile) (**)

NOT : (*) Bu fikrada yer alan "120" rakamı 01/06/1994 tarih ve 3995 sayılı Kanunun 3. maddesi ile 300 olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

(**) "Bu Kanuna tabi olarak ilk defa çalışmaya başlayan sigortalıların bu maddenin (A), (B) ve (D) bentlerinde yazılı yardımlardan yararlanabilmeleri için, 60 günü hastalığın anlaşıldığı tarihten önceki 6 ay içinde olmak üzere toplam 120 gün hastalık sigortası primi ödemmiş olmaları şarttır. Daha önce bu Kanuna tabi çalışması olan sigortalıların, bu maddenin (A), (B) ve (D) bentlerinde yazılı yardımlardan yararlanabilmeleri için hastalığın anlaşıldığı tarihten önceki bir yıl içinde en az 120 gün hastalık sigortası primi ödemmiş olmaları şarttır." şeklinde fikrayı değiştiren, 616 Sayılı KHK, Anayasa Mahkemesinin E:2000/65, K:2000/38 sayılı kararıyla iptal edilmiş olup, iptal hükmü, kararın 10/11/2000 tarih ve 24226 sayılı R.G.de yayımından itibaren 1 yıl sonra yürürlüğe girmiştir.

TARİHÇE : 1 - 04/10/2000 tarih ve 616 sayılı KHK'nın 58. maddesi ile değiştirilen fikra metni:

(Ek fikra: 25/08/1999 - 4447/3 md.) Sigortalıların, bu maddenin (A), (B) ve (D) bentlerinde yazılı yardımlardan yararlanabilmeleri için, 60 günü hastalığın anlaşıldığı tarihten önceki altı ay içinde olmak üzere toplam olarak 120 gün hastalık sigortası primi ödemmiş olmaları şarttır.

Sağlık yardımlarının kapsamı:

Madde 33 - Hastalık halinde sigortalıya yapılacak sağlık yardımları, sigortalının:

- A) Hekime muayene ettirilmesi, hekimin göstereceği lüzum üzerine teşhis için gereken klinik ve laboratuvar muayenelerinin yaptırılması ve tedavisinin sağlanması,
- B) Teşhis ve tedavi için gerekirse sağlık müessesesine yatırılması,
- C) (Değişik bent: 06/03/1981 - 2422/1 md.) Tedavisi süresince gerekli ilaç ve iyileştirme vasıtalarının sağlanması, (Ancak, ayakta yapılan tedavilerde verilen ilaç bedellerinin %20'sini sigortalı öder.) (*)

Hallerini kapsar.

Çocuk düşürme, bu kanunun uygulanmasında, hastalık hali sayılır.

Bu madde gereğince yapılacak sağlık yardımları, sigortalının sağlığını koruma, çalışma gücünü yeniden kazandırma ve kendi ihtiyaçlarını görme kabiliyetini artırma amacını güder.

NOT : (*) Bu hükmün uygulanmasında ek 25inci maddeye bakınız.

Sağlık yardımının süresi:

Madde 34 - Hastalık hallerinde yapılacak sağlık yardımları sigortalının iyileşmesine kadar sürer.

Ancak, bu yardımlar sigortalının Kurumca tedavi altına alındığı tarihten başlıyarak altı ayı geçemez.

Şu kadar ki, tedaviye devam edilirse malullük halinin önlenebileceği veya önemli oranda azaltılabilcegi, Kurum sağlık tesisleri sağlık kurulu raporları ile anlaşılırsa, bu süre (...) (*) uzatılır.

Kurum, sigortalının iyileşmesine yarıyacak, yahut iş göremezliğini az çok gidermesi için gerekli görülecek protez araç ve gereçlerini, yukarıda yazılı sağlık yardımları süreleri ile bağlı olmaksızın sağlamak, onarmak ve tesbit edilen süre ve şartlarla yenilemekle yükümlüdür. (**)

NOT : (*) Bu fikrada yer alan “18 aya kadar” ibaresi, Anayasa Mahkemesinin 17/01/1991 tarih ve E. 1990/27, K. 1991/2 sayılı Kararıyla iptal edilmiştir. (Bkz. 19/08/1991 - 20965 R.G.).

(**) Bu hükmün uygulanmasında ek 32 nci maddeye bakınız.

Eş ve çocuklara sağlık yardımı yapılması:

Madde 35 - Sigortalının eşi ve geçindirmekle yükümlü olduğu çocuklar, hastalıkları halinde, bu kanunun 33 üncü maddesinde belirtilen sağlık yardımlarından, 34 üncü maddede yazılı süreleri aşmamak üzere, yararlanırlar. Ancak, ayakta yapılan tedavilerde verilen ilaç bedellerinin %20'sini sigortalı öder. (*)

Sigortalının eşi ile geçindirmekle yükümlü olduğu çocukların yukarıda belirtilen sağlık yardımlarından yararlanabilmeleri için, sigortalının, hastalığın anlaşıldığı tarihten önceki bir yıl içinde en az 120 gün hastalık sigortası primi ödemmiş şarttır.

NOT : (*) Bu hükmün uygulanmasında ek 3 ve 25 inci maddelere bakınız.

Gelir ve aylık almakta olanlar ile aile bireylerine sağlık yardımı yapılması:

Madde 36 - (Değişik madde: 06/03/1981 - 2422/2 md.)

Hastalık sigortası hükümlerinin uygulanmasında:

A) a) Bu Kanuna göre sürekli iş göremezlik geliri, malullük veya yaşlılık aylığı almakta olanlar, bu Kanunun 32 nci maddesinin (A) ve (B) fikralarında belirtilen yardımlardan, (*)

b) Yukarıda sözü edilen kimselerin geçindirmekle yükümlü oldukları eş, çocuk, ana ve babaları ile gelir veya aylık almakta olan eş, çocuk, ana vebabalar, bu Kanunun 33 üncü maddesinde belirtilen yardımlardan,

Yararlanırlar.

B) (Değişik bent: 25/08/1999 - 4447/4 md.) Yukarıda sözü edilen kimselerin ayakta yapılan tedavilerinde verilen ilaçlar ile (A/a) bendi uyarınca sağlanan protez, araç ve gereç bedellerinin %10'u kendilerince ödenir. Ancak protez, araç ve gereç bedelleri için alınacak katkı payı ödeme tarihindeki 25/08/1971 tarihli ve 1475 sayılı İş Kanununun 33 üncü maddesine göre sanayi kesiminde çalışan onaltı yaşıdan büyük işçiler için uygulanan aylık asgari ücret tutarını geçemez.(**)

C) Sağlık yardımları, her hastalık olayı için, 34 üncü maddede yazılı sürelerle sınırlıdır.

D) 991 ve 2167 sayılı kanunlarla Kuruma devredilen sandıklar mevzuatına göre:

a) Malullük, vazife malullüğü veya emekli aylığı almakta olanlar ile bunların geçindirmekle yükümlü bulundukları eş, çocuk, ana ve babaları,

b) Aylık almakta olan eş, çocuk, ana ve babalar, Hakkında da yukarıdaki fikralar hükümleri uygulanır.

NOT : (*) Bu hükmün uygulanmasında ek 8 inci maddeye bakınız.

(**) Bu bent hükmü 25/08/1999 tarih ve 4447 sayılı kanunun 63 üncü maddesi gereğince 01/01/2000 tarihinde yürürlüğe girmiştir Mülga hali Tarihçede verilmiştir.

TARİHÇE : 1 - 25/08/1999 tarih ve 4447 sayılı Kanunun 63. maddesi ile değişitilen bent metni:

B) (Değişik bent: 28/01/1983 - 2795/1 md.) Yukarıda sözü edilen kimselerin ayakta yapılan tedavilerinde verilen ilaç bedellerinin %10'u kendilerince ödenir. (Bu hükmün uygulanmasında ek 3 ve 25 inci maddelere bakınız.) hükmü yürürlüktedir.

Geçici iş göremezlik ödeneği:

Madde 37 - Hastalık sebebiyle geçici iş göremezlige uğriyan sigortalılardan geçici iş göremezliğin başladığı tarihten önceki bir yıl içinde en az 120 gün hastalık sigortası primi ödemmiş bulunanlara, geçici iş göremezliğin üçüncü gününden başlamak (...) (*) üzere, her gün için geçici iş göremezlik ödeneği verilir.

Ancak, hastalık halinde geçici iş göremezlik ödeneği verilebilmesi için, Kurumca tayin ve tesbit olunan hekim veya sağlık kurullarından dinlenme raporu alınmış olması şarttır.

NOT : (**) Burada yer alan "ve 18 ayı geçmemek" ibaresi, 15/01/2003 tarih ve 24994 sayılı R.G.de yayımlanan, 17/11/1998 karar günlü, E:1998/35, K:1998/70 sayılı Anayasa Mahkemesi kararıyla iptal edilmiştir.

Hekim tavsiyelerine uymazlık:

Madde 38 - Hekimce alınması istenen tedbirlere uymayan sigortalılara, bu tedbirleri yerine getirmedikleri süre için ödenek verilmez.

Tedavinin sona erdiğine ve çalışabilir durumda olduğuna dair Kurum hekimlerinden belge almaksızın eski işverenin içinde çalıştırılan sigortalının aynı hastalığı sebebiyle yapılması gerekecek tedavi masrafları işverenden, başka işte çalışan sigortalının aynı hastalığı sebebiyle yapılan tedavi masrafları ise kendinden alınır. Bu süreler için geçici iş göremezlik ödeneği verilmez, verilmiş olanlar da sigortalıdan geri alınır.

Üçüncü kişinin sorumluluğu:

Madde 39 - Kasdı veya suç sayılır hareketi ile sigortalının, eşinin veya çocuğunun hastalanmasına sebebolan kimseye, bu kanun gereğince hastalık sigortasından yapılan her türlü giderler tazmin ettirilir.

Sigortalılık niteliğinin yitirilmesi:

Madde 40 - (Değişik madde: 16/06/1975 - 1912/2 md.)

2 nci maddede belirtilen sigortalılık niteliğini yitirenlerden, bu tarihten önceki bir yıl içinde en az 120 gün hastalık sigortası primi ödemmiş olan sigortalı ile karısı ve geçindirmekle yükümlü olduğu kocası, çocukları, ana ve babalarının, bu niteliğin yitirilişinden başlamak üzere altı ay içinde meydana gelecek hastalıkları halinde, 32 nci maddenin (A) ve (D) fıkralarında yazılı yardımlardan yararlanırlar.

(Değişik fıkra: 06/03/1981 - 2422/3 md.) Yukarıdaki fıkarda sözü edilen kimselerin ayakta yapılan tedavilerinde verilen ilaç bedellerinin %20'si kendilerince ödenir. (*)

NOT : (*) Bu hükmün uygulanmasında ek 3 ve 25inci maddelere bakınız.

Bünyece elverişli olmadıkları işlerde çalıştırılanlar:

Madde 41 - Çalışma mevzuatına göre sağlık raporu alınması gerektiği halde böyle bir rapora dayanılmaksızın veya eldeki rapora aykırı olarak bünyece elverişli bulunmadığı işte çalıştırılan sigortalının, bu işe girişinden önce var olduğu tesbit edilen veya bünyece elverişli bulunmadığı işte çalıştırılması sonucu meydana gelen hastalığı için Kurumca yapılan hastalık sigortası masraflarının tümü işverene ödettirilir.

Ana ve babaya sağlık yardımı yapılması:

Madde 42 - (Değişik madde: 16/06/1975 - 1912/3 md.)

Sigortalının geçindirmekle yükümlü bulunduğu ana ve babası, hastalıkları halinde, bu kanunun 33 üncü maddesinde belirtilen sağlık yardımlarından her hastalık olayı için 34 üncü maddede yazılı süreleri aşmamak üzere yararlanırlar.

Ancak; bunların ayakta yapılan tedavilerinde verilen ilaç bedellerinin %20'si ilgililerce ödenir. (*)

Sigortalının geçindirmekle yükümlü olduğu ana ve babasının yukarıda belirtilen sağlık yardımlarından yararlanabilmeleri için sigortalının, hastalığın anlaşıldığı tarihten önceki bir yıl içinde en az 120 gün hastalık sigortası primi ödemmiş olması şarttır.

NOT : (*) Bu hükmün uygulanmasında ek 3 ve 25 inci maddelere bakınız.

BÖLÜM - IV: Analık Sigortası

Sağlanan yardımlar:

Madde 43 - Sigortalı kadının veya sigortalı erkeğin sigortalı olmayan karısının analığı halinde, aşağıda yazılı yardımlar sağlanır:

- A) Gebelik muayenesinin yaptırılması ve gerekli sağlık yardımlarının sağlanması,
- B) Doğumda gerekli sağlık yardımının sağlanması,
- C) Emzirme yardım parası verilmesi,
- D) Sigortalı kadının doğumdan önce ve sonra işinden kaldığı günler için ödenek verilmesi,
- E) Analık hali sebebiyle gerekirse yurt içinde başka bir yere gönderilmesi.

Gebelik halinde muayene ve tedavi:

Madde 44 - Gebelik muayenesi ve gerekli görülecek tedavi Kurumca önceden belli edilen hekim veya ebeler tarafından yapılır. Sigortalı, gebeliğin altıncı ayı sonuna kadar gebelik muayenesi yapılmaz, yahut hekim veya ebein lüzum gösterdiği muayene ve tedavilere devam etmezse bu yüzden ileri gelecek işgöremezlik hallerinde verilecek ödeneklerin %50'yi geçmemek üzere bir kısmı Kurumca düşürülebilir.

Sigortalı, Kurumca gösterilen hekim ve ebelerden dilediğini seçebilir. Şu kadar ki, seçtikten sonra doğum oluncaya kadar, hekim veya ebesini değiştiremez.

Doğum yardımı:

Madde 45 - Doğum yardımı, sigortalı kadının veya sigortalı erkeğin sigortalı olmayan karısının doğurması halinde, doğum sırasında ve doğumdan sonra gerekli sağlık yardımlarıyla ilaçların ve sağlık malzemesinin sağlanmasıdır.

Bu yardım, gebenin evvelce seçtiği ebe, o yoksa Kurumca tayin ve tesbit edilen ebelerden biri tarafından evde veya sağlık tesislerinde yapılır. Gerekirse doğum sırasında yetkili bir uzman hekim bulundurulabileceği gibi, hekim veya ebein lüzum göstereceği hallerde, doğum, sigortalı kadın veya sigortalı erkeğin sigortalı olmayan karısı bir sağlık müessesesine yatırılmak suretiyle yaptırılır.

Kuruma ait sağlık tesisleriyle 123 madde gereğince sözleşme yapılmış olan tesislerde doğum yapan sigortalı kadınlara sigortalı erkeğin sigortalı olmayan karısının, doğan çocukları için sağlık tesisinde kaldıkları müddetçe yapılmasına lüzum görülen sağlık yardımlarına ait masraflar ilgililerden istenmez.

Maktu gebelik ve doğum yardımları:

Madde 46 - 44 ve 45inci maddelerde gösterilen sağlık yardımcılarının Kurumca doğrudan doğruya yapılmasına imkan görülmeyen yer veya hallerde, gebelik ve doğum sağlık yardımcı yerine, Çalışma Bakanlığında onanacak ve önceden bildirilecek tarifeye göre maktu para yardımı yapılır. Birden fazla çocuk doğarsa, maktu doğum yardımı her çocuk sayısına göre bir kat daha artırılır.

Ancak:

- A) Gebelik yardım parası alabilmek için, gebelik halinin hekim veya diplomalı ebeden alınacak bir belge ile ve doğumdan önce Kuruma bildirilmesi,
- B) Doğum yardım parası alabilmek için, doğumun üç ay içinde Kuruma bildirilmesi ve hekim veya diplomalı ebeden alınacak doğum kağıdı yahut onanmış nüfus kayıt örneği ile belgelenmesi,

Şarttır

Emzirme yardımı:

Madde 47 - Sigortalı kadına veya sigortalı olmayan karısının doğum yapması dolayısıyle sigortalı erkeğe, çocuğun ölü doğmaması şartıyla, Çalışma Bakanlığında onanacak tarifeye göre her çocuk için bir emzirme yardımı yapılır.

Analık yardımlarından yararlanma şartları:

Madde 48 - Analık sağlık yardımları ile emzirme yardımlarından veyahut maktu gebelik ve doğum para yardımlarından yararlanabilmek için:

- A) Sigortalı kadın için, doğumdan önceki bir yıl içinde en az 90 gün analık sigortası primi ödenmiş olması,
- B) Sigortalı erkek için, doğumdan önceki bir yıl içinde en az 120 gün analık sigortası primi ödenmiş olması ve sigortalının doğum yapan kadınla doğumdan önce evlenmiş bulunması,

Şarttır.

Geçici iş göremezlik ödeneği:

Madde 49 - Kendisi için doğumdan önceki bir yıl içinde en az 120 gün analık sigortası primi ödenmiş bulunan sigortalı kadının analığı halinde, doğumdan önceki ve sonraki 6 şar haftalık sürede, çalışmadığı her gün için geçici iş göremezlik ödeneği verilir.

Bu ödenek hiçbir şekilde kesilmez.

Geçici iş göremezlik ödeneğinden yoksun kalma:

Madde 50 - Kurumca sağlanacak olan doğum yardımlarından haklı ve makul sebep olmaksızın yararlanmayı reddeden yahut hekim veya ebevin lüzum gösterdiği tedbirleri

almaması yüzünden hastalandığı veya hastalığın arttığı mütehassis hekim raporu ile tesbit edilen sigortalı kadınlara geçici iş göremezlik ödeneğinin %50'si verilmez.

Sigortalılık niteliğinin yitirilmesi:

Madde 51 - 2 nci maddede belirtilen sigortalılık niteliğini yitirenler, bu niteliğin yitirilişinden başlamak üzere 300 gün içinde çocukları doğarsa, sigortalı kadın, veya karısı analık sigortası yardımından yararlanacak sigortalı erkek için, doğum tarihinden önceki 15 ay içinde en az 120 gün analık sigortası primi ödenmiş olması şartıyla, bu kanunda yazılı analık sağlık ve emzirme yardımlarından veya 46 nci maddede yazılı maktu para yardımından yararlanırlar.

BÖLÜM - V: Malullük Sigortası

Sağlanan yardım:

Madde 52 - Malullük sigortasından sağlanan yardım, malullük aylığı bağlanmasıdır.

Kimlerin malul sayılacağı:

- Madde 53 - a) Çalışma gücünün en az üçte ikisini yitirdiği tesbit edilen,
- b) Çalışma gücünün en az üçte ikisini yitirmiş durumda sayılmışlardan 34 üncü madde gereğince yapılan tedavi sonunda, Kurum sağlık tesisleri kurullarınca düzenlenecek raporlarda çalışabilir durumda olmadığı belirtilen,
- c) (Ek bent: 29/06/1978 - 2167/4 md.) İş kazası veya meslek hastalığı sonucu meslekte kazanma gücünün en az %60'ını kaybeden.

Sigortalı malullük sigortası bakımından malul sayılır. Şu kadarki, sigortalı olarak ilk defa çalışmaya başladığı tarihte malul sayılmayı gerektirecek derecede hastalık veya arızası bulunduğu, önceden veya sonradan, yeterli belgelerle tesbit edilen sigortalı bu hastalık veya arızası sebebiyle malullük sigortası yardımlarından yararlanamaz.

Ancak, bu gibi sigortalılara malullük sigortasından evvelce ödenmiş bulunan aylıklar geri alınmaz.

Malullük aylığından yararlanma şartları:

Madde 54 - (Değişik madde: 06/03/1981 - 2422/4 md.)

Sigortalının, malullük aylığından yararlanabilmesi için:

- a) 53 üncü maddeye göre malul sayılması,
- b) Toplam olarak 1800 gün veya en az 5 yıldan beri sigortalı bulunup, sigortalılık süresinin her yılı için ortalama olarak 180 gün malullük, yaşılık ve ölüm sigortaları primi ödemmiş olması,

Şarttır.

Malullük aylığının hesaplanması: (*)

NOT : (*) Bu hükmün uygulanmasında ek 20, 21, 22, 23 ve 24 üncü maddelere bakınız.

Madde 55 - (Değişik madde: 25/08/1999 - 4447/5 md.) (*)

Malüllük aylığı bağlanması hak kazanan sigortalıya bu Kanunun 61inci maddesine göre bulunacak ortalama yıllık kazancının %60'ının 1/12'si oranında malüllük aylığı bağlanır. Sigortalı başka birinin bakımına muhtaç durumda ise bu oran %70'e çıkarılır. Buna göre hesaplanan malüllük aylığı 61inci maddenin son fikrası hükümlerine göre artırılır.

NOT : (*) Bu madde hükmü 25/08/1999 tarih ve 4447 sayılı kanunun 63 üncü maddesi gereğince 01/01/2000 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Mülga hali Tarihçededir.

TARİHÇE : 1 - 25/08/1999 tarih ve 4447 sayılı Kanunun 5. maddesi ile mülga olan madde metni:

Madde 55 - (Değişik madde: 06/03/1981 - 2422/5 md.)

Malüllük aylığı, aşağıdaki esaslara göre hesaplanır:

a) Malüllük aylığı bağlanması hak kazanan sigortalıya, bu Kanuna göre tespit edilen göstergesinin katsayı ile çarpımının %70'i oranında malüllük aylığı bağlanır. Sigortalı, başka birinin sürekli bakımına muhtaç durumda ise, bu oran %80'e çıkarılır.

b) Malüllük aylığının hesabına esas alınacak gösterge, sigortalının işten ayrıldığı tarihten önceki malüllük, yaşılık ve ölüm sigortaları primi ödenmiş son 5 takvim yılının prim hesabına esas tutulan kazanç tutarlarına göre bulunacak ortalama yıllık kazanç esas alınarak tespit edilir.

5 takvim yılından daha az takvim yılında prim ödemmiş olan sigortalı için ortalama yıllık kazanç, prim ödediği takvim yılları esas alınmak suretiyle hesaplanır.

c) Ereğli Kömür İşletmesi Müessesesinde çalışan münavebeli (Gruplu) sigortalılar için, yıllık kazançlarının iki katı alındıktan sonra yukarıdaki (b) fikrasına göre ortalama yıllık kazanç hesabedilir. Ancak, ortalama yıllık kazancın hesabında esas alınan son 5 takvim yılının her birinde 180 günden fazla olan münavebeli çalışmalara ait kazanç tutarları nazara alınmaz.

Aylığın başlangıcı:

Madde 56 - Sigortalı olarak çalıştığı işten ayrıldıktan sonra yazılı istekte bulunan ve malüllük aylığına hak kazanan sigortalının aylığının ödenmesine, kendisinin yazılı isteğinden, malul sayılmasına esas tutulan raporun tarihi yazılı isteğini takibeden takvim ayından sonraki bir tarih ise bu raporun tarihinden sonraki ay başından başlanır.

Çalışma gücünün en az üçte ikisini yitirmiş sayılan sigortalı birinci fikraya göre aylıkların ödenmesine başlanacağı tesbit edilen tarihte hastalık sigortasından geçici iş göremezlik ödeneği almakta ise malüllük aylığı geçici iş göremezlik ödeneği verilme süresinin sona erdiği tarihten sonraki ay başından başlar. Şu kadar ki, bağlanacak malüllük aylığı, sigortalının hastalık sigortasından almakta olduğu geçici iş göremezlik ödeneğinin aylık tutarından fazla ise, aradaki fark, birinci fikraya göre tesbit edilecek tarihten başlanarak verilir.

Sigortalının kontrol muayenesi:

Madde 57 - Malullük aylığı bağlandıktan sonra, sigortalı, her zaman, başka birinin sürekli bakımına muhtaç duruma girdiğini ileri sürerек malullük aylığının artırılmasını istiyebilir.

Malullük aylığı bağlanan sigortalıları Kurum da her zaman kontrol muayenesine tabi tutabilir.

Gerek Kurumca yaptırılan kontrol muayenesinde, gerekse sigortalının isteği üzerine veya işe alıştırma sonunda yapılan muayenesinde yeniden tesbit edilecek malullük durumuna göre, malullük aylığı:

I - Sigortalının istekte bulunması halinde:

- a) Yazılı isteğini,
- b) Yeni malullük durumuna esas tutulan rapor yazılı isteğini takibeden takvim ayından sonraki bir tarihi taşımakta ise bu raporun tarihini,

II - Kurumca kontrol muayenesine veya işe alıştırmaya tabi tutulma halinde de yeni malullük durumuna esas tutulan raporun tarihini,

Takibeden ay başından başlanarak gerekirse artırılır, azaltılır veya kesilir.

Kabul edilir bir özürü olmadığı halde kontrol muayenesini Kurumun yazılı bildirisinde belirtilen tarihten sonraki ay başına kadar yaptırmayan sigortalının malullük aylığı, kontrol muayenesi için belirtilen tarihten sonraki ay başından başlanarak kesilir. Şu kadar ki, kontrol muayenesini Kurumun yazılı bildirisinde belirtilen tarihten başlayarak üç ay içinde yaptırılan ve malullük halinin devam ettiği tesbit edilen sigortalının malullük aylığı, ödemenin kesildiği tarihten başlanarak verilir.

Kontrol muayenesini Kurumun yazılı bildirisinde belirtilen tarihten üç ay geçtikten sonra yaptıran ve malullük halinin devam ettiği tesbit edilen sigortalının malullük aylığı, rapor tarihinden sonraki ay başından başlanarak ödenir.

Aylığın kesilmesi ve yeniden başlaması:

Madde 58 - Malullük aylığı almakta iken sigortalı olarak çalışmaya başlıyanların malullük aylıkları, çalışmaya başladıkları tarihten başlıyarak kesilir.

Yukarıki fikraya göre malullük aylıkları kesilenlerden işten ayrılarak malullük aylığı verilmesi için yazılı istekte bulunan sigortalıya, kontrol muayenesine tabi tutulmak ve malullüğünün devam ettiği anlaşılmak şartıyla, eski malullük aylığı, yazılı istekte bulunduğu tarihten sonraki ay başından başlanarak ödenmeye başlanır. Şu kadar ki, bu gibi sigortalılar için yazılı istek tarihlerine göre yeniden malullük aylığı hesaplanır ve bu aylık önce bağlanan malullük aylığından fazla ise hesaplanan yeni aylık üzerinden ödeme yapılır.

BÖLÜM - VI: Yaşlılık Sigortası

Sağlanan yardımlar:

Madde 59 - Yaşlılık sigortasından sağlanan yardımlar şunlardır:

Sigortalıya:

- a) Yaşlılık aylığı bağlanması,
- b) Toptan ödeme yapılması.

Yaşlılık aylığından yararlanma şartları:

Madde 60 - (Değişik madde: 06/03/1981-2422/6 md.)

Yaşlılık aylığından yararlanma esas ve şartları aşağıda gösterilmiştir:

A) (Değişik bend: 23/05/2002 - 4759 S.K./1. md.)(*) Yaşlılık aylığından yararlanabilmek için sigortalıların;

- a) Kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını doldurmuş olması ve en az 7000 gün veya,
- b) Kadın ise 58, erkek ise 60 yaşını doldurmuş olması, 25 yıldan beri sigortalı bulunması ve en az 4 500 gün,

Malüllük, yaşıllık ve ölüm sigortaları primi ödemmiş olmaları şarttır.

B) (Değişik bent: 11/12/1981 - 2564/1 md.)

a - 50 yaşını doldurmamış olmakla beraber en az 20 yıldan beri sigortalı olarak Sosyal Güvenlik ve Çalışma bakanlıklarında tespit edilen maden işyerleri

b - 50 yaşını doldurmamış olmakla beraber en az 25 yıldan beri sigortalı olarak (B/a) fikrasında sözü edilen işyerlerinin yeraltı münavebeli işlerinde çalışan ve bu işlerde en az 4 000 gün malüllük, yaşıllık ve ölüm sigortaları primi ödeyen sigortalılar da (...) (***) 8100 gün prim ödemmiş sigortalılar gibi yaşıllık aylığından yararlanırlar.

C) a) Sigortalı olarak ilk defa çalışmaya başladığı tarihten önce bu Kanunun 53 üncü maddesine göre malul sayılmayı gerektirecek derecede hastalık veya arızası bulunan ve bu nedenle malüllük aylığından yararlanamayan veya,

b) Sakatlığı nedeniyle vergi indiriminden yararlanmaya hak kazanmış durumda olan,

Sigortalılar, yaşıları ne olursa olsun, en az 15 yıldan beri sigortalı bulunmak ve en az 3 600 gün Malüllük, Yaşıllık ve ölüm Sigortaları primi ödemmiş olmak şartıyla yaşıllık aylığından yararlanırlar.

D) (Değişik bent: 11/12/1981 - 2564/1 md.)

a - 50 yaşını dolduran ve erken yaşılanmış olduğu tespit edilen,

b - 50 yaşını dolduran ve malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına tabi çalışmalarının en az 1 800 gününü Sosyal Güvenlik ve Çalışma bakanlıklarında tespit edilen maden işyerlerinin yeraltı işlerinde geçirmiş bulunan.

Sigortalılar da (A) bendinin (a) veya (b) fikralarında belirtilen diğer şartlara yaşıllık aylığından yararlanırlar.

E) Sosyal Güvenlik ve Çalışma Bakanlıklarında tespit edilen maden işyerlerinin yeraltı veya yeraltı münavebeli işlerinde en az 1 800 gün çalışmış bulunan sigortalıların, bu işlerdeki prim ödeme gün sayıları toplamına dörtte biri eklenir ve toplamı, bunların Malullük, Yaşıllık ve Ölüm Sigortaları primi ödeme gün sayısı olarak kabul edilir.

01/04/1954 tarihinden beri yeraltı veya yeraltı münavebeli işlerde çalışmış olan sigortalılar hakkında da yukarıdaki fikra hükmü uygulanır.

F) (Değişik bent: 29/04/1986 - 3279/2 md.; Değişik bent: 04/10/2000 - KHK/616, md.59; İptal: Anayasa M.'nin 31/10/2000 tarih ve 2000/65 Esas ve 2000/38 Kararı ile)(***)

G) Bu maddenin uygulanmasında; 18 yaşından önce Malullük, Yaşıllık ve Ölüm Sigortalarına tabi olanların sigortalılık süresi, 18 yaşını doldurdukları tarihte başlamış kabul edilir. Ancak, bu tarihten önceki süreler için ödenen Malullük, Yaşıllık ve Ölüm Sigortaları primleri, prim ödeme gün sayılarının hesabına dahil edilir.

H) Bu maddede belirtilen yaşıllık aylıklarından yararlanabilmek için, sigortalının çalıştığı işten ayrılması ve yazılı istekte bulunması şarttır.

NOT : (*) (A) bendinin değişen metinleri için Tarihçeye bakınız.

(**) 25/08/1999 tarih ve 4447 sayılı Kanunun 56 ncı maddesi ile, bu maddenin (B) fikrasının (b) alt bendindeki "25 yılı doldurmuş ve" ibaresi metinden çıkartılmış ve "5000" rakamı "8100" olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir. Ancak bu hükmü 01/01/2000 tarihinden itibaren geçerli hale gelmiştir.

(***) "Bu Kanuna göre sigortalı olarak tescil edilmiş bulunanların, er olarak silah altında veya Yedek Subay Okulunda geçen sürelerinin tamamını veya bir kısmını, kendilerinin veya hak sahiplerinin yazılı talepte bulunmaları halinde ve bu Kanunun 78 inci maddesi ile belirlenen prime esas kazancın alt sınırının talep tarihindeki tutarı üzerinden hesaplanacak malullük, yaşıllık ve ölüm sigortaları primlerini talep tarihinden itibaren 3 ay içinde ödemeleri şartı ile borçlandırılır. 3 ay içinde primi ödenmeyen borçlanma süreleri hizmetten sayılmaz." şeklinde bendi değiştiren, 616 Sayılı KHK, Anayasa Mahkemesinin E:2000/65, K:2000/38 sayılı kararıyla iptal edilmiş olup, iptal hükmü, kararın 10/11/2000 tarih ve 24226 sayılı R.G.de yayımından itibaren 1 yıl sonra yürürlüğe girmiştir.

TARİHÇE : 1 - 25/08/1999 tarih ve 4447 sayılı kanunun 6. maddesi ile değiştirilen (A) bendi:

A) Sigortalının:

a) Kadın ise 50, erkek ise 55 yaşını doldurmuş olması ve en az 5 000 gün veya,

b) Kadın ise 50, erkek ise 55 yaşını doldurmuş olması, 15 yıldan beri sigortalı bulunması ve en az 3 600 gün yahut,

c) Kadın ise 50, erkek ise 55 yaşını doldurmamış olmakla beraber, kadın ise 20 erkek ise 25 yıldan beri sigortalı bulunması ve en az 5 000 gün, Malullük, yaşıllık ve ölüm sigortaları primi ödemmiş olması şarttır.

---

2 - 04/10/2000 tarih ve 616 sayılı KHK'nın 59. maddesi ile değiştirilen bent metni:

F) (Değişik bent: 29/04/1986 - 3279/2 md.) Bu Kanuna göre sigortalı olarak tescil edilmiş bulunanların, er olarak silah altında veya Yedek Subay Okulunda geçen sürelerin tamamı, kendilerinin veya hak sahiplerinin yazılı talepte bulunmaları halinde ve bu Kanunun 78 inci maddesi ile belirlenen prime esas kazancın alt sınırının talep tarihindeki tutarı üzerinden hesaplanacak malullük, yaşıllık ve ölüm sigortaları primlerini 2 yıl içinde ödemeleri şartı ile borçlandırılır. 2 yıl içerisinde ödenmeyecek borçlanma süreleri hizmetten sayılmaz.

Ancak kanunla kurulmuş bulunan diğer sosyal güvenlik kuruluşları mevzuatına göre sigortalı veya iştirakçı olanlar hakkında fikra hükmü uygulanmaz.

Borclandırılan sürenin karşılığı olan gün sayısı sigortalının prim ödeme süresine katılır. Bu Kanuna göre tespit edilen sigortalılığın başlangıç tarihinden önceki süreler için borçlandırılma halinde, sigortalılığın başlangıç tarihi, borçlandırılan gün sayısı kadar geriye götürülür.

Askerlik borçlanmalarında, aylık bağlanmaya hak kazanılması durumunda kendilerine, borcun ödendiği tarihi takip eden aydan itibaren aylık bağlanır.

---

3 - 23/05/2002 kabul tarihli, 01/06/2002 tarih ve 24772 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 4759 sayılı Kanunun 1. maddesi ile değiştirilen (A) bendi:

A) (Değişik fikra: 25/08/1999 - 4447/6 md.) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra ilk defa sigortalı olarak çalışmaya başlayanların yaşıllık aylığından yararlanabilmesi için;

Yaşıllık aylığının hesaplanması: (*)

NOT : (*) Bu hükmün uygulanmasında ek 20, 21, 22, 23 ve 24 üncü maddelere bakınız.

Madde 61 - (Değişik madde: 25/08/1999 - 4447/7 md.) (*)

Yaşıllık aylığına hak kazanan sigortalıların aylığı, aşağıdaki hükümlere göre belirlenecek ortalama yıllık kazancı ile aylık bağlama oranının çarpımının 1/12'si alınarak hesaplanır.

Sigortalının her takvim yılına ait prime esas kazancı, kazancın ait olduğu takvim yılından itibaren aylık talep tarihine kadar geçen takvim yılları için, her yılın Aralık ayına göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki artış oranı ve gayrisafi yurt içi hasıla sabit fiyatlarla gelişme hızı kadar ayrı ayrı artırılarak bulunan yıllık kazançlar toplamının, toplam prim ödeme gün sayısına bölünmesi suretiyle bulunacak ortalama günlük kazancın 360 katı, aylığın hesaplanmasına esas ortalama yıllık kazancı oluşturur.

Aylık bağlama oranı, sigortalının toplam prim ödeme gün sayısının ilk 3 600 gününün her 360 günü için %3.5, sonraki 5 400 günün her 360 günü için %2 ve daha sonraki her 360 gün için %1.5 oranlarının toplamıdır.

60 inci maddenin B, C ve D bentlerine göre aylığa hak kazananların aylık bağlama oranı %60'dan az olamaz.

Hesaplanan yașlılık aylığı, aylık bağlanması için yazılı başvurunun yapıldığı yılın Ocak ayı ile aylığın başlangıç tarihi arasında geçen her ay için Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki aylık artış oranları kadar artırılarak bağlanır.

NOT : (*) Bu madde hükmü 25/08/1999 tarih ve 4447 sayılı kanunun 63 üncü maddesi gereğince 01/01/2000 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Mülga hali Tarihçedelerdir.

TARİHÇE : 1 - 25/08/1999 tarih ve 4447 sayılı Kanunun 7. maddesi ile mülga olan madde metni:

Madde 61 - (Değişik madde: 06/03/1981-2422/7 md.)

Yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazanan sigortalıya, bu Kanuna göre tespit edilen göstergesinin katsayı ile çarpımının %60'ı oranında ve aşağıdaki hükümler nazara alınarak yașlılık aylığı bağlanır.

A) Yașlılık Aylığı:

a) Sigortalının, kadın ise 50, erkek ise 55 yaşından sonra doldurduğu her tam yaş için ve 5 000 günden fazla ödediği her 240 günlük malullük Yașlılık ve Ölüm Sigortaları primi için %60 oranı (1)'er artırılarak,

b) (Değişik: 11/12/1981-2564/2 md.) Sigortalının, 5 000 günden noksan ödediği her 240 günlük malullük, yașlılık ve ölüm sigortaları primi için %60 oranı 1 eksiltilerek,

Hesaplanır.

c) (Değişik: 11/12/1981-2564/2 md.) Yukarıdaki (b) fikrası hükmü, 60 inci maddenin (B-C-D) bentlerine göre aylığa hak kazananlar için uygulanmaz.

Bu maddeye göre bağlanacak aylıkların oranı, her halde %85'i geçemez.

B) Yașlılık aylığının hesabına esas alınacak gösterge, sigortalının işten ayrıldığı tarihten önceki Malullük, Yașlılık ve Ölüm Sigortaları primi ödenmiş son 5 takvim yılının prim hesabına esas tutulan kazanç tutarlarına göre bulunacak ortalama yıllık kazanç esas alınarak tespit edilir.

5 takvim yılından daha az takvim yılında prim ödemmiş olan sigortalı için ortalama yıllık kazanç, prim ödediği takvim yılları esas alınmak suretiyle hesaplanır.

C) Ereğli Kömür İşletmesi Müessesesinde çalışan münavebeli (Gruplu) sigortalılar için, yıllık kazançlarının iki katı alındıktan sonra yukarıdaki (B) fikrasına göre ortalama yıllık kazanç hesabedilir. Ancak, ortalama yıllık kazancın hesabında esas alınan son 5 takvim yılının herbirinde 180 günden fazla olan münavebeli çalışmalara ait kazanç tutarları nazara alınmaz.

Aylığın başlangıcı:

Madde 62 - Sigortalı olarak çalıştığı işten ayrıldıktan sonra yazılı istekte bulunan ve yașlılık aylığına hak kazanan sigortalıya bu isteğinden sonraki ay başından başlanarak yașlılık aylığı bağlanır.

Erken yașlanmış olması dolayısıyla yașlılık aylığına hak kazanan sigortalının bu husustaki raporunun tarihi, yazılı isteğini takibeden takvim ayından sonraki bir tarih ise, yașlılık aylığı, raporun tarihinden sonraki ay başından başlanarak verilir.

Yukarıki fikralara göre aylığının ödenmesine başlanacağı tesbit edilen tarihte hastalık sigortasından geçici iş göremezlik ödeneği almaktan sigortalının yaşılık aylığı geçici iş göremezlik ödeneği verilme süresinin sona erdiği tarihten sonraki ay başından başlar. Şu kadar ki, bağlanacak yaşılık aylığı sigortalının hastalık sigortasından almaktı olduğu geçici iş göremezlik ödeneğinin aylık tutarından fazla ise, aradaki fark, yukarıdaki fikralara göre tesbit edilecek tarihten başlanarak verilir.

Yaşılık aylığı alanların yeniden çalışmaları:

Madde 63 - (Değişik madde: 29/04/1986 - 3279/3 md.)

A) Bu Kanuna göre yaşılık aylığı almaktı iken, sigortalı olarak çalışmaya başlayanların yaşılık aylıkları çalışmaya başladıkları tarihte kesilir.

Yukarıdaki fikraya göre yaşılık aylıkları kesilenlerden yeniden çalıştıkları süre zarfında 78inci maddeye göre prime esas kazançları üzerinden 73 üncü madde gereğince prim alınır. Yaşılık aylıkları kesilenlerden işten ayrılarak yaşılık aylığı verilmesi için yazılı talepte bulunan sigortalıya aşağıdaki fikra hükmüne göre yeniden hesaplanarak, yaşılık aylığı, talep tarihini takip eden aybaşından başlanarak ödenir.

Bu sigortalılar için yazılı talep tarihlerine göre yeniden yaşılık aylığı hesaplanır ve bu aylık, önceden bağlanan yaşılık aylığından fazla ise, hesaplanan yeni aylık üzerinden ödeme yapılır. Hesaplanan yeni aylığın eski aylıktan düşük olması halinde, eski aylık esas alınır. Ancak, aylığı kesildikten sonra geçen prim ödeme gün sayıları bu Kanunun 61inci maddesine (...) (*) göre aylık bağlama oranının tespitinde değerlendirilir.

B) Bu Kanuna göre yaşılık aylığı almaktı iken sigortalı olarak bir işte çalışmaya başlayanların yazılı talepte bulunmaları halinde yaşılık aylıklarının ödenmesine devam olunur. Ancak bunlardan 78inci maddeye göre tespit edilen prime esas kazançları üzerinden %30 (...) (*) oranında Sosyal Güvenlik Destek Primi kesilir. Bu primin 1/4'ü sigortalı hissesi, 3/4'ü işveren hissesidir.

(Ek fikra: 25/08/1999 - 4447/8 md.) Bu Kanuna göre yaşılık aylığı almaktı iken serbest avukat veya noter olarak çalışmalarını sürdürerenlerin, sosyal yardım zammi dahil, almaktı oldukları aylıklarından %15 oranında sosyal güvenlik destek primi kesilir.

Yaşılık aylığı almaktı iken sigortalı bir işte çalışanlar, bu Kanuna göre yaşılık aylığı almaktı olanlara ve bunların geçindirmekle yükümlü oldukları eş ve çocuklarına, ana ve babalarına tanınan sosyal sigorta haklarından aynen yararlanırlar.

Sosyal Güvenlik Destek Primi ödenmiş süreler, bu Kanuna göre sigortalılık süresinden sayılmaz ve 24/05/1983 tarih ve 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına

Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanun hükümleri uygulanmaz, 64 üncü madde hükmüne göre toptan ödeme yapılmaz. Ancak iş kazası veya meslek hastalığı halinde 12inci madde hükümleri uygulanır.

Bu Kanuna göre yaşılık aylığı almaktı iken sigortalı bir işte çalışmaları dolayısıyla bu maddenin (A) fikrasına göre yaşılık aylığı kesilenler, çalıştıkları süre içinde (B) fikrasında

yazılı hükümlerin uygulanmasını; (B) fikrasına göre yașlılık aylığı kesilmeden çalışanlar ise çalışıkları süre içinde haklarında (A) fikrasında yazılı hükümlerin uygulanmasını isteyebilirler.

NOT : (*) 25/08/1999 tarih ve 4447 sayılı Kanunun 56 ncı maddesi ile, bu maddenin (A) fikrasının üçüncü bendindeki "maddesinin (A) fikrasının (a) bendine" ibaresi "maddesine", (B) fikrasının birinci bendindeki "%24" oranı "%30", olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

Toptan ödeme: (*)

NOT : (*) Bu maddenin uygulanmasında ek 1 ve 29 uncu maddelere bakınız.

Madde 64 - (Değişik madde: 23/10/1969 - 1186/9 md.)

Sigortalı olarak çalıştığı işten ayrılan ve malullük ve yașlılık aylığı bağlanmasına hak kazanamayan,

- a) Kadın ise 58, erkek ise 60 (...) (*) yaşını doldurmuş bulunan sigortalıya,
- b) 50 yaşını doldurmuş bulunan ve erken yaşılanmış olduğu tespit edilen sigortalıya,

Kendisinin ve işverenlerinin ödediği, malullük, yașlılık ve ölüm sigortaları primlerinin toplamı, yazılı isteği üzerine toptan ödeme şeklinde verilir.

NOT : (*) 25/08/1999 tarih ve 4447 sayılı Kanunun 56 ncı maddesi ile, bu maddenin (a) bendindeki "kadın ise 50, erkek ise 55" ibaresi "kadın ise 58, erkek ise 60", olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

BÖLÜM - VII: Ölüm Sigortası

Sağlanan yardımlar:

Madde 65 - Ölüm sigortasından sağlanan yardımlar şunlardır:

- a) Ölen sigortalının eşine, çocuklarına, ana ve babasına aylık bağlanması,
- b) Ölen sigortalının eşine, çocuklarına, ana ve babasına toptan ödeme yapılması,
- c) Ölen sigortalı için cenaze masrafı karşılığı verilmesi.

Ölüm sigortasından aylık bağlama şartları:

Madde 66 - (Değişik madde: 06/03/1981 - 2422/8 md.)

- a) Malullük veya yașlılık aylığı almakta iken, yahut malullük veya yașlılık aylığı bağlanmasına hak kazanmış olup henüz işlemi tamamlanmamış durumda veya,

b) Bağlanmış bulunan malullük veya yașlılık aylığı, sigortalı olarak çalışmaya başlamaları sebebiyle kesilmiş durumda yahut,

c) Toplam olarak 1 800 gün veya en az 5 yıldan beri sigortalı bulunup, sigortalılık süresinin her yılı için ortalama olarak 180 gün Malullük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortaları primi ödemmiş durumda,

Ölen sigortalının hak sahibi kimselerine aylık bağlanır.

Ölüm sigortasından bağlanacak aylığın hesaplanması:

Madde 67 - (Değişik madde: 06/03/1981 - 2422/9 md.)

Sigortalının ölümü halinde, hak sahibi kimselerine bağlanacak aylığın tespitinde aşağıdaki hükümler uygulanır:

A) a) Sigortalının almaktan olduğu veya bağlanmasına hak kazandığı malullük veya yașlılık aylığı,

b) Malullük veya yașlılık aylığı bağlandıktan sonra sigortalı olarak çalışmaya başlaması sebebiyle aylığı kesilen sigortalının ölüm tarihine ve 58 veya 63 üncü maddelere göre tespit edilecek aylığı,

c) (Değişik bent: 25/08/1999 - 4447/9 md.) (*) Toplam olarak 1800 gün veya en az beş yıldan beri sigortalı bulunup, sigortalılık süresinin her yılı için ortalama olarak 180 gün malullük, yașlılık ve ölüm sigortaları primi ödemmiş olan sigortalının, bu Kanunun 61 inci maddesine göre bulunacak ortalama yıllık kazancının %60'ının 1/12'si olarak hesaplanan aylığı, hak sahiplerine bağlanacak aylığın hesabında esas tutulur. Bu oran sigortalının 8100 ila 9000 gün arasında primi ödenen her 360 gün için 2, 9000 günden sonra ödenen her 360 gün için de 1,5 artırılır. Bu şekilde hesaplanan ölüm aylığı 61 inci maddenin son fıkrası hükümlerine göre artırılır.

d) (Mülga alt bent: 25/08/1999 - 4447/9 md.) (*)

B) (Mülga bent: 25/08/1999 - 4447/9 md.) (*)

B) Sigortalı, başka birinin sürekli bakımına muhtaç durumda malul sayılı olarak aylık bağlanmasına hak kazanmış ise, (A/a-b) fikralarının uygulanmasında, bu durum nazara alınmadan bağlanabilecek aylık esas tutulur.(**)

D) (Mülga bent: 25/08/1999 - 4447/9 md.) (*)

E) (Mülga bent: 25/08/1999 - 4447/9 md.) (*)

NOT : (*) 25/08/1999 tarih ve 4447 sayılı kanunun 9. maddesi ile değiştirilen (A/c) alt bendi; yürürlükten kaldırılan (A/d) alt bendi, (B) bendi, (D) bendi ve (E) bendi için Tarihçeye bakınız. Yapılan değişiklikler ve yürürlükten kaldırımlar 01/01/2000 tarihi itibarı ile geçerlidir.

(**) (C) bendi (B) bendi olarak 25/08/1999 tarih ve 4447 sayılı Kanunun 9 uncu maddesi ile değiştirilmiştir.

TARİHÇE : 1 - 25/08/1999 tarih ve 4447 sayılı kanunun 9. maddesi ile değiştirilen (A/c) alt bendi; yürürlükten kaldırılan (A/d) alt bendi, (B), (D) ve (E) bentleri:

c) Toplam olarak 1 800 gün veya en az 5 yıldan beri sigortalı bulunup, sigortalılık süresinin her yılı için ortalama olarak 180 gün Malullük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortaları primi ödemmiş olan sigortalının, bu Kanuna göre tespit edilecek göstergesinin katsayı ile çarpımının %60'ı üzerinden hesaplanacak aylığı,

Hak sahiplerine bağlanacak aylığın hesabında esas tutulur.

d) Yukarıdaki (c) fikrasında söz konusu aylık bağlama oranı; sigortalının, kadın ise 50, erkek ise 55 yaşından sonra doldurduğu her tam yaş için ve 5 000 günden fazla ödediği her 240 günlük malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi için (1)'er artırılır.

B) Yukarıdaki (A/c-d) fikralarına göre bulunacak aylık bağlama oranı %70' ten az, %85'ten fazla olamaz.

D) Yukarıdaki (A/c) fikrasına göre hak sahiplerinin aylığının hesabına esas alınacak aylığın göstergesi, sigortalının olduğu tarihten önceki malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödenmiş son 5 takvim yılının prim hesabına esas tutulan kazanç tutarlarına göre bulunacak ortalama yıllık kazanç esas alınarak tespit edilir.

5 takvim yılından daha az takvim yılında prim ödemmiş olan sigortalı için, ortalama yıllık kazanç prim ödediği takvim yılları esas alınmak suretiyle hesaplanır.

E) Ereğli Kömür İşletmesi Müessesesinde çalışan münavebeli (grubu) sigortalılar için, yıllık kazançlarının iki katı alındıktan sonra yukarıdaki (D) fikrasına göre ortalama yıllık kazanç hesabedilir. Ancak, ortalama yıllık kazancın hesabında esas alınan son 5 takvim yılının her birinde 180 günden fazla olan münavebeli çalışmalara ait kazanç tutarları nazara alınmaz.

Eş ve çocuklara aylık bağlanması:

Madde 68 - (Değişik madde: 21/06/1973 - 1753/2 md.)

Ölen sigortalının aylık bağlanmasına hak kazanan kimselerine aşağıdaki hükümlere göre aylık bağlanır.

I- Ölen sigortalının 67 nci madde gereğince tespit edilecek aylığının;

A) (Değişik alt bent: 20/03/1985 - 3168/2 md.) Dul eşine %50'si, aylık alan çocuğu bulunmayan dul eşine %75'i,

B) (Mülga alt bent: 20/03/1985 - 3168/6 md.)

C) Çocuklardan:

a) 18 yaşını, ortaöğretim yapması halinde 20 yaşını, yüksek öğrenim yapması halinde 25 yaşını doldurmamış olan veya çalışmayaçak durumda malul bulunan ve Sosyal Sigortaya, Emekli Sandıklarına tabi çalışmalarından dolayı gelir veya aylık almayan erkek çocuklarla yaşıları ne olursa olsun evli olmayan, evli olmakla beraber sonradan boşanan veya dul kalan ve

Sosyal Sigortaya, Emekli Sandıklarına tabi bir işte çalışmayan, buralardan gelir veya aylık almayan kız çocukların her birine %25'i,

b) (a) fikrasında belirtilen ve sigortalının ölümü ile anasız vebabasız kalan veya sonradan bu duruma düşenlerle ana ve babaları arasında evlilik bağlantısı bulunmayan yahut sigortalı babanın ölümü tarihinde evlilik bağlantısı bulunmakla beraber anaları sonradan evlenenlerin her birine %50'si,

Oranında aylık bağlanır.

Sigortalının ölüm tarihinde 18 veya 20 yaşını doldurmuş olup, aylığa hak kazanmamış durumda olan erkek çocuklar, sonradan öğrenim yaparlarsa (a) fikrasındaki haklardan yararlanırlar.

II - Sigortalı tarafından evlat edinilmiş, tanınmış veya nesibi düzeltilmiş yahut babalığı hükmeye bağlanmış çocuklar ile, sigortalının ölümünden sonra doğan çocuklar, bağlanacak aylıktan yukarıda belirtilen esaslara göre yararlanır.

III - Hak sahibi eş ve çocuklara bağlanacak aylıkların toplamı sigortalıya ait aylığın tutarını geçemez. Bu sınırın aşılmaması için gerekirse hak sahibi kimselerin aylıklarından orantılı olarak indirimler yapılır.

IV - Sigortalının erkek çocuklarına bağlanan aylıklar, çocuğun 18 yaşını, ortaöğretim yapması halinde 20 yaşını, yüksek öğrenim yapması halinde 25 yaşını dolduracağı tarihe kadar devam eder. Çalışamayacak durumda malul olan erkek çocukların aylıkları bu yaşlara vardiktan sonra da kesilmez. Ancak aylığı kesilen erkek çocuklardan sonradan çalışamayacak durumda malul olanlara, Sosyal Sigortaya yahut Emekli Sandıklarına tabi çalışmalarından dolayı gelir veya aylık almamaları şartıyla malullük durumlarının tespitine esas teşkil eden rapor tarihini takibeden ay başından itibaren yeniden aylık bağlanır. 101inci madde hükmü saklıdır.

V) (Değişik bent: 20/03/1985 - 3168/2 md.) Sigortalının dul eşi evlenirse aylığı kesilir. Aylığın kesilmesine yol açan evlenme son bulunca aylık yeniden bağlanır. Sonraki eşinden de aylık almaya hak kazanan dul eşe bu aylıklardan fazla olanı ödenir.

VI - Sigortalının kız çocuklarına bağlanan aylıklar, Sosyal Sigortaya, Emekli Sandıklarına tabi işlerde çalışmaya başladıkları veya evlendikleri tarihi takibeden devre başından itibaren kesilir. (*) Aylığın kesilmesine yol açan sebebin ortadan kalkması halinde Iinci bölümün (C) fikrası hükmü saklı kalmak şartıyla, bu tarihten başlanarak yeniden aylık bağlanır. Ancak evliliğin son bulması ile kocasından da aylık almağa hak kazanan kimseye bu aylıklardan fazla olanı ödenir.

NOT : (*) Bu hükmün uygulanmasında ek 12inci maddeye bakınız.

Ana ve babaya aylık bağlanması:

Madde 69 - Sigortalının ölümü tarihinde eşine ve çocuklarına bağlanması gereken aylıkların toplamı, sigortalıya ait aylıktan aşağı olursa, artanı, eşit hisseler halinde, geçiminin sigortalı

tarafından sağlandığı belgelenen ana ve babasına aylık olarak verilir. Ancak, bunların her birinin hissesi sigortalıya ait aylığın %25'ini geçemez.

Sigortalının ölümü ile eşine ve çocuklarına bağlanabilecek aylıkların toplamı, sigortalıya ait aylıktan aşağı değilse ana ve babanın aylık bağlanma hakları düşer.

Aylığın başlangıcı:

Madde 70 - Sigortalının ölümünde ölüm sigortasından hak sahibi kimselerine bağlanacak aylıklar, ölümle aylığa hak kazandıkları tarihten sonraki ay başından başlar.

Malullük veya yaşıllık aylığı almakta iken ölen sigortalının hak sahibi kimselerinin aylıkları, sigortalının hak kazandığı son aylık devresinin sona erdiği tarihten başlar.

Toptan ödeme:

Madde 71 - Ölen sigortalının hak sahibi kimselerinden hiç biri bu kanuna göre Ölüm Sigortasından aylık bağlanmasına hak kazanamadıkları takdirde aşağıdaki hükümler uygulanır:

I - Ölen sigortalının kendisinin ve iş verenlerinin ödedikleri malullük, yaşıllık ve ölüm sigortaları primleri toplamının:

A) (Değişik alt bent: 20/03/1985 - 3168/3 md.) Dul eşine %50'si, toptan ödeme alacak durumda çocuğu bulunmayan dul eşine %75'i,

B) (Mülga alt bent: 20/03/1985 - 3168/6 md.)

C) (Değişik alt bent: 21/06/1973 - 1753/3 md.) 18 yaşını veya ortaöğretim yapması halinde 20 yaşını, yüksek öğrenim yapması halinde 25 yaşını doldurmamış yahut yaşıları ne olursa olsun çalışamayacak durumda malul bulunan erkek çocuklarla evli olmayan kız çocukların her birine %25'i,

Yukarıki fikrada belirtilen ve sigortalının ölümü ile anasız vebabasız kalan veya ana ve babaları arasında evlilik bağlantısı bulunmayanların her birine %50'si,

Toptan ödeme şeklinde verilir.

II - Sigortalı tarafından evlat edinilmiş, tanınmış veya nesbi düzeltilmiş yahut babalığı hükmeye bağlanmış çocuklar, yapılacak toptan ödemeden yukarıda belirtilen esaslara göre yararlanırlar.

III - Hak sahibi eş ve çocuklara yapılacak toptan ödemelerin toplamı, toptan ödenecek miktarı geçemez. Bu sınırın aşılmaması için, gerekirse, hak sahibi kimselerin hisselerinden orantılı olarak indirmeler yapılır.

IV - Sigortalının ölümü tarihinde eşine ve çocuklarına yapılacak toptan ödemelerin toplamı, toptan ödenecek miktden aşağı olursa, artanı, eşit hisseler halinde, geçimi sigortalı tarafından sağlandığı belgelenen ana ve babasına verilir. Ancak, bunların herbirinin hissesi %25'i geçemez.

V - Yukarıki esaslara göre toptan ödeme yapıldıktan sonra kalıntı olursa, sigortalının ölümünden sonra doğacak çocukları ile nesbi düzeltilecek veya babalığı hükmeye bağlanacak çocuklarına da bu madde hükümlerine göre toptan ödeme yapılır.

BÖLÜM - VIII: Primler

Prim alınması:

Madde 72 - İş kazalarıyla meslek hastalıkları, hastalık, analık, malullük, yaşıllık ve ölüm sigortalarının gerektirdiği her türlü yardım ve ödemelerle her çeşit yönetim giderlerini karşılamak üzere, Kurumca bu kanun hükümlerine göre prim alınır.

(Değişik fıkra: 29/04/1986 - 3279/4 md.) Sağlık yönetim giderleri hariç genel yönetim giderleri Kurumun yıllık genel gelirlerinin %10'unu aşamaz.

Prim oranları:

Madde 73 - (Değişik madde: 06/03/1981 - 2422/10 md.)

A) Tarifesine göre tespit edilecek iş kazaları ile meslek hastalıkları sigortası priminin tamamı işverenler tarafından verilir. Bu primin nispeti %1,5'ten az, %7'den fazla olamaz.

B) a) Hastalık sigortası primi, sigortalının kazancının %11'ıdır. Bunun %5'i sigortalı hissesi %6'sı da işveren hissesidir.

3 üncü maddenin (II/B) fikrasında belirtilen çıraklar için ise kazancının %4'üdür. Bunun %2'si sigortalı hissesi, %2'si de işveren hissesidir.

b) (Mülga alt bent: 28/01/1983 - 2795/6 md.)

C) Analık Sigortası primi, sigortalının kazancının %1'ıdır.

Bu primin tamamı işverenler tarafından verilir.

D) Malullük, Yaşıllık ve Ölüm Sigortaları primi, sigortalının kazancının %20'sidir. Bunun %9'u sigortalı hissesi, %11'i de işveren hissesidir.

Ancak, maden işyerlerinin yeraltı işlerinde çalışanlar için Malullük, Yaşıllık ve Ölüm Sigortaları primi, sigortalının kazancının %22'sidir. Bunun %9'u sigortalı hissesi, %13'ü de işveren hissesidir. (*)

NOT : (*) Bu hükmün uygulanmasında ek 7 nci maddeye bakınız.

İş kazalarıyla meslek hastalıkları prim oranının tesbiti:

Madde 74 - İş kazalarıyla meslek hastalıkları sigortası primi, yapılan işin iş kazası ve meslek hastalığı bakımından gösterdiği tehlikeden ağırlığına göre tesbit edilir.

İş kolları, tehlikenin ağırlığına göre sınıflara, bu sınıflar da özel iş şartlarına ve tehlikeyi önlemek için alınmış olan tedbirlere göre derecelere ayrıılır.

Hangi iş kollarının hangi tehlike sınıfına girdiği, tehlike sınıf ve derecelerine ait prim oranlarının ve tehlike derecelerinin belli edilmesinde uygulanacak esaslar, ilgili bakanlıkların düşünceleri sorulduktan sonra Çalışma Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararıyle yürürlüğe konacak bir tarife ile tesbit olunur.

Prim tarifesi gerekli görülürse aynı usulle değiştirilebilir.

Prim oranları, iş kazaları ve meslek hastalıklarından dolayı yapılması gerekecek her türlü sigorta yardımcıları ve idare masrafları ile bağlanacak gelirlerin tesis sermayeleri toplamı gözönünde tutularak hesaplanır.

Tehlike sınıf ve derecelerinin belli edilmesi:

Madde 75 - Yapılan işin 74 üncü maddede belirtilen tarifeye göre hangi tehlike sınıf ve derecesine girdiği ve ödenecek iş kazalarıyla meslek hastalıkları sigortası primi oranı Kurumca belli edilerek işverene yazı ile bildirilir.

İş kazalarını ve meslek hastalıklarını önleyecek tedbirler hakkındaki mevzuat hükümlerine uygun bulunmadığı tesbit edilen işler, Kurumca daha yüksek primli derecelere konulabilir.

Kurum, tesbit edilmiş bulunan tehlike sınıf ve derecesini, yaptıracağı incelemelere dayanarak kendiliğinden veya işverenin isteği üzerine değiştirebilir.

Kurumca yapılacak değişikliklere ilişkin kararın takvim yılından en az bir ay önce işverene ve işveren tarafından değişiklik isteğinin de takvim yılından en az iki ay önce Kuruma bildirilmesi şarttır.

Böylece, karara bağlanacak değişiklikler, yukarıdaki fıkradı yazılı karar veya istekten sonraki takvim yılı başında yürürlüğe girer.

İşveren, tehlike sınıf ve derecesiyle prim oranı hakkında Kurumca yapılacak yazılı bildiriyi aldıktan sonra bir ay içinde Çalışma Bakanlığına itirazda bulunabilir. Bakanlık bu itirazı inceliyerek 3 ay içinde vereceği kararı ilgiliye bildirir.

İtiraz primlerin ödenmesini geciktirmez.

İşveren bu madde gereğince tehlike sınıf ve derecesine karşı Çalışma Bakanlığına yahut bu Bakanlığın vereceği karar üzerine Danıştaya başvurursa bu kanunun 81inci maddesinin uygulanmasında, İcra ve İflas Kanununun ilgili maddesinde yazılı bir yıllık süre, birinci halde Bakanlık kararının iptal süresi sonunda, ikinci halde ise Danıştay kararının kesinleştiği tarihten başlar.

Tehlike sınıf ve derecelerine dokunabilecek değişiklikler:

Madde 76 - İşveren, tehlike sınıf ve derecesine dokunabilecek her türlü değişiklikleri bir ay içinde Kuruma yazı ile bildirmekle yükümlüdür.

Bu bildirme üzerine Kurum, yaptıracağı incelemeler sonunda tehlike sınıf ve derecesini değiştirebilir.

Tehlike sınıf ve derecesini dokunabilecek değişiklik bir ay içinde bildirilirse bu konuda Kurumca verilecek karar, değişikliğin meydana geldiği tarihten sonraki ay başından uygulanır.

Tehlike sınıf ve derecesine dokunabilecek değişiklik bir ay içinde bildirilmezse:

- a) Tehlike sınıfı yükseliyorsa, değişikliğin meydana geldiği,
- b) Tehlike sınıfı alçalıyorsa, değişikliğin Kurumca öğrenildiği,

Tarihler esas alınmak ve bu tarihlerden sonraki ay başından uygulanmak üzere, Kurumca karar alınır.

Prime esas ücretler:

Madde 77 - Sigortalılarla işverenlerin bir ay için ödiyecekleri primlerin hesabında:

- a) Sigortalıların o ay için hakettikleri ücretlerin,
- b) Prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkaktan sigortalılara o ay içinde ödenenlerin,
- c) İdare veya kaza mercilerince verilen karar gereğince (a) ve (b) fikralarında yazılı kazançlar niteliğinde olmak üzere sigortalılara o ay içinde yapılan ödemelerin,

Brüt toplamı esas alınır.

Şu kadar ki, yolluklar, çocuk ve aile zamları, ölüm, doğum ve evlenme yardımları ile aynı yardımlar sigorta primlerinin hesabına esas tutulacak ücretlerin aylık tutarının tesbitinde nazara alınmaz.

Her sigortalının prim hesabına esas tutulacak aylık kazanç toplamının 50 kuruşa kadar olan lira kesri nazara alınmaz, 50 kuruş ve daha fazla olan kesirler liraya çıkarılır.

Günlük, haftalık veya aylık olarak belirli bir ücrete dayanmış olmayıp da komisyon ücreti ve kara katılma gibi belirsiz zaman ve miktar üzerinden ücret alan sigortalıların prim ve ödeneklerinin hesabında esas tutulacak günlük kazançları, 78inci madde hükmü saklı kalmak şartıyla, Bakanlar Kurulu kararıyle belli edilir.

Şu kadar ki, sigortalının ayrıca belirli bir kazancı varsa, bu takdirde prim ve ödeneklerin hesabında esas tutulacak günlük kazancı, yukarıki fikraya göre hesabedilecek günlük kazancına belirli kazancı üzerinden hesaplanacak günlük kazancın ilavesi suretiyle bulunur.

Bu kanun gereğince primlerin hesabına esas tutulacak günlük kazanç, sigortalının, bir ay için prime esas tutulan kazancının otuzda biridir.

Günlük kazancın hesabına esas tutulan ay içindeki bazı günlerde çalışmamış ve çalışmadığı günler için ücret almamış sigortalının günlük kazancı, o ay için prime esas tutulan kazancı ücret aldığı gün sayısına bölünerek hesaplanır.

Sigortalıların günlük kazançlarının hesabında esas tutulan gün sayıları, aynı zamanda, bunların prim ödeme gün sayılarını gösterir.

Bir ay içinde çeşitli işverenlerin işinde çalışan sigortalının bu kanun gereğince alınacak primlerine esas tutulacak aylık ve günlük kazancının tesbitinde her işverenden elde ettiği aylık ve günlük kazanç tutarı ayrı ayrı nazara alınır ve primler buna göre hesaplanır.

Günlük kazanç sınırları:

Madde 78 - (Değişik madde: 06/03/1981 - 2422/11 md.)

(Değişik fikra: 25/08/1999 - 4447/10 md.) (*) Bu Kanun gereğince alınacak prim ve verilecek ödeneklerin hesabına esas tutulan günlük kazancın alt sınırı 4 000 000 TL., üst sınırı ise alt sınırın beş katıdır(**). Üst sınırı alt sınırın beş katına kadar yükseltmeye Bakanlar Kurulu yetkilidir. Günlük kazanç alt sınırı her yıl, ilk olarak Nisan ayında bir önceki yılın Aralık ayı ile ondan önceki yılın Aralık ayına göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki artış oranı kadar, ikinci olarak bir önceki yılın gayrisafi yurtiçi hasıla sabit fiyatlarla gelişme hızı kadar artırılarak belirlenir. Bu şekilde belirlenecek günlük kazanç alt sınırının belirlenmesinde 1000 liranın kesirleri 1000 liraya tamamlanır.

Günlük kazançları alt sınırın altında olan sigortalılar ile ücretsiz çalışan sigortalıların günlük kazançları alt sınır üzerinden, günlük kazançları üst sınırдан fazla olan sigortalıların günlük kazançları da üst sınır üzerinden hesaplanır.

Sigortalının kazancı alt sınırın altında ise, bu kazanç ile alt sınır arasındaki farka ait sigorta primlerinin tümünü işveren öder.

Aynı zamanda birden fazla işverenin işinde çalışan sigortalıların ücretlerinden kesilen primler, bu madde uyarınca tesbit edilen üst sınır üzerinden hesaplanacak miktarı aşarsa, fark, sigortalının müracaatı üzerine hissesi oranında kendisine geri verilir.

NOT : (*) Bu bent hükmü 25/08/1999 tarih ve 4447 sayılı kanunun 63.maddesi gereğince 01/01/2000 [20/07/2000 tarih ve 24115 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2000/973 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yukarıda yer alan yürürlük tarihi 01/08/2000 tarihi olarak değiştirilmiştir. Uygulama için 236 Seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliğ'ine bakınız.] tarihinde yürürlüğe girmiş olup, mülga hali Tarihçedederdir.

(**) Burada yer alan "üç katı" ibaresi, 09/06/2000 tarih ve 2000/865 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla "dört katı" olarak, 2001/2342 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla da "beş katı" olarak değiştirilmiştir. 2001/2342 sayılı kararın 3. maddesine göre, bu karar 01/04/2001 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde (30/04/2001) yürürlüğe girer. 2001/2342 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı için Kanunun sonuna bakınız.

TARİHÇE : 1 - 25/08/1999 tarih ve 4447 sayılı kanunun 10. maddesi ile değiştirilen fikra metni:

(Değişik fikra: 20/06/1987 - 3395/4 md.) Bu Kanun gereğince alınacak prim ve verilecek ödeneklerin hesabına esas tutulan günlük kazancın alt sınırı, bu Kanuna ekli gösterge tablosundaki en düşük göstergenin katsayı ile çarpımının otuzda biridir. Üst sınır ise, üst gösterge tablosundaki en yüksek göstergenin katsayı ile çarpımının otuzda biridir. Bu suretle bulunacak günlük kazançların lira kesirleri tama çıkartılır.

Prim belgeleri:

Madde 79 - (Değişik madde: 20/06/1987 - 3395/5 md.)

İşveren, bir ay içinde çalıştığı sigortalının sigorta primleri hesabına esas tutulan kazançlar toplamı ve prim ödeme gün sayıları ile sigorta primlerini gösteren ve örneği yönetmelikte belirlenen prim belgelerini ait olduğu ayı takip eden ayın sonuna kadar Kuruma vermekle ve bu belgelerin muhteviyatını doğrulayacak muteber işyeri kayıtlarını Kurumca istenilmesi halinde ibraz etmekle veya sigortalı çalışmadığı takdirde, bu hususu yazılı olarak önceden Kuruma bildirmekle yükümlüdür.

(Ek fikra: 25/08/1999 - 4447/11 md.) Ay içinde bazı işgünlerinde çalıştırılmadığı ve ücret ödenmediği beyan edilen sigortalıların otuz günden az çalışıklarını açıklayan bilgi ve belgelerin işverence prim bildirgelerine eklenmesi şarttır.(*)

(Ek fikra: 25/08/1999 - 4447/11 md.) Sigortalıların otuz günden az çalıştığını gösteren bilgi ve belgelerin Kuruma verilmemesi veya verilen bilgi ve belgelerin Kurumca geçerli sayılmaması halinde, otuz günden az bildirilen sürelerde ait primler Kurumca re'sen tahakkuk ettirilerek 80 inci madde hükümlerine göre tahsil olunur. Uygulamanın usul ve esasları altı ay içinde yürürlüğe konulacak yönetmelikle belirlenir.(*)

İşveren, sigortalıların adını, soyadını, sigorta sicil numarasını ve çalıştığı süreyi gösteren ve örneği yönetmelikle belirlenen bir belgeyi işyerinde, birden ziyade işyeri olması halinde her işyerinde ayrı ayrı olmak üzere, işçiler tarafından da görülebilecek bir yere asmaya mecburdur.

Bu yükümlülükleri yerine getirmeyen işverenler hakkında 140 inci madde hükümleri uygulanır.

140 inci maddenin uygulanması prim belgelerinin Kuruma verilmesine mani teşkil etmez.

Fiiyen veya kayden çalıştığı tespit edilen sigortalılara ait olup bu Kanun uyarınca Kuruma verilmesi gereken belgelerin yapılan tebliğata rağmen bir ay içinde verilmemesi veya noksan verilmesi halinde, bu belgeler Kurumca resen düzenlenir ve muhteviyatı sigorta primleri Kurumca tespit edilerek işverene tebliğ edilir.

İşveren, tebliğ edilen prim borcuna karşı tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde ilgili Kurum ünitesine itiraz edebilir. İtiraz tahsilatı, durdurur. İtirazın reddi halinde, işveren kararın tebliğ

tarihinden itibaren bir ay içerisinde yetkili mahkemeye başvurabilir. Yetkili mahkemeye başvurulması prim borcunun tahsil ve takibini durdurmaz.

Mahkemenin Kurum lehine karar vermesi halinde 80 inci maddenin prim borçuna ilişkin hükmü uygulanır.

Yönetmelikle tespit edilen belgeleri işveren tarafından verilmeyen veya çalışıkları Kurumca tespit edilemeyen sigortalılar, çalışıklarını hizmetlerinin geçtiği yılın sonundan başlayarak 5 yıl içerisinde mahkemeye başvurarak alacakları ilam ile ispatlayabilirlerse, bunların mahkeme kararında belirtilen aylık kazanç toplamları ile prim ödeme gün sayıları nazara alınır.(**)

Sigortalının çalıştığı bir veya birkaç işte, bu Kanunda yazılı prim ödeme şartını yerine getirmiş olmasına rağmen kendisi için verilmesi gereken kayıt ve belgeler işveren tarafından verilmediği veya verilen kayıt ve belgelerde kazançların veya prim ödeme gün sayılarının eksik gösterildiği Kurumca tespit edilirse, hastalık ve analık sigortalarından gerekli yardım yapılır.

NOT : (*) Bu bentler 25/08/1999 tarih ve 4447 sayılı kanunun 63.maddesi gereğince 01/01/2000 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

(**) Bu fikrada yer alan “10” yıl 01/06/1994 tarih ve 3995 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi ile “5” yıl olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

Primlerin ödenmesi: (*)

NOT : (*) Bu maddenin uygulanmasında ek 31inci maddeye bakınız.

Madde 80 - (Değişik madde: 01/12/1993 - 3917/1 md.)

İşveren, bir ay içinde çalıştığı sigortalıların primlerine esas tutulacak kazançlar toplamı üzerinden bu Kanun gereğince hesaplanacak prim tutarlarını ücretlerinden kesmeye ve kendisine ait prim tutarlarını da bu miktarı ekleyerek en geç ertesi ayın sonuna kadar Kuruma demeye mecburdur.

77 nci maddenin (a) fıkrası gereğince hak edilen ve fakat ödenmemiş olan ücretler üzerinden hesaplanacak primler hakkında da yukarıdaki hüküm uygulanır.

Kuruma fiilen ödenmeyen prim tutarları Gelir ve Kurumlar Vergisi uygulamasında gider yazılamaz.

Kurumun, süresi içinde ödenmeyen prim ve diğer alacaklarının tahsilinde, 21/07/1953 tarih ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır. Kurum, söz konusu Kanunun uygulanmasında Maliye Bakanlığı, diğer kamu kurum ve kuruluşları ve mercilere verilen yetkileri kullanır.

Yetkilerin kullanılmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle tespit edilir.

Kurum alacaklarının tahsilinde 21/07/1953 tarih ve 6183 sayılı Kanunun uygulanmasından doğacak uyuşmazlıkların çözümlenmesinde, alacaklı Sigorta Müdürlüğünün bulunduğu yer İş Mahkemesi yetkilidir.

Yetkili iş mahkemesine başvurulması alacakların takip ve tahsilini durdurmaz.

Dava ve icra takibi açılmış olsa bile, prim ve diğer alacakların ödenmemiş kısmı için gecikme zammı tahsil olunur.

(Değişik fikra: 29/09/1999 - KHK - 578/1 md.) (*) Yangın, su baskını ve deprem gibi tabii afete uğrayan ve bunu belgeleyen işverenler ile istege bağlı sigorta ve topluluk sigortasına devam edenlerin hadisenin vukua geldiği tarihten itibaren üç ay içinde talepte bulunmaları halinde mevcut prim borçları ile afetin meydana geldiği tarihten itibaren tahakkuk edecek üç aylık prim borçları hadisenin vuku bulduğu tarihten itibaren bir yıla kadar ertelenebilir.

Prim borcunun ertelendiği süre zamanaşımından sayılmaz ve ertelenen kısmına gecikme zammı uygulanmaz.

Sigorta primlerini haklı sebepleri olmaksızın, birinci fikrada belirtilen süre içerisinde tahakkuk ve tediye etmeyen kamu kurum ve kuruluşların tahakkuk ve tediye ile görevli kamu görevlileri mesul muhasip, sayman ile tüzelkişiliği haiz diğer işverenlerin üst düzeydeki yönetici veya yetkilileri kuruma karşı, işverenleri ile birlikte müşterekken ve müteselsilen sorumludur.

Bu Kanuna ek 24 üncü maddesinde belirtilen Kurum ve Kuruluşlar tarafından süresi içinde kuruma ödenmeyecek sosyal yardım zamları için bu madde hükümleri uygulanır.

NOT : (*) 29/09/1999 tarih ve 578 sayılı KHK'nın 1. maddesi ile değiştirilen fikra için Tarihçeye bakınız.

TARİHÇE : 1 - 29/09/1999 tarih ve 578 sayılı KHK'nın 1. maddesi ile değiştirilen fikra metni:

Yangın, su baskını ve deprem gibi tabii bir afete uğrayan ve bunu belgeleyen işverenlerin üç ay içinde talepte bulunmaları halinde, mevcut prim borçları ile afetin meydana geldiği tarihten itibaren tahakkuk edecek üç aylık prim borçları hadisenin vukubulduğu tarihten itibaren bir yıla kadar ertelenebilir.

Ödenmeyecek primler ve verilen cezalar için Kurumca düzenlenecek belgeler:

Madde 81 - (Değişik madde: 20/06/1987 - 3395/6 md.)

Bu Kanuna göre alınacak sigorta primleri ve para cezalarının ödenmesi için Kurumca işverene yapılacak bildiri üzerine prim borçları ve para cezaları ödenmezse Kurumca düzenlenen prim borcunu ve para cezasını gösteren belgeler resmi dairelerin usulüne göre verdikleri belgeler hükmünde olup, icra ve iflas dairelerince bunların tabi oldukları hükümlere göre işlem yapılır.

Prim borçlarına halef olma:

Madde 82 - (Değişik madde: 06/03/1981 - 2422/13 md.)

Sigortalıların çalıştırıldığı işyeri devredilir veya intikal ederse, eski işverenin kuruma olan sigorta primi ile gecikme zammi ve faiz borçlarından, aynı zamanda yeni işveren de müteselsilen sorumludur.

Bu hükmeye aykırı sözleşmeler miteber değildir.

Teminatın ve hakedişlerin prim borcuna karşılık tutulması:

Madde 83 - (Değişik madde: 20/06/1987 - 3395/7 md.)

Genel ve katma bütçeli kuruluşlar, il ve belediyeler veya sermayesinin en az yarısı genel ve katma bütçeli kuruluşlar ile il ve belediyelere ait olan teşekkür ve müesseseler, kamu iktisadi kuruluşları ve bunların müessesesi, bağlı ortaklık ve iştirakları, kanunla ve kanunların verdiği yetkiye dayanarak kurulan kurum ve kuruluşlar, döner sermayeli kuruluşların ihale yolu ile yaptırılan her türlü işleri üzerine alanları ve bunların adreslerini Kuruma bildirmekle yükümlüdürler.

Sigorta primlerinin hakedişlerden mahsubu yapılmak şartıyla alikonularak ödenmesi esastır. Ödemenin ve teminatın geri verilmesine ait işlemlerin usul ve esasları Bakanlar Kurulunda çıkarılacak yönetmelikle tespit edilir.

Yersiz olarak alınan primlerin geri verilmesi:

Madde 84 - Yanlış ve yersiz olarak alınmış olduğu anlaşılan primler, alındıkları tarihlerden on yıl geçmemiş ise, hisseleri oranında işverenlere ve sigortalılara geri verilir.

İşverenlere geri verilecek primler için Kurumca kanuni faiz de ödenir. Bu faiz, primin Kuruma yatırıldığı tarihi takibeden ayından iadenin yapıldığı ayın başına kadar geçen süre için hesaplanır.

Primleri geri verilenlere, primleri iptal edilen çalışmaları dolayısıyle, Kurumca iş kazalarıyla meslek hastalıkları sigortasından yapılmakta olan yardım ve ödemeler durdurulur. Hastalık, Analık, Malullük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortalarından yapılmakta olan yardımlar ile verilmekte olan ödenek ve aylıklar ise, ilgililer bu sebeple gerekli yardım, tahsis ve ödeme şartlarını yitirmiş olurlarsa durdurulur. Şu kadar ki, daha önce sağlanan yardımlara ait giderler ilgililerden geri alınmaz.

BÖLÜM - IX: İsteğe Bağlı Sigorta

Şartlar:

Madde 85 - (Değişik madde: 20/06/1987 - 3395/8 md.)

Malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına isteğe bağlı olarak devam edilebilmesi için:

A) - a) İsteğe bağlı olarak devam edeceğini belirtlen bir yazı ile Kuruma müracaatta bulunmak,

- b) Müracaat tarihinden önce 506 sayılı Kanuna göre tescil edilmiş olmak,
- c) Herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna tabi olarak çalışmamak ve buralardan kendi çalışmalarından dolayı aylık bağlanmamış olmak,
- d) İsteğe bağlı olarak sigortaya devam edeceğini belirten müracaatının Kurumca alındığı tarihi takip eden aybaşından başlayarak, her yıl için 360 gün malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemek,

Şarttır.

B) - a) (Değişik bent: 25/08/1999 - 4447/12 md.) (*) İsteğe bağlı sigortalılığa devam etmek isteyenler ödeyecekleri isteğe bağlı sigorta primlerini, bu Kanunun 78 inci maddesine göre belirlenen prime esas kazanç alt sınırı ile üst sınırı arasında olmak şartıyla kendileri belirler.

b) (Mülga alt bent: 25/08/1999 - 4447/12 md.) (*)

b) İsteğe bağlı sigorta primlerinin ait olduğu ayı takip eden ayın sonuna kadar Kuruma ödenmesi gereklidir.(**)

Ait olduğu ayı takip eden ayın sonuna kadar ödenmeyen primler için bu tarihten başlanarak 80 inci madde hükmüne göre gecikme zammı uygulanır.

NOT : (*) 25/08/1999 tarih ve 4447 sayılı kanunun 63 üncü maddesiyle değiştirilen (B) bendinin (a) alt bendi ve mülga olan (b) alt bendi Tarihçededir.

(**) (c) bendi (b) bendi olarak 25/08/1999 tarih ve 4447 sayılı Kanunun 12 nci maddesi ile değiştirilmiştir.

TARİHÇE : 1 - 25/08/1999 tarih ve 4447 sayılı kanunun 12. maddesiyle değiştirilen (B) bendinin (a) alt bendi ve mülga olan (b) alt bendi

B) - a) İsteğe bağlı sigortaya devam etmek isteyenler gösterge tablolarındaki derece ve kademelerden hangisi üzerinden prim ödeyeceklerini tespit ederek Kuruma bildirirler.

b) Bulunduğu derece ve kademe üzerinden en az 360 günlük prim ödeyenler yazılı talepte bulunmak şartıyla, talep tarihini takip eden yılbaşından itibaren prim hesabına esas derece ve kademesini en çok bir derece yükseltебilir.

Topluluk sigortası:

Madde 86 - Kurum, 2 nci ve 3 üncü maddelere göre sigortalı durumunda bulunmuşyanların Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığında onanacak genel şartlarla (İş kazalarıyla meslek hastalıkları), (Hastalık), (Analık), (Malullük, yaşılılık ve Ölüm) sigortalarından birine, birkaçına veya hepsine toplu olarak tabi tutulmaları için, işverenlerle veya dernek, birlik, sendika ve başka teşekkülerle sözleşmeler yapabilir.

BÖLÜM - X: Ortak Hükümler

Üçüncü kişinin aracılığı:

Madde 87 - Sigortalılar üçüncü bir kişinin aracılığı ile işe girmiş ve bununla sözleşme yapmış olsalar bile, bu kanunun iş verene yüklediği ödevlerden dolayı, aracı olan üçüncü kişi ile birlikte asıl iş veren de sorumludur.

Bir işde veya bir işin bölüm veya eklientilerinde işverenden iş alan ve kendi adına sigortalı çalıştırılan üçüncü kişiye aracı denir.

Ödenek ve gelirlere esas tutulacak günlük kazanç:

Madde 88 - İş kazalarıyla meslek hastalıkları, hastalık ve analık hallerinde verilecek ödenek ve gelirlerin hesabına esas tutulacak günlük kazanç, iş kazasının veya doğumun olduğu, yahut meslek hastalığı veya hastalık dolayısıyle iş göremezliğin başladığı tarihten önceki üç takvim ayı içinde, bu kanunun uygulandığı bir veya birkaç işde 77 nci maddenin (a) ve (b) fikralarına göre elde edilen ve sigorta primi hesabına esas tutulan kazançların toplamının 90 da biridir.

Günlük kazancın hesabına esas tutulan üç takvim ayı içinde bazı iş günlerinde çalışmamış ve çalışmadığı günler için ücret almamış olan sigortalının ödenek ve gelire esas olan kazancı, o üç aylık devre içinde 77 nci maddenin (a) ve (b) fikralarına göre elde ettiği kazancı, o üç aylık devre içinde 77 nci maddenin (a) ve (b) fikralarına göre elde ettiği kazanç toplamının 77 nci maddenin (a) fikrasına göre ücret aldığı gün sayısına bölünmesi suretiyle hesaplanır.

77 nci maddenin (c) fikrasına göre yapılan ödemelerden, ödenek ve gelirin hesabına esas tutulan üç aylık dönemden önceki aylara ilişkin olanlar, günlük kazancın hesabında nazara alınmaz.

Günlük kazancın hesabında 77 nci maddenin (b) fikrasında belirtilen ödemeler de nazara alınsa, ödenek ve gelire esas alınan günlük kazancın tutarı, 77 nci maddenin (a) fikrasında yazılı ücret toplamının 90 a veya ücret alınan gün sayısına bölünmesiyle hesaplanacak günlük kazanca bunun %50'si oranında bir ekleme yapılarak bulunan mikardan çok olamaz.

Günlük kazancın hesabına esas tutulan üç aylık dönem içinde çalışmamış ve ücret almamış olan sigortalının günlük kazancının tesbitinde, iş kazasının veya doğumun olduğu yahut meslek hastalığı veya hastalık dolayısıyle iş göremezliğin başladığı tarihten önceki oniki takvim ayı içinde çalıştığı son üç aylık dönemde elde ettiği kazanç esas tutulur ve günlük kazanç yukarıki fikralara göre hesaplanır.

12 aylık dönemde çalışmamış ve ücret almamış olan sigortalı işe girdiği takvim ayı içinde iş kazası veya meslek hastalığı dolayısıyle iş göremezlige uğrarsa, günlük kazancı, iş göremezliğinin başladığı tarih ile işe girdiği tarih arasındaki sürede elde ettiği kazanç toplamı ücret aldığı gün sayısına bölünerek hesaplanır. İşe girdiği gün iş kazasına uğriyan sigortalının da taraflarca kararlaştırılmış olan günlük ücreti günlük kazanç sayılır. Sigortalı olarak çalışmaya ilk defa başlıyanlar hakkında da bu fikra hükmü uygulanır.

Sigortalı olarak ilk defa çalışmaya başladığı gün iş kazasına uğriyan ve parça başına veya yapılan iş miktarına göre ücret alan sigortalının günlük kazancının hesabında aynı veya benzeri bir işte çalışan benzeri bir sigortalının günlük kazancı esas tutulur.

Günlük kazancının hesabına esas tutulan dönem içinde aynı zamanda birden çok işte çalışan sigortalının ödenek ve gelire esas tutulacak günlük kazancının tesbitinde, bu işler dolayısıyle

elde edilen ve sigorta primi hesabına esas tutulan kazançlar ayrı ayrı nazara alınır ve günlük kazanç yukarıki esaslar dairesinde hesaplanır.

Meslek hastalığı, sigortalının sigortalı olarak çalıştığı son işinden ayrıldığı tarihten bir yıl geçtikten sonra meydana olmuş ise, günlük kazancı, bu son işinden ayrıldığı tarih esas alınarak yukarıki fikralara göre hesaplanır.

İş kazalarıyla meslek hastalıkları sigortasından bağlanacak gelirlere esas tutulacak yıllık kazanç, yukarıki hükümlere göre hesaplanacak günlük kazancın 360 katıdır.

Geçici iş göremezlik ödeneğinin hesaplanması:

Madde 89 - (Birleştirilen ve değiştirilen birinci, ikinci ve üçüncü fikralar: 20/06/1987-3395/9 md.) İş kazası, meslek hastalığı veya hastalık halinde verilecek geçici iş göremezlik ödeneği, sigortalının sağlık tesislerine yatırılmak yahut bakımı Kurumca sağlanarak kaplıca veya içmelere gönderilmek yoluyla tedavi ettirildiği takdirde, 78 ve 88 inci maddeler gereğince hesaplanacak günlük kazancının yarısı, ayakta tedavi ettirildiğinde ise ücçe ikisidir.

Sürekli iş göremezlik geliri almaktan sigortalı aynı arıza veya meslek hastalığı dolayısıyle yeniden tedavi edilir ve yazılı istekte bulunursa, sürekli iş göremezlik gelirine esas tutulan kazanca göre hesaplanacak bir günlük geçici iş göremezlik ödeneği ile üç aylık sürekli iş göremezlik gelirinin dokşanda biri arasındaki fark, kendisine her gün için geçici iş göremezlik ödeneği olarak verilir.

Geçici iş göremezlik ödenekleri haftalık olarak ve işledikten sonra Kurumca verilir.

Kurumdan doğrudan doğruya alınmasında güçlük bulunursa, bu ödenek, Kurumun talimatı uyarınca, işveren tarafından Kurum hesabına sigortalıya verilir. Kurum, bu kanuna uygun olarak verilen ödenekleri belgelerine dayanarak işverene öder.

Sigortalı kadının analığında verilecek günlük ödenek, kazancının ücçe ikisidir.

Muayene için verilecek belge:

Madde 90 - (Değişik madde: 16/06/1975 - 1912/5 md.)

İşveren, işkazası, meslek hastalığı, hastalık ve analık hallerinde, sigortalının kazancını ve prim ödeme gün sayılarını göstermek üzere, örneği Kurumca hazırlanacak belgeyi düzenliyerek sigortalıya vermekle yükümlüdür.

İşveren, 35 ve 40 inci maddelerde öngörülen 120 günlük prim şartını yerine getirmiş olan sigortalının karısı ve geçindirmekle yükümlü olduğu çocukları ile sigortalı kadının geçindirmekle yükümlü olduğu kocası ve çocukların, hastalıkları halinde, sağlık yardımlarından yararlanılmalarını sağlamak ve altı ay için geçerli olmak üzere prim ödeme gün sayılarını gösterir örneği Kurumca hazırlanacak belgeyi, talebi halinde, düzenleyerek sigortalıya vermekle yükümlüdür.

Yukarıdaki fikralarda yazılı belgelerdeki bilginin eksik veya yanlış olması sebebiyle, sözü edilen fikralarda belirtilen kimseler için Kurumca yersiz olarak yapılan her türlü masraflar işverene ödetilir.

Geçici iş göremezlik ödeneklerinin birleşmesi:

Madde 91 - Bir sigortalıda, iş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve analık hallerinden birkaçı birleşirse, sigortaliya, iş kazalarıyla meslek hastalıkları, hastalık ve analık sigortalarından hak kazandığı geçici iş göremezlik ödeneklerinden en yükseği verilir.

Gelir ve aylıkların birleşmesi:

Madde 92 - Hem malullük hem de yaşıllık sigortasından aylık bağlanmasına hak kazanan sigortaliya, bu aylıklardan yüksek olanı, aylıklar eşitse yalnız yaşıllık aylığı bağlanır.

Malullük, yaşıllık ve ölüm sigortaları ile iş kazalarıyla meslek hastalıkları sigortasından hak kazanılan aylık ve gelirler birleşirse, sigortaliya veya hak sahibine bu aylık ve gelirlerden yüksek olanın tümü, eksik olanın da yarısı bağlanır. Bu aylık ve gelirler eşitse, iş kazalarıyla meslek hastalıkları sigortasından bağlanan gelirin tümü, malullük, yaşıllık ve ölüm sigortalarından bağnan aylığın da yarısı verilir. Malullük, yaşıllık ve ölüm sigortalarından aylık bağlanmadan önce iş kazalarıyla meslek hastalıkları sigortasından bağnan ve sermayeye çevrilen gelirler ile yaşıllık sigortasından yapılacak toptan ödemelerde bu fikra hükmü uygulanmaz.

Malullük sigortasından aylık bağlanmasına ve yaşıllık sigortasından toptan ödeme yapılmasına hak kazanan sigortaliya yalnız aylık verilir.

Ana ve babalarından gelir veya aylığa hak kazanan çocuklar:

Madde 93 - Sigortalı olan ana ve babalarının ölümlerinde her ikisinden de gelir veya aylık bağlanmasına hak kazanan çocuklara, bunlardan intikal eden gelir ve aylıklardan yüksek olanının tümü eksik olanının da yarısı bağlanır.

Ancak, 71inci madde gereğince yapılacak toptan ödemelerde yukarıki fikra hükmü uygulanmaz.

Lira kesirleri:

Madde 94 - Bu kanuna göre sigortaliya veya hak sahibi kimselerinin her birine bağlanacak gelir veya aylığın aylık tutarındaki lira kesirleri liraya çıkarılır.

Değişen gelir ve aylıkların başlangıcı:

Madde 95 - (Değişik madde: 04/10/2000 - KHK/616, md.60; İptal: Anayasa M.'nin 31/10/2000 tarih ve 2000/65 Esas ve 2000/38 Kararı ile)(*)

NOT : (*) Maddeyi değiştiren 616 Sayılı KHK, Anayasa Mahkemesinin E:2000/65, K:2000/38 sayılı kararıyla iptal edilmiş olup, iptal hükmü, kararın 10/11/2000 tarih ve 24226 sayılı R.G.de yayımından itibaren 1 yıl sonra yürürlüğe girmiştir. Değişen ve iptal edilen madde için Tarihçeye bakınız.

TARİHÇE : 1 - 04/10/2000 tarih ve 616 sayılı KHK'nın 60. maddesi ile değiştirilen madde metni:

Madde 95 - Bu kanuna göre gelir veya aylık bağlanan sigortalı ile hak sahibi kimselerinin durumlarında kendilerine veya başka hak sahiplerine bağlanmış bulunan gelir veya aylık miktarının değiştirilmesini gerektiren bir durum meydana gelirse, gelir veya aylık miktarları, değişikliğin meydana geldiği tarihten sonraki ay başından başlanarak yeni duruma göre değiştirilir. 25, 57 ve 101 inci maddeler hükümleri saklıdır.

---

2 - Anayasa M.'nin 31/10/2000 tarih ve 2000/65 Esas ve 2000/38 Kararı ile iptal edilen madde metni:

Madde 95 - (Değişik madde: 04/10/2000 - KHK/616, md.60)

Bu Kanuna göre gelir veya aylık bağlanan sigortalı ile hak sahibi kimselerin durumlarında kendilerine veya başka hak sahiplerine bağlanmış bulunan gelir veya aylık miktarının değiştirilmesini gerektiren bir durum ortaya çıkar ise, gelir veya aylık miktarları, değişikliğin meydana geldiği tarihten sonraki ödeme dönemi başından başlanarak yeni duruma göre değiştirilir. 25, 57 ve 101 inci madde hükümleri saklıdır.

Aylıkların alt sınırı:

Madde 96 - (Değişik madde: 06/03/1981 - 2422/14 md.)

(Değişik fikra: 25/08/1999 - 4447/13 md.) (*) Bu Kanuna göre bağlanacak aylıklar, 78 inci maddeye göre tespit edilen prime esas günlük kazanç alt sınırının aylık tutarının %35'inden az olamaz.

Sosyal Sigortalar Kurumuna devrolunan sandıklardan 991 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesine göre bağlanmış emekli, adı malullük veya vazife malullüğü aylıkları ile mezkur Kanunun geçici 1inci maddesinin 1inci fikrasına göre kurumca bağlanacak aylıklarla dul ve yetim aylıkları (aylık alan tek kişi de olsa) toplamı, yukarıdaki fikraya göre bulunacak alt sınırdan aşağı olamaz.

Hak sahibi kimselerin gelir ve aylıkları; hak sahibi bir kişi ise bu maddenin 1inci fikrasına göre hesaplanan alt sınır aylığının %80'inden, hak sahibi iki kişi ise %90'ından az olamaz.

İşgöremezlik derecesi %25 ve daha yukarı olanlara bu Kanunun 20 nci maddesinin 3 üncü fikrası uyarınca bağlanacak sürekli kısmi işgöremezlik gelirinin aylık tutarı bu Kanunun 78 inci maddesi uyarınca tespit olunacak günlük kazanç alt sınırının 30 katının %70'inden az olamaz.

(Ek fikra: 20/06/1987 - 3395/10 md.) Bu madde hükmü sosyal güvenlik sözleşmeleri gereğince bağlanan kısmi aylıklar için nazara alınmaz.

NOT : (*) Bu fikra hükmü 25/08/1999 tarih ve 4447 sayılı kanunun 63 üncü maddesi gereğince 01/01/2000 tarihinde yürürlüğe girmiştir, mülga hali Tarihçedederdir.

TARİHÇE : (*) 25/08/1999 tarih ve 4447 sayılı kanunun 13. maddesi ile değiştirilen fikra metni:..

Bu Kanuna göre Malullük ve Yaşlılık Sigortalarından bağlanacak aylıklar ile ölüm Sigortasından hak sahibi kimselere bağlanacak aylıkların hesabına esas tutulan aylığın alt sınırı, gösterge tablosundaki en düşük göstergenin katsayı ile çarpımının %70'inden az olamaz.

Gelir ve ödeneklerin, günlük kazancın alt sınırına göre artırılması:

Madde 97 - (Mülga madde: 25/08/1999 - 4447/62 md.)(*)

NOT : (*) Bu madde 25/08/1999 tarih ve 4447 sayılı Kanunun 62 nci maddesi gereği 01/01/2000 tarihinde yürürlükten kalkmış olup, mülga hali Tarihçededer.

TARİHÇE : (*) 25/08/1999 tarih ve 4447 sayılı kanunun 62. maddesi ile mülga olan madde metni:..

Madde 97 - (Değişik madde: 29/06/1978 - 2167/10 md.)

Sigorta prim ve ödeneklerinin hesabına esas tutulacak ve 78 inci madde gereğince saptanacak günlük kazançların alt sınırında meydana gelecek yükselmelerde; iş kazaları ve meslek hastalıkları ile hastalık ve analık sigortalarından, yeniden tespit edilen alt sınırların altında bir günlük kazanç üzerinden ödenek veya gelir almakta bulunanların veya almaya hak kazanmış yahut kazanacak olanların bu ödenek ve gelirleri, günlük kazançlarının alt sınırlarındaki değişikliklerin yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak yükseltilmiş günlük kazançların alt sınırına göre artırılır.

Gelir ve aylıkların ödenmesi:

Madde 98 - (Değişik fıkra: 20/03/1985 - 3168/4 md.) Sigortalıya veya hak sahibi olan kimselere bağlanan gelir veya aylıkların her ay veya üç ayda bir peşin olarak verilmesi ile gelir ve aylıkların ödeme tarihlerini belirlemeye Bakanlar Kurulu yetkilidir. (*)

Peşin verilen gelir ve aylıklar durum değişikliği veya ölüm halinde geri alınmaz.

NOT : (*) 28/12/2002 tarih ve 2002/5001 sayılı B.K.K ile ödeme tarihleri yeniden belirlenmiştir. Ayrıntılı bilgi için Kanunun sonunda yer alan 2002/5001 sayılı BKK.ya bakınız.

Zamanaşımı ve hakkın düşmesi:

Madde 99 - (Değişik madde: 29/04/1986 - 3279/5 md.)

Bu Kanunda aksine hükmü bulunmayan hallerde, iş kazalarıyla meslek hastalıkları ve ölüm sigortalarından hak kazanılan gelir ve aylıklar, hakkı doğuran olay tarihinden itibaren beş yıl içinde istenmezse zamanaşımına uğrar. Bu durumda olanların gelir ve aylıkları, yazılı istek tarihini takibeden ay başından itibaren başlar.

İş kazalarıyla meslek hastalıkları sigortasından kazanılan diğer haklar ile hastalık ve analık sigortalarından doğan haklar ise, hakkı doğuran olay tarihinden itibaren beş yıl içinde istenmezse düşer.

Geçici iş göremezlik ödeneğini veya herhangi bir döneme ilişkin gelir veya aylığını beş yıl içinde almayanların, söz konusu ödenek, gelir veya aylıkları ödenmez.

Avans:

Madde 100 - (Değişik madde: 29/06/1978 - 2167/11 md.)

Kurumca, gelir, aylık veya toptan ödeme işlemlerine başlanmış bulunan ve gelir veya aylık bağlanması veya toptan ödeme yapılmasına hak kazandığı anlaşılan sigortalı veya hak sahiplerine; işlemlerin gecikmesi halinde gecikmenin her ayı için asgari aylık veya gelirden az olmamak veya yapılacak toptan ödemeyi %75'ini geçmemek üzere ilerideki alacaklarından kesilmek üzere avans ödenir.

Çocukların kontrol muayeneleri:

Madde 101 - (Değişik madde: 20/03/1985 - 3168/5 md.)

Bu Kanuna göre gelir veya aylık bağnanan çalışamayacak durumda malul çocuklar ile malullük veya yaşlılık aylığı bağnanan sigortalının çalışamayacak durumda malul çocukları, Kurumca kontrol muayenesine tabi tutulabilir.

Bağlanmış bulunan gelir ve aylıklar, kontrol muayenesi sonunda tespit edilecek malullük durumuna göre gerekirse rapor tarihinden sonraki ay başından başlanarak eksilttilir veya kesilir.

Kabul edilir bir özürü olmadığı halde kontrol muayenesi, Kurumunun yazılı bildirisinde belirtilen tarihten sonraki ay başına kadar yaptırılmazsa, çocukların çalışamayacak durumda malul sayımları sebebiyle bağlanmış veya artırılmış bulunan gelir ve aylıklar kontrol muayenesi için belirtilen tarihten sonraki ay başından başlanarak eksilttilir veya kesilir.

Şu kadar ki, kontrol muayenesi Kurumun yazılı bildirisinde belirtilen tarihten başlanarak üç ay içinde yaptırılır ve malullük durumunun devam ettiği tespit olunursa, eksilttilen veya kesilen gelir veya aylıklar eksiltildiği veya kesildiği tarihten başlanarak verilir.

Kontrol muayenesi Kurumun yazılı bildirisinde belirtilen tarihten üç ay geçtikten sonra yaptırılır ve malullük durumunun devam ettiği tespit olunursa, eksilttilen veya kesilen gelir veya aylıklar rapor tarihinden sonraki ay başından başlanarak ödenir.

Yol parası ve zaruri masraflar:

Madde 102 - (Değişik madde: 29/06/1978 - 2167/12 md.)

Bu Kanun gereğince sigortalılar ile bunların hak sahibi kimseleri ve 35, 36, 40 ve 42 nci maddelerde sözü edilenler:

a) Muayene ve tedavi,

b) Protez araç ve gereçleri ile ortopedik cihazların sağlanması, takılması, onarılması ve yenilenmesi,

c) Analık,

d) Sürekli iş göremezlik veya malullük durumlarının tespiti,

e) Erken yaşlanma halinin tespiti,

f) Sağlık durumlarının tespiti,

g) Raporların kurumca yeterli görülmemesi yeniden muayene,

h) Kontrol muayenesi,

Dolayısıyla kurumca bir yerden başka bir yere gönderilirlerse, bunların ve sağlık durumları sebebiyle başkaları ile birlikte gitmelerinin gerektiği hekim raporu ile belgelenenler ile 15 yaşına kadar (15 yaş dahil) çocuklar ile birlikte gidecek kimselerin gidip gelme yol paraları ile zaruri masrafları, kurumca hazırlanacak bir yönetmeliğe göre ödenir.

İlgililerin istekleri veya itirazları üzerine kurumca muayeneye gönderilenlerden, sadece isteklerinin doğru olduğu anlaşılanların gerektiğinde bunlarla beraber gidenlerin gidip gelme yol paraları ile zaruri masrafları verilir.

Yukarıda belirtilen durumlarda gerek bulundukları gerek gönderildikleri yerlerde yapılan muayene ve müşahedeler için ilgililerden kurumca masraf alınmaz.

Cenaze masrafi karşılığı:

Madde 103 - İş kazası veya meslek hastalığı sonucu ölen sigortalı ile sigortalı olarak çalışmakta veya malullük yahut yaşıllık aylığı almakta iken veya yahut sigortalı olarak çalıştığı işden ayrıldığı tarihten bir yıl geçmeden ölen sigortalının ailesine, Bakanlar Kurulunca tesbit edilecek tarife üzerinden, cenaze masrafi karşılığı ödenir.

Cenaze gerçek veya tüzel kişiler tarafından kaldırılırsa, masrafların belgelere dayanan ve Bakanlar Kurulunca tesbit edilen tarifedeki miktarı geçmiyen kısmı bunlara ödenir. Şu kadar ki, yapılan masraflar bu mikardan az olursa artanı sigortalının ailesine verilir.

Cenaze masrafi, ölüm, iş kazasından veya meslek hastalığından ileri gelmişse bu sigorta kolu hesabından, başka sebepten ileri gelmişse ölüm sigortası hesabından karşılanır.

Kısa vadeli sigorta kollarında nazara alınmamış süreler:

Madde 104 - A) Herhangi bir sebeple silah altına alınan sigortalının askerlikte geçen hizmet süresi,

B) Hükümlülükle sonuçlanmamış tutuklukta geçen süre,

C) İş kazalarıyla meslek hastalıkları, hastalık veya analık sigortalarından geçici iş göremezlik ödeneği alan sigortalının iş göremediği süre.

(Değişik paragraf: 04/10/2000 - KHK/616, md.61; İptal: Anayasa M.'nin 31/10/2000 tarih ve 2000/65 Esas ve 2000/38 Kararı ile)(*)

NOT : (*) "Bu Kanunun 32, 35, 37, 48, 49 ve 51inci maddelerinde belirtilen çalışma sürelerine girmediği gibi, iş göremezliğin başladığı veya hastalığın anlaşıldığı yahut doğumun olduğu tarihten önceki bir yılın ve 15 ayın hesabında da dikkate alınmaz." şeklinde paragrafi değiştiren 616 Sayılı KHK, Anayasa Mahkemesinin E:2000/65, K:2000/38 sayılı kararıyla iptal edilmiş olup, iptal hükmü, kararın 10/11/2000 tarih ve 24226 sayılı R.G.de yayımından itibaren 1 yıl sonra yürürlüğe girmiştir.

TARİHÇE : 1 - 04/10/2000 tarih ve 616 sayılı KHK'nın 61. maddesi ile değiştirilen paragraf metni:

Bu kanunun 35, 37, 48, 49 ve 51inci maddelerinde belirtilen çalışma sürelerine girmediği gibi, iş göremezliğin başladığı veya hastalığın anlaşıldığı yahut doğumun olduğu tarihten önceki bir yılın ve 15 ayın hesabında da nazara alınmaz.

Uzun vadeli sigorta kollarında nazara alınmamış süreler:

Madde 105 - Malullük, yaşıllık ve ölüm sigortalarının uygulanmasında, malullük veya yaşıllık aylıkları kesilmiş bulunan sigortalıların kendilerine veya ölümlerinde hak sahibi kimselerine aylık bağlanması gerekirse, malullük ve yaşıllık aylığı ödenen süreler, ortalama yıllık kazanç ve prim ödeme gün sayısının hesabında nazara alınmaz.

Sigortalının geçindirmekle yükümlü olduğu kimseler:

Madde 106 - Bu kanunun uygulanmasında, sigortalının geçindirmekle yükümlü olduğu kimseler:

a) (Değişik bent: 23/10/1969 - 1186/17 md.) Karısı çalışmayaçak durumda malul veya 60 (...) (*) yaşını doldurmuş kocası,

b) (Değişik bent: 29/04/1986 - 3279/6 md.) 18 yaşını veye ortaöğretim yapıyorsa 20 yaşını, yükseköğretim yapıyorsa 25 yaşını doldurmamış veya 18 yaşını doldurmuş olup da çalışmayaçak durumda malul erkek çocukları ile yaşları ne olursa olsun evli bulunmayan ve sosyal güvenlik kuruluşlarına tabi olarak çalışmayan veya bunlardan aylık yahut gelir almayan kız çocukları,

c) Geçiminin sigortalı tarafından sağlandığı belgelenen ana ve babası,

dır.

Geçici iş göremezlik ödeneği verilmesine hak kazanılan tarihten önce, sigortalı tarafından evlat edinilmiş, tanınmış veya nesibi düzeltilmiş, yahut babalığı hükme bağlanmış çocuklar da (b) fikrası kapsamına girerler.

NOT : (*) 25/08/1999 tarih ve 4447 sayılı Kanunun 56 ncı maddesi ile, bu maddenin (a) fıkrasındaki "55" ibaresi "60", olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

Sigortalılık niteliğinin ne zaman yitirilmiş sayılacağı:

Madde 107 - (Değişik madde: 23/10/1969 - 1186/18 md.)

2 nci maddedede belirtilen sigortalılardan hastalık ve analık sigortalarının uygulanmasında ödenen primin ilişkin olduğu günü takip eden onuncu günden başlanarak yitirilmiş sayılır.

Ancak, sigortalının ücretsiz izinli olması, greve iştirak etmesi veya işverenin lokavt yapması hallerinde sigortalılık niteliği bu sürelerin sona ermesini takip eden onuncu günden başlanarak yitirilmiş sayılır.

Sigortalılık süresi:

Madde 108 - Malullük, yaşıllık ve ölüm sigortalarının uygulanmasında nazara alınacak sigortalılık süresinin başlangıcı, sigortalının, yürürlükten kaldırılmış 5417 ve 6900 sayılı kanunlara veya bu kanuna tabi olarak ilk defa çalışmaya başladığı tarihdır.

Tahsis işlerinde nazara alınan sigortalılık süreleri, bu sürenin başlangıç tarihi ile, sigortalının tahsis yapılması için yazılı istekte bulunduğu tarih, tahsis için istekte bulunmuş olmamış sigortalılar için de ölüm tarihi arasında geçen süredir. (*)

NOT : (*) Bu hükmün uygulanmasında ek 5,6 ve 30 uncu maddelere bakınız.

Raporlar:

Madde 109 - Bu kanunun uygulanmasında:

- A) Sigortalıların sürekli iş göremezlik, malullük ve erken yaşlanma hallerinin,
- B) Hak sahibi kimselerin malullük durumlarının,

Tesbitinde, Kurum sağlık tesisleri sağlık kurullarınca verilecek raporlarda belirtilen hastalık ve arızalar esas tutulur.

Raporları yeter görülmeyen ilgililer Kurumca yeniden muayene ettirilebilirler.

İlgililerin durumlarının tesbitinde son muayene raporu esas tutulur.

Yukarıda belirtilen raporlar üzerine, Kurumca verilen karara ilgililer tarafından itiraz edilirse, durum Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunca karara bağlanır.

Sigortalının kasdı ve suç sayılır hareketi:

Madde 110 - Kasdı veya suç sayılır bir hareketi yüzünden iş kazasına uğrayan, meslek hastalığına tutulan veya hastalanan sigortaliya geçici iş göremezlik ödeneği ve sürekli iş göremezlik geliri verilmez. Sigortaliya yalnız gerekli sağlık yardımları yapılır.(*)

NOT : (*) a) Bu maddede yer alan “...suç sayılır bir hareketi yüzünden iş kazasına uğrayan sigortaliya sürekli iş göremezlik geliri verilmemesi”ne ilişkin kural, Anayasa Mahkemesinin 10/12/1991 tarih ve E.:1991/23, K.:1991/47 sayılı kararıyla 13/09/1992 tarihinden başlayarak 6 ay sonra yürürlüğe girmek üzere iptal edilmiştir.(Bkz: 13/09/1992 - 21344 R.G.)

b) Bu madde, Anayasa Mahkemesinin 25/10/1994 tarih ve E.1994/73, K.1994/75 sayılı kararı ile, ”...suç sayılan taksirli bir hareketi yüzünden iş kazasına uğrayan sigortaliya geçici iş göremezlik ödeneği verilmemesi...” yönünden iptal edilmiştir. (Bkz: 13/11/1995 - 22462 R.G.)

c) Bu madde, Anayasa Mahkemesinin 11/07/1995 tarih ve E.1995/37, K.1995/31 sayılı kararı ile; ”...suç sayılan taksirli bir hareketi yüzünden hastalanan sigortaliya geçici iş göremezlik ödeneği verilmemesi...” yönünden iptal edilmiştir.(Bkz: 23/03/1996 - 22589)

Sigortalının bağışlanmaz kusuru:

Madde 111 - Bağışlanmaz kusuru yüzünden iş kazasına uğrayan, meslek hastalığına tutulan veya hastalanan sigortaliya verilecek geçici iş göremezlik ödeneği veya sürekli iş göremezlik geliri, bu kusurun derecesine göre, Kurumca, yarısına kadar eksiltilebilir.

Tehlikeli olduğu veya hastalığa sebebolacağı bilinen yahut yetkili kimseler tarafından verilen emirlere aykırı olan veyahut açıkça izne dayanmadığı gibi hiçbir gereği veya yararı bulunmayan bir işi elinde olarak sigortalının yapması veya yapılması gerekli bir hareketi savsaması kusurun bağışlanmazlığına esas tutulur.

BÖLÜM - XI: Çeşitli Hükümler

Emekli sandıkları kanunlarına tabi olanlar:

Madde 112 - Askeri Fabrikalar Tekaüt ve Muavenet Sandığı Kanununa tabi kimseler hakkında bu kanunun analık sigortası hükümleri sözü geçen Sandık tarafından uygulanır.

Askeri Fabrikalar Tekaüt ve Muavenet Sandığı ve Devlet Demiryolları İşletme Genel Müdürlüğü İşçileri Emekli Sandığı ile ilgili bulunanlara iş kazası meslek hastalığı ve analık hallerinde ilgili teşekkülerce yapılacak yardımlar bu kanunla belirtilen haklardan ve ödemelerden aşağı olamaz.

Maden işçileri:

Madde 113 - Maden işçilerinin iş kazası ve meslek hastalığı hallerinde gerek bakımları, gerekse kendilerine veya bunların hak sahibi kimselerine verilecek ödenekler hakkında 10/09/1337 tarihli ve 151 sayılı kanun hükümleri yerine bu kanun uygulanır.

151 ve 1593 sayılı kanunlarla ilgili hükümler:

Madde 114 - Bu kanunun hastalık sigortası ile ilgili hükümlerinin uygulandığı yerlerde çalışan ve hastalanan sigortalıların tedavileri hakkında, 151 sayılı Ereğli Havzai Fahmiyesi Maden Amelesinin Hukukuna Mütaallik Kanunun 6 ncı ve 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 180 inci maddeleri hükümleri uygulanmaz.

Ancak, 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 180 inci maddesinin, hastalanan işçilerin tedavileri ile ilgili hükümleri dışında kalan ve işçilerin sıhhi durumlarının denetlenmesinin sağlanması, işyerlerinde hekim çalıştırılmasına, hasta odası ve ilk yardım araçları bulundurulmasına ve diğer hususlara ilişkin hükümleri saklıdır. Bu maksatla çalıştırılan hekim, Kurumun yapmakla yükümlü olduğu muayene, tedavi ve ilk yardım hizmetlerinde Kurumca kullanıldığı takdirde buna ait ücretler ve harcanan ilk yardım malzemesi bedelleri Kurumca ödenir.

Savcılıktan bilgi istenmesi:

Madde 115 - Kurum, bu kanunda belirtilen sigorta olayları dolayısıyle yapılan soruşturmaların sonucu hakkında Cumhuriyet savcılıklarından bilgi isteyebilir.

Bildiri ve itiraz:

Madde 116 - Kurum, malullük, yaşıllık ve ölüm sigortalarından aylık bağlanması veya toptan ödeme yapılması için gerekli belgeler tamamlanınca, bağlanacak aylıkları ve yapılacak toptan ödemeleri hesap ederek en geç üç ay içinde ilgililere yazı ile bildirir.

Sigortalı ve hak sahibi kimseleri, kararı bildirilen yazıyı aldıktarı günden başlamak üzere bir yıl içinde yetkili mahkemeye başvurarak Kurumun kararına itiraz edebilirler.

İtiraz kararın uygulanmasını durdurmaz.

Hekimlerin ve sağlık tesislerinin sigortalılara duyurulması:

Madde 117 - Kurum, sigortalılar ile eş ve çocukların muayene ve tedavi için başvuracakları sağlık tesisleri ile hekim ve ebelerin isim ve adreslerini işverenlere bildirir. İşverenler de bunları sigortalılara duyururlar.

Hastalananlar, muayene ve tedavileri için, isim ve adresleri duyurulan hekimlerden birini seçmekte serbesttirler.

Ancak, tedaviye başlıyan hekimin değiştirilmesi, tedavi eden hekimin yanına danışman hekimlerin katılması ve sigortalılar ile eş ve çocukların sağlık müesseselerine yatırılmaları, müdavi hekimin teklifi veya görülecek lüzum üzerine Kurumca yapılır.

Sigortalı, sağlık durumu bir sağlık tesisine yatırılmasını veya Umumi Hıfzıssıhha Kanununa göre bir sağlık müessesesinde tecridini gerektirirse, sağlık müessesesine yatırılır.

Tedavinin kurum hekimlerince yapılacağı:

Madde 118 - (Değişik madde: 16/07/1965 - 672/1 md.)

Hastalık ve analık yardımlarından yararlanacak olanlar Kurumca tesbit edilecek belgelerle Kuruma bağlı sağlık müesseselerine veya Kurum hekimlerine başvurarak muayene ve tedavi olurlar.

(İki ve üçüncü fikralar mülga: 29/06/1978 - 2162/13 md.)

Hesap kartları için yapılacak itiraz:

Madde 119 - Sigortalı hesap kartları ve muhteviyatı hakkında Kuruma yapılacak itirazların yazı ile bildirilmesi gereklidir.

Bu hesap kartları ve muhteviyatına:

- A) İşveren tarafından düzenlenerek verilmesi gereken hallerde çalışılan takvim yılından,
- B) Kurumca düzenlenerek verilmesi halinde, sigortalılarca alındığı tarihten,
Üç yıl geçtikten sonra yapılacak itirazlar dinlenmez.

Yaş:

Madde 120 - İş kazalarıyla Meslek Hastalıkları Sigortasının uygulanmasında, hak sahiplerine bağlanacak gelirlerle sigortalılara ödenecek sermayelerin hesabında, iş kazasının olduğu veya meslek hastalığının hekim raporu ile ilk defa tesbit edildiği tarihte nüfus kütüğünde kayıtlı bulunan doğum tarihleri esas tutulur.

Malullük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortalarına ilişkin yaş ile ilgili hükümlerin uygulanmasında, sigortalıların ve hak sahibi çocukların, sigortalının yürürlükten kaldırılmış 5417 ve 6900 sayılı kanunlara veya bu kanuna tabi olarak ilk defa çalışmaya başladığı tarihte nüfus kütüğünde kayıtlı bulunan doğum tarihleri, sigortalının sigortaya tabi olarak ilk defa çalışmaya başladığı tarihten sonra doğan çocukların da nüfus kütüğüne ilk olarak yazılan doğum tarihleri esas tutulur.

Nüfus kayıtlarında doğum ay ve günleri yazılı olmيانlar 1 Temmuzda, doğum ayı yazılı olup da günü yazılı olmيانlar o ayın 1 inde doğmuş sayılır.

Sigorta yardımlarının haczedilemeyeceği:

Madde 121 - Bu kanun gereğince bağlanacak gelir veya aylıklar ve sağlanacak yardımlar, nafaka borçları dışında, haciz veya başkasına devir ve temlik edilemez.

İşe alıştırma:

Madde 122 - Sürekli iş göremezlik geliri veya malullük aylığı almakta olan sigortalılardan çalışma gücünün artırılabileceği umulanlar, Kurumca, kendi mesleklerinde veya yeni bir meslekte çalışabilmelerini sağlamak üzere işe alıştırılmaya tabi tutulabilirler.

Kurumun bu husustaki yazılı bildirisine rağmen işe alıştırılmaktan kaçınan sigortalıların sürekli iş göremezlik geliri veya malullük aylığının yarısı, bildiride belirtilen tarihten sonraki ay başından başlanarak, alıştırma işine başlayıncaya kadar kesilir.

Sağlık tesisi kurma ve sözleşme yapma yetkisi:

Madde 123 - (Değişik madde: 07/02/1972 - 1517/1 md.)

Kurum, bu kanunla kendisine verilmiş bulunan görevleri yerine getirebilmek ve sağlık yardımlarını yapabilmek için, hastane, sanatoryum, preventoryum, yataklı ve yataksız dispanser sağlık istasyonu, eczane ve benzeri müesseseler işletebileceği gibi gerekli gördüğü yerlerde hastane, eczane, hekim, eczacı ve ebelerle ve diğer gerçek veya tüzel kişilerle sözleşmeler yapmaya da yetkilidir. (*)

Kurum, lüzum gördüğü takdirde her çeşit yataklı ve yataksız sağlık tesislerinde eczane kurup işletebilir.

Kurum, bu kanunla kendisine verilmiş bulunan görevleri yerine getirebilmek ve sağlık yardımlarını yapabilmek için, ecza dolabı açabilir.

Sosyal Sigortalar Kurumu ilaç fabrikaları da kurabilir.

Kurum ayrıca lüzum gördüğü hallerde ve yerlerde serbest eczanelerden biri veya birkaç ile anlaşma yapabilir.

Kurum eczanelerinden, Kurumca yapılacak sağlık yardımlarından faydalananlarla kurum mensuplarından başkasına ilaç ve tıbbi malzeme verilemez. Ancak, serbest eczane bulunmamış yerlerde veya serbest eczanelerde bulunmamış hayat kurtarıcı ilaç ve tıbbi malzeme bedeli karşılığında verilebilir.

(Yedi ve Onuncu fikralar mülga: 29/06/1978 - 2167/14 üncü madde ile getirilen Ek 9. md.) (**)

(Ek fikra: 29/06/1978 - 2167/14 üncü madde ile getirilen Ek 9. md.) (**) Kurum hekimleri tarafından yazılacak ilaç ve tıbbi malzemenin listesi, kurumca hazırlanacak bir yönetmelikle saptanacak esaslara göre, gerekli görüldükçe kurumda görevli hekimler ve eczacılardan oluşturulacak bir komisyon marifetiyle düzenlenir.

(Ek fikra: 29/06/1978 - 2167/14 üncü madde ile getirilen Ek 9. md.) (**) Bu liste Kurum Müdürler Kurulunun onayını müteakip kurumca ilan edilir.

(Ek fikra: 29/06/1978 - 2167/14 üncü madde ile getirilen Ek 9. md.) (**) Komisyon gerekli gördüğü hallerde dışardan uzman kimselerin görüşlerini de alabilir.

NOT : (*) Bu hükmün uygulanmasında ek 11inci maddeye bakınız.

(**) Söz konusu Ek 9 uncu maddenin numarası teselsülü sağlamak için "Ek Madde 18" olarak değiştirilmiştir.

Koruyucu tedbirler alınması:

Madde 124 - Kurum, sigortalıları, sağlık durumlarını kontrol amacıyla, istediği zaman sağlık muayenesine tabi tutabileceği gibi, koruyucu hekimlik bakımından gerekli her türlü koruyucu tedbirleri de alabilir.

Kurum hekimlerinin raporları:

Madde 125 - Kurum hekimlerince sosyal sigorta işlemleri için düzenlenen raporlar işyeri hekimi tarafından verilen raporlar yerine geçer.

Resim, harç ve damga vergisi muaflığı:

Madde 126 - Kurum tarafından yapılan bütün işlemlerle bu işlemler için ilgililere verilmesi veya bunlardan alınması gereken her türlü evrak ve belgeler ve bunların suretlerinden hiçbir resim, harc ve damga vergisi alınmaz.

Ücretlerden kesinti yapılmayıcağı:

Madde 127 - İşveren, sosyal sigortalar için kendisine düşen yükümlerden ve sair masraflardan dolayı sigortalılarının ücretlerinden indirme yapamaz.

Yardımlaşma sandıkları:

Madde 128 - Sigortalı çalıştırılan her türlü işlerde ve iş yerlerinde, herhangi ad altında kurulmuş veya kurulacak olan borç verme, emekli ve yardım sandıkları ve benzerleri, faaliyetlerine ve kuruluş amaçlarına göre ilgililere menfaatler sağlamaya devam edebilir.

Bu sandıklara paraca yardımında bulunmak veya bunların yüklerini paylaşmak halleri, bu kanun gereğince işverene düşen ödevlerin yerine getirilmesine engel olamaz.

Sosyal sigorta yüksek sağlık kurulu:

Madde 129 - (Değişik madde: 04/10/2000 - KHK/616, md.62; İptal: Anayasa M.'nin 31/10/2000 tarih ve 2000/65 Esas ve 2000/38 Kararı ile) (*)

NOT : (*) Maddeyi değiştiren 616 Sayılı KHK, Anayasa Mahkemesinin E:2000/65, K:2000/38 sayılı kararıyla iptal edilmiş olup, iptal hükmü, kararın 10/11/2000 tarih ve 24226 sayılı R.G.de yayımından itibaren 1 yıl sonra yürürlüğe girmiştir. Değişen ve iptal edilen madde için Tarihçeye bakınız.

TARİHÇE : 1 - 04/10/2000 tarih ve 616 sayılı KHK'nın 62. maddesi ile değiştirilen madde metni:

Madde 129 - Bu kanunda yazılı görevleri yerine getirmek üzere, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca görevlendirilecek bir ortopedi uzmanı, Çalışma Bakanlığı ile Kurum tarafından görevlendirilecek iş hekimliğinde tecrübeli birer uzman, biri göğüs hastalıkları öbürü de hijyen profesörü olmak üzere Ankara Tıp Fakülteleri tarafından seçilecek iki hekimden ve en yüksek kademedeki işveren kuruluşu tarafından seçilecek bir hariciye uzmanı ile en yüksek kademedeki işçi kuruluşu tarafından seçilecek bir dahiliye uzmanından teşekkür eden bir Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulu kurulur. Tıp Fakülteleri tarafından seçilecek hekimlerden biri doçent olabilir. Profesörlükte kıdemli olan hekim Kurula başkanlık eder.

Bu kurulda görevlendirilecek hekimlerin hizmet süresi üç yıl olup yeniden görevlendirilebilirler.

Kurula iştirak edeceklerle, katıldıkları her toplantı için verilecek huzur hakkı tüzükte belli edilir. Bunlara ödenecek huzur hakları hakkında 7244 sayılı Kanun hükümleri uygulanmaz.

Kurulun çalışmaları ile ilgili her türlü giderler Kurumca ödenir.

Kurul en az haftada bir defa toplanır.

Kurul gerekli gördüğü hallerde dışardan uzman kimselerin görüşlerini alabilir.

---

2 - Anayasa M.'nin 31/10/2000 tarih ve 2000/65 Esas ve 2000/38 Kararı ile iptal edilen madde metni:

Madde 129 - (Değişik madde: 04/10/2000 - KHK/616, md.62)

Bu Kanunda yazılı görevleri yerine getirmek üzere Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulu kurulur. Bu Kurulun teşkili ve çalışma usul ve esasları yönetmelikle düzenlenir.

Kurul, Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanlığı Teftiş Kurulunca yürütülen inceleme ve soruşturma kapsamında, Teftiş Kurulu Başkanlığının talebi üzerine mesleki bilgi ve tecrübeeye dayalı konularda bilirkişi sıfatıyla gerekli incelemeleri yaparak görüş bildirir.

Bu Kurulda görevlendirilecek hekimlerin hizmet süresi üç yıl olup, yeniden aynı süre ile görevlendirilebilirler. Bir takvim yılı içinde, birbirini izleyen sekiz toplantıya veya toplantı sayısının %20'sinden fazla sayıda toplantıya mazeretsiz olarak katılmayanların görevleri kendiliğinden sona erer. Görevi sona eren hekimin yerine bir başka hekim, yerini aldığı hekimin görev süresini tamamlayacak şekilde, aynı usulle görevlendirilir.

Kurula iştirak edeceklerle katılacakları her toplantı için verilecek huzur hakkı, her yıl Ocak ayında Kurumun Yönetim Kurulu tarafından tespit edilir.

Kurulun çalışmaları ile ilgili her türlü giderler Kurumca ödenir. Kurul haftada en az iki defa ve salt çoğulukla toplanır. Kurul, gerekli gördüğü hallerde Kurul dışından uzman kimselerin görüşlerine başvurabilir.

Teftiş, kontrol ve denetleme yetkisi:(*)

NOT : (*) Bu madde başlığı "Sigorta müfettişlerinin teftiş yetkileri" şeklinde iken, 25/08/1999 tarih ve 4447 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi ile "Teftiş, kontrol ve denetleme yetkisi" şeklinde değiştirilmiştir.

Madde 130 - (Değişik madde: 25/08/1999 - 4447/14 md.) (*)

Sigorta müfettişleri, bu Kanunun uygulanması bakımından, İş Kanununda belirtilen teftiş, kontrol ve denetleme yetkisini haizdirler.

Kurum Yönetim Kurulu kararı ile görevlendirilen memurlar, sigortalıların işlemleri ile ilgili olarak işyerlerinde yoklama ve tespit yapabilirler. Bunların nitelikleri ile çalışma esasları altı ay içinde yürürlüğe konulacak yönetmelikle düzenlenir.

Genel bütçeye dahil daireler ve katma bütçeli idarelerin denetim elemanları kendi mevzuatları gereğince işyerlerinde yapacakları her türlü denetim ve incelemeler sırasında, çalıştırılanların sigortalı olup olmadığını da tespit ederek sigortasız çalıştırılanları Kuruma bildirmek zorundadırlar. Kurum bu bildirimler üzerine gerekli yasal işlemi yapar. İlgililerin itiraz hakları saklıdır. Uygulamanın usul ve esasları altı ay içinde çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

NOT : (*) 25/08/1999 tarih ve 4447 sayılı kanunun 14. maddesi ile değiştirilen madde için Tarihçeye bakınız.

TARİHÇE : 1 - 25/08/1999 tarih ve 4447 sayılı kanunun 14. maddesi ile değiştirilen madde metni:

Madde 130 - (Değişik madde: 20/06/1987 - 3395/11 md.)

Sigorta müfettişleri bu Kanunun uygulanması bakımından, İş Kanununda belirtilen teftiş, kontrol ve denetleme yetkisini haizdirler.

Sigorta müfettişleri tarafından tutulan tutanaklar aksi sabit oluncaya kadar muteberdir.

Hizmetlerin birleştirilmesi:

Madde 131 - 05/01/1961 tarihli 228 sayılı Kanunda sözü geçen maluliyet, İhtiyarlık ve Ölüm Sigortaları Kanunu yerine bu kanun hükümleri uygulanır.

Bildiri:

Madde 132 - Bu kanun gereğince yapılacak bildiriler hakkında 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümleri uygulanır.

Özel sigortalar:

Madde 133 - Özel sigortalara ilişkin kanunlardaki hükümler, sosyal sigortalar hakkında uygulanmaz.

Uyuşmazlıkların çözüm yeri:

Madde 134 - Bu kanunun uygulanmasından doğan uzlaşmazlıklar, yetkili iş mahkemelerinde veya bu davalara bakmakla görevli mahkemelerde görülür.

Tüzük ve yönetmelik: (*)

NOT : (*) 29/04/1986 tarih ve 3279 sayılı Kanunun 7 nci maddesi ile “Tüzük” şeklindeki madde başlığı “Tüzük ve Yönetmelik” olarak değiştirilmiştir.

Madde 135 - A) a) İş kazası ve meslek hastalığı sonucu sürekli iş göremezlik hallerinin meslekte kazanma gücünü ne oranda azaltacağı;

b) Sigortalıların hangi hallerde çalışma gücünün en az üçte ikisini yitirmiş ve hangi hallerde başka birinin sürekli bakımına muhtaç durumda sayılacakları;

c) İşe alıştırmanın ne yoldan ve hangi esaslara göre yapılacağı ve 122 nci maddenin uygulanma tarzı;

d) Sigortalıların hangi hallerde erken yaşılanmış sayılacakları;

- e) 129 uncu madde gereğince kurulan Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunun, bu kanunda belirtilenler dışında kalan ve bu kanunun uygulanması ile ilgili bulunan görevleri ve çalışma şekil ve esasları;
- f) Hangi hastalıkların meslek hastalığı sayılacağı ve bu hastalıkların, işden ayrıldıktan en geç ne kadar zaman sonra meydana çıktıığı takdirde o işden ileri gelmiş kabul edileceği;
- Çalışma ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlıklarınca birlikte hazırlanacak bir tüzük ile,
- B) (*) a) Sigortalıların kazançları toplamı ile prim ödeme gün sayılarını ve sigorta primlerini gösteren kayıt ve belgelerin ve sigortalı hesap kartlarının nitelik, usul ve esasları ile verilme süreleri;
- b) Primler hesabına esas tutulacak kazançlar toplamının hangi usul ve esaslara göre Kurumca ölçüleneceği ve prim itiraz komisyonlarının teşekkür tarzı, çalışma usul ve esasları ile üyelerinin ücretleri;
- c) Sigortalıların tescili, işverenler tarafından tutulacak kayıtlar ve işverenlerin uymaya mecbur bulundukları usul ve esaslar; istege bağlı sigortaya tabi tutulanların prim ödeme şekilleri;
- d) Gelir ve aylıkların ödenme zamanı;
- e) Bu kanun hükümlerinin, işin niteliğinin gerektireceği şartlarla ve ne gibi değişik usullerle kara, deniz ve hava ulaşımı işlerinde çalışanlarla 7 nci madde kapsamına girenlerin ve bunların işverenlerine uygulanacağı;
- f) 8 inci maddenin son fıkrasındaki devirle ilgili hükümlerin ne yolda uygulanacağı,
- g) 118 inci madde hükümlerinin uygulanmasıyle ilgili esaslar;
- h) Bu kanun hükümlerinin uygulanma şekil ve esasları;

Kurumca hazırlanacak bir Yönetmelik ile (**)

Tesbit olunur.

NOT : (*) Bu bent ile ilgili diğer maddelerdeki “tüzük” deyi̇mi 29/04/1986 tarih ve 3279 sayılı Kanunun 7 nci maddesi ile “yönetmelik” olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

(**) Bu hükmü 29/04/1986 tarih ve 3279 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin (c) bendi ile (Kurumca hazırlanacak yönetmelikle) şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

Kurumun adı:

Madde 136 - 4792 sayılı Kanunla kurulmuş bulunan (İşçi Sigortaları Kurumu) nun adı (Sosyal Sigortalar Kurumu) olarak değiştirilmiştir.

BÖLÜM - XII: Karşılıklar ve Teknik Bilanço

Karşılıklar:

Madde 137 - Her hesap yılı sonunda, o yıl içinde elde olunan iş kazalarıyla meslek hastalıkları, hastalık, analık, malullük, yaşıllık ve ölüm sigortaları primlerinden ve Kurumun diğer gelirlerinden aşağıda yazılı karşılıklar ayrılır:

- a) Matematik karşılık
- b) Ödenmiş primler karşılığı,
- c) Diğer karşılıklar,
- d) Olağanüstü karşılık,

Matematik karşılık; bu kanun gereğince bağlanan gelir ve aylıkların ödenmesini sağlamak üzere hesaplanacak peşin değerlerin toplamıdır.

Ödenmiş primler karşılığı; sigortalılar veya hak sahibi kimseleri için bu kanun gereğince ileride malullük, yaşıllık ve ölüm sigortalarından Kurumca yapılacak ödemelerin bilanço tarihindeki değeri ile bu sigortalılar için sonraki yıllarda ödenecek malullük, yaşıllık ve ölüm sigortaları primlerinin peşin değerleri arasındaki farktır.

Olağanüstü karşılık; herhangi bir hesap yılına ilişkin gelirlerin, o yıl yapılacak masraflarla yıl sonunda ayrılması gerekli karşılıklara yetmemesi halinde kullanılmak üzere ayrılan karşılıktır.

Her hesap yılı sonunda o yılın gelirlerinden matematik ve ödenmiş primler karşılıkları ile yönetim giderleri, sigorta masrafları ve ayrılan başka karşılıklar çıkarıldıktan sonra kalanı olağanüstü karşılık olarak ayrılır.

Sigorta kolları arasında borçlanma:

Madde 138 - Kurum, herhangi bir sigorta kolunun gerektirdiği yardım ve ödemelerle bunların yönetim giderlerini karşılamak üzere, başka bir sigorta kolu fonundan, sonradan mahsubu yapılmak şartıyla, gerekli harcamaları yapabilir.

Teknik bilanço:

Madde 139 - Sosyal sigorta kollarının mali bünyeleri ile bağlanan gelir ve aylıkların geçim şartları ve sigortalıların genel ücret seviyelerinde meydana gelen değişiklikler karşısındaki durumu, beş yılda bir ve gerekirse daha önce Kurum tarafından incelenerek varılacak sonuç, gereği sağlanmak üzere, bir raporla Çalışma Bakanlığına bildirilir.

BÖLÜM - XIII: Ceza Hükümleri

Kurumca verilecek İdari para cezaları:

Madde 140 - (Değişik madde: 06/05/1993 - 3910/1 md.)

Kurumca dayanağı belirtilmek suretiyle;

- a) Bu Kanunun 8 inci maddesinde belirtilen bildirgeyi yasal süresi içinde Kuruma vermeyenlere aylık asgari ücretin üç katı tutarında,
  - b) Bu Kanunun 9 uncu maddesinde belirtilen bildirgeyi yasal süresi içinde Kuruma vermeyenlere, herbir sigortalı için aylık asgari ücret tutarında,
  - c) Bu Kanunun 79 uncu maddesinin birinci fıkrasında belirtilen prim belgelerini yasal süresi içinde Kuruma vermeyenlere her bir fiil için ayrı ayrı aylık asgari ücretin iki katı tutarında,
  - d) Bu Kanunun 79 uncu maddesinde belirtilen yükümlülüklerden, işyeri kayıtlarını Kurumca yapılan yazılı ihtaraya rağmen 15 gün içinde mücbir sebep olmaksızın ibraz etmeyenlere, bu süre içinde ibraz etmekle beraber, yönetmelikte belirtilen usul ve esasalara uygun olarak düzenlenmediği anlaşılanlara, kayıtlardaki geçersizlik halinin birden fazla olup olmadığına bakılmaksızın;
1. Bilanço esasına göre defter tutmakla yükümlü olanlara aylık asgari ücretin oniki katı tutarında,
  2. Diğer defterleri tutmakla yükümlü olanlara aylık asgari ücretin altı katı tutarında,
  3. Defter tutmakla yükümlü olmayanlara aylık asgari ücretin üç katı tutarında,
- e) Bu Kanunun 79 uncu maddesinin dördüncü (...) (*) fıkrasında belirtilen yükümlülüğü yönetmelikle belirlenen sürede yerine getirmeyenlere aylık asgari ücretin iki katı tutarında,
  - f) Bu Kanunun 90 inci maddesinde belirtilen yükümlülükleri Kurumca yapılan yazılı ihtaraya rağmen üç gün içinde yerine getirmeyenlere aylık asgari ücret tutarında,

İdari para cezası verilir.

Bu madde hükümlerinin uygulanması 8, 9 ve 79 uncu maddelerde belirtilen belgelerin Kuruma verilmesi yükümlülüğünü kaldırır.

Bu maddenin uygulanmasında, 25/08/1971 tarih ve 1475 sayılı İş Kanunun 33 üncü maddesine göre, sanayi kesiminde çalışan 16 yaşından büyük işçiler için fiilin olduğu tarihte uygulanan asgari ücret esas alınır.

İdari para cezaları tebliğ tarihinden itibaren (7) gün içinde Kuruma ödenir veya aynı sürede Kurumun ilgili ünitesine itiraz edilebilir. İtiraz takibi durdurulur. Kurumca itirazı reddedilenler, kararın kendilerine tebliğ tarihinden itibaren (7) gün içinde yetkili sulh ceza mahkemesine başvurabilirler. Mahkemeye başvurulması cezanın takip ve tahsilini durdurmaz.

İdari para cezalarının tahakkuk ve tahsilatında 10 yıllık zamanaşımı uygulanır.

NOT : (*) 25/08/1999 tarih ve 4447 sayılı Kanunun 56 ncı maddesi ile, bu maddenin (e) bendinde yer alan "ikinci" ibaresi "dördüncü", olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir. Bu değişiklik aynı Kanunun 63 üncü maddesi gereği 01/01/2000 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

BÖLÜM - XV: Son Hükümler

Ek Maddeler

Ek Madde 1 - (*)

Evlenme dolayısıyla işlerinden ayrılan kadın sigortalılara kendileri ve işverenleri tarafından 5417, 6900 ve 506 sayılı kanunlara göre ödenen malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primlerinin yarısı, yazılı talepleri üzerine, toptan ödeme şeklinde verilir.

İşten ayrıldıkları tarihten itibaren bir sene içinde evlenmiş veya evlendikleri tarihten itibaren bir sene içinde işinden ayrılmış olan kadın sigortalılar, evlenme dolayısıyla işten ayrılmış sayılırlar.

Evlenmeleri dolayısıyla toptan ödemeden faydalanan kadın sigortalılardan 506 sayılı Kanuna tabi bir işe girenler, kendilerine verilen primleri aldıkları tarihten itibaren %5 faizi ile Sosyal Sigortalar Kurumuna iade ettikleri takdirde sigortaya tabi eski hizmetleri 506 sayılı Kanunun tatbikatında nazara alınır. Toptan ödeme şeklinde aldıkları primleri Sosyal Sigortalar Kurumuna iade etmeyenlerin sigortalılık süreleri, 506 sayılı Kanuna tabi işlere yeniden girdikleri tarihten başlar.

NOT : (*) 13/07/1967 tarih ve 899 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi hükmü olup ek maddeye çevrilerek teselsül için numaralandırılmıştır.

Ek Madde 2 - (*) (Mülga madde: 29/06/1978 - 2167/15 md.)

NOT : (*) 16/06/1975 tarih ve 1912/7 md. ile gelen ek 1. md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

Muayene ücreti:

Ek Madde 3 - (*) (Değişik madde: 06/03/1981 - 2422/15 md.)

506 sayılı Kanunun 35, 36, 40 ve 42 nci maddeleri uyarınca sağlık yardımcılarından yararlanacak olanlardan yapılacak her bir poliklinik muayenesi için Sosyal Güvenlik Bakanlığının teklifi ve Bakanlar Kurulunun kararı ile 20 TL.'dan az olmamak üzere muayene ücreti alınır.(**)

Şu kadar ki hekimin gerekli görmesi üzerine yapılacak diğer poliklinik muayenelerinden ücret alınmaz.

NOT : (*) 16/06/1975 tarih ve 1912/7 md. ile gelen Ek 2 nci md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

(**) Bu fikrada yeralan muayene ücreti önce; 18/09/1990 tarih ve 90/913 sayılı BKK ile 1.000.-TL olarak kararlaştırılmış, daha sonra bu miktar 06/08/1992 tarih ve 92/3337 sayılı BKK ile 01/10/1992 tarihinden itibaren (20) gösterge rakamının memur maaş katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak miktar olarak belirlenmiştir.

Ek Madde 4 - (*)

01/08/1968 tarihinden önce Demiryolları Emekli Sandığı ile Askeri Fabrikalar Tekaüt ve Muavenat Sandığınca aylık bağlanmış olan emeklilerle, 991 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesinin birinci fıkrası gereğince aylık bağlanan ve mülga 2904 sayılı Kanunun 5 inci, 3575 sayılı Kanunun 17 nci maddelerinde belirtilen hallere müsteniden aylıkları kesilen emeklileri, aylıklarının ödenmesine 506 sayılı Kanundaki esaslar dairesinde devam olunur.

01/08/1968 tarihinden önce durumları birinci fıkrı kapsamına giren sandık üyelerinden keseneklerini almamış olanların Demiryolu Emekli ve Askeri Fabrikalar Tekaüt Sandıkları Kanunlarına göre geçen fiili hizmetleri Sosyal Sigortalara tabi olarak geçmiş sayılır.

NOT : (*) 16/06/1975 tarih ve 1912/7 md. ile gelen Ek 3 üncü md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

Ek Madde 5 - (*)

506 sayılı Kanuna göre sigortalı sayılanların, aşağıda sayılan görevlerde geçen sigortalılık sürelerine, bu sürelerin her tam yılı için, hizalarında gösterilen süreler, sigortalılık süresi olarak eklenir.

Sigortalılar	Hizmetin geçtiği yer	Eklenecek süre
I - a) 212 sayılı Kanunla değiştirilen 5953 sayılı basın mesleğinde çalışanlarla çalıştırılanlar arasındaki münasebetleri düzenleyen kanun kapsamına tabi olarak çalışan sigortalılar	5953 sayılı Kanunu Değiştiren	
b) Basın kartı yönetmeliğine göre basın kartına sahip olmak suretiyle gazetecilik yaparken, kamu kurumlarına giren ve bu kurumlarda meslekleriyle ilgili görevlerde istihdam edilen sigortalılar	212 sayılı Kanunun birinci maddesi kapsamına giren işyerleri	90
	Basın müşavirlikleri	90

II - (Değişik bent: 20/06/1987 - 3395/13 md.)

Basım ve gazetecilik iş yerlerinden 1475 sayılı Kanun ve değişikliklerine göre çalışan sigortalılar.

- a) Solunum ve cilt yoluyla vücuda geçen gaz veya diğer zehirleyici maddelerle çalışılan iş yerleri,
- b) Fazla gürültü ve ihtizaz yapıcı makine ve aletlerle çalışarak iş yapılan işyerleri,

	c) Doğrudan doğruya yüksek hararete maruz bulunarak çalışan işyerleri,	
	d) Fazla ve devamlı adali gayret sarf edilerek iş yapılan işyerleri,	
	e) Tabii ışığın hiç olmadığı ve münhasır suni ışık altında çalışılan işyerleri,	
	f) Günlük mesainin yarıdan fazlası saat 20.00'den sonra çalışılarak yapılan işyerleri, 90 gün	90
III - (Ek bent: 20/06/1987 - 3395/13 md.)	Denizde gün Gemi adamları, gemi ateşçileri, kömürcüler, dalgaçlar.	
IV - (Ek bent: 20/06/1987 - 3395/13 md.)	Azotlu gübre ve şeker sanayiinde, fabrika, atölye, havuz ve depolarda, trafo binalarında gaz da çalışanlar.	1. Çelik, demir ve tunç döküm, 2. Zehirli, boğucu, yakıcı, öldürücü ve patlayıcı gaz, asit, boyası işleriyle maskesi ile çalışmayı gerektiren işlerde, 3. Patlayıcı maddeler yapılmasında, 4. Kaynak işlerinde çalışanlarda. 90 gün

Kesirlerin hesaplanmasında tam yıl 360 gün olarak alınır. Fiilen çalışılmış güne eklenecek itibari hizmet günü sayısının bulunmasında (Çalışılan gün sayısı x 0,25) formülü uygulanır.

NOT : (*) 11/08/1977 tarih ve 2098/1 md. ile gelen ek 1inci madde hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

Ek Madde 6 - (*)

Malullük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortalarına tabi çalışmalarının en az 3600 gününü ek madde 1 de belirtilen işlerde geçiren sigortalılar, ek madde 1 de yer alan itibari hizmet süresine ilişkin hükümlerden yararlanırlar. (**)

NOT : (*) 11/08/1977 tarih ve 2098/1 md. ile gelen ek 2nci madde hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

(**) Bu maddede sözü edilen ek 1inci maddenin numarası teselsülü sağlamak için "Ek Madde 5" olarak değiştirilmiştir.

Ek Madde 7 - (*) (Değişik madde: 06/03/1981 - 2422/16 md.)

Ağır, yıpratıcı ve zehirleyici işyerlerinden sayılan ve bu Kanuna tabi işyerlerinde çalışan sigortalılardan alınacak Malullük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortaları primi %22'dir. Bunun %9'u sigortalı hissesi, %13'ü işveren hissesidir.

NOT : (*) 11/08/1977 tarih ve 2098/1 md. ile gelen ek 3 üncü madde hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

Ek Madde 8 - (*)

506 sayılı Kanuna göre, sürekli işgöremezlik geliri, malullük veya yaşlılık aylığı almakta olanlar bu Kanunun 32 nci maddesinin (B) fikrasındaki yardımardan 34 üncü maddededeki esaslara bağlı kalınmak kaydıyle yararlanırlar.

NOT : (*) 11/08/1977 - 2099/2 md. ile gelen numarasız Ek md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

Ek Madde 9 - (*)

3 üncü maddenin I inci bendinin (A) ve (D) fikralarında yapılan değişikliklerin tazammun etiği tatbikat Sosyal Güvenlik Bakanlığınca bir sene içinde hazırlanacak tüzükle düzenlenir.

Bu tüzük yürürlüğe girinceye kadar, Sosyal Güvenlik Bakanlığınca çıkarılacak genelgeye göre işlem yapılır.

NOT : (*) 11/08/1977 - 2100/2 maddesi hükmü olup, ek maddeye çevrilerek madde numarası teselsül ettirilmiştir.

Ek Madde 10 - (*)

Bir veya birkaç işveren tarafından çalıştırılan film, tiyatro, sahne, gösteri, ses ve saz sanatçıları, müzik, resim, heykel, dekoratif ve benzeri diğer uğraşları içine alan bütün güzel sanat kollarında çalışanlar, düşünür ve yazarlar bu kanun hükümlerine tabidirler.

Yukarıdaki fikrada sayılan uğraşı alanlarına kimlerin gireceği, diğer ilgili bakanlık, kurum ve kuruluşların görüşleri de alınmak suretiyle Sosyal Güvenlik, Kültür ve Turizm ve Tanıtma Bakanlıkları tarafından birlikte saptanır.

NOT : (*) 29/06/1978 - 2167/14 md. ile gelen Ek 1 inci md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

Ek Madde 11 - (*)

Kurum, huzur evleri ile son yardım hastaneleri (şifa yurtları) kurar ve işletir.

Huzur evleri ile son yardım hastanelerinin kuruluşu ve işleyişi ile buralarda barındırılacakların bakımı ve alınacak ücretlerin miktarı ve ödeme usulleri kurumca hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.

NOT : (*) 29/06/1978 - 2167/14 md. ile gelen Ek 2 ncı md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

Ek Madde 12 - (*)

Sigortalının ölümünden dolayı aylık ve gelir almakta olan hak sahibi kız çocuklarına evlenmeleri halinde bir defaya mahsus olmak üzere aylık veya gelirlerinin iki yıllık tutarı evlenme yardımı olarak verilir.

İki yıl içerisinde meydana gelen boşanma veya dul kalma halinde bu süre için tekrar aylık veya gelir ödenmez.

NOT : (*) 29/06/1978 - 2167/14 md. ile gelen ek 3 üncü madde hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

Ek Madde 13 - (*)

1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanununda belirtilen genel kadınlar da bu Kanun hükümlerine tabidirler.

Bu kimseleri çalıştırılanlar bu Kanuna göre işveren sayılırular.

NOT : (*) 29/06/1978 - 2167/14 md. ile gelen Ek 4 üncü md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

Tasfiye Edilen Hizmetlerin İhyası:

Ek Madde 14 - (*) (Değişik madde: 29/04/1986 - 3279/8 md.)

Yürürlükten kaldırılmış olan 2454, 3575, 5417, 6900 sayılı kanunlar ile 506 sayılı Kanun ve bunların ek ve değişikliklerine göre prim ve aidat iadesi veya toptan ödeme yapılarak hizmetleri tasfiye edilmiş bulunanlardan;

a) Yeniden bu Kanuna tabi işlerde çalışmış yahut bu Kanunun 85 veya 86 ncı maddesine göre prim ödemmiş olanlar ile,

b) Tasfiye edilmiş veya edilecek hizmetlerin, varsa kanunla kurulmuş diğer sosyal güvenlik kuruluşlarında geçmiş hizmetler ile toplanarak ölüm sigortasından aylık bağlanması yeterli olması halinde ölenlerin hak sahipleri, Yazılı olarak müracaat ederek, hizmetin tasfiyesinde ilgililere iade edilen prim ve aidat veya toptan ödeme tutarının tamamını alındıkları tarihten yatırılacağı tarihe kadar hesaplanacak kanuni faizi ile birlikte bir defada Kuruma ödedikleri takdirde, bu hizmetler ihya edilerek bu Kanunun uygulanmasında nazara alınır.

İhya edilen bu hizmetler, 2829 sayılı Kanuna göre yapılacak birleştirmede de nazara alınır.

NOT : (*) 29/06/1978 - 2167/14 md. ile gelen Ek 5 inci md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

Ek Madde 15 - (*)

506 sayılı Kanun ile bu Kanunu tadil eden kanunların ve 4792 sayılı Kanunla verilen görevlerin uygulaması nedeniyle, fazla çalışma gerektiren her türlü kurum işleri için çalışma saatleri dışında görevlendirilecek personele (1, 2 ve 3 üncü derece yönetici kadrolarında bulunan dahil) fazla çalışma yaptırılır. Yapılacak fazla çalışma ücreti ve fazla mesainin yaptırılması ile ilgili diğer hususlar Kurum müdürler kurulu kararı, Sosyal Güvenlik Bakanlığının önerisi üzerine Bakanlar Kurulunca tesbit edilir.

NOT : (*) 29/06/1978 - 2167/14 md. ile gelen Ek 6 ncı md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

Ek Madde 16 - (*) (Mülga madde: 06/03/1981 - 2422/20 md.)

NOT : (*) 29/06/1978 - 2167/14 md. ile gelen ek 7 ncı md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

Ek Madde 17 - (*) (Mülga madde: 06/03/1981 - 2422/20 md.)

NOT : (*) 29/06/1978 - 2167/14 md. ile gelen Ek 8 inci md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

Ek Madde 18 - (*)

506 sayılı Kanunun 07/02/1972 günü, 1517 sayılı Kanunla değişik 123 üncü maddesinin yedinci ve müteakip fıkraları kaldırılmış ve yerine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

Kurum hekimleri tarafından yazılacak ilaç ve tıbbi malzemenin listesi, kurumca hazırlanacak bir yönetmelikle saptanacak esaslara göre, gerekli görüldükçe kurumda görevli hekimler ve eczacılardan oluşturulacak bir komisyon marifetiyle düzenlenir.

Bu liste Kurum Müdürler Kurulunun onayını müteakip kurumca ilan edilir.

Komisyon gerekli gördüğü hallerde dışardan uzman kimselerin görüşlerini de alabilir.

NOT : (*) 29/06/1978 - 2167/14 md. ile gelen Ek 9 uncu madde hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

Ödenmekte olan avanslar:

Ek Madde 19 - (*)

27/10/1977 tarih ve 7/13987 sayılı, 07/11/1979 tarih ve 7/18320 sayılı Bakanlar Kurulu Kararlarına istinaden Sosyal Sigortalar Kurumundan İş Kazaları ile Meslek Hastalıkları, Malullük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortalarından gelir ve aylık alanlarla, 991 sayılı Kanunla Kuruma devrolunan Sandıklar mevzuatına göre çeşitli aylık alanlara ödenmekte olan avanslar, 01/03/1981 tarihinden sonrası için ödenmez ve bu tarihe kadar ödenmiş ve ödenecek olan avanslar (yersiz yapılan ödemeler hariç) geri alınmaz.

NOT : (*) 06/03/1981 - 2422 sayılı Kanunun 19 uncu maddesi hükmü olup, ek maddeye çevrilerek numarası teselsül ettirilmiştir.

Katsayı ve gösterge tabloları:

Ek Madde 20 - (Mülga madde: 25/08/1999 - 4447/62 md.)(*)

NOT : (*) Bu madde 25/08/1999 tarih ve 4447 sayılı Kanunun 62 nci maddesi gereği 01/01/2000 tarihinde yürürlükten kalkmış olup, mülga hali Tarihçededir.

TARİHÇE : 1 - 25/08/1999 tarih ve 4447 sayılı Kanunun 62 nci maddesi gereği 01/01/2000 tarihinde yürürlükten kalkan madde.

Ek Madde 20 - (06/03/1981 - 2422/17 md. ile gelen Ek 1 inci md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.) (Değişik madde: 20/06/1987 - 3395/14 md.)

Bu Kanuna göre gelir ve aylıkların hesaplanması katsayı esasına dayalı gösterge sistemi uygulanır.

Göstergeler, derece ve kademeler halinde, gösterge ve üst gösterge tablolarında belirtilir.

506 sayılı Kanuna göre bağlanan gelir ve aylıkların hesaplanması 657 sayılı Kanuna tabi Devlet memurlarının aylıklarına uygulanan katsayı uygulanır.

Bu Kanun gereğince alınacak prim ve verilecek ödenekler ile bağlanacak gelir ve aylıkların hesaplanması esas gösterge ve üst gösterge tabloları Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca tesbit edilir. (*)

(*) Sözkonusu göstergeler, 23/07/1998 tarih ve 98/11447 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile 01/07/1998 tarihinden geçerli olmak üzere yeniden düzenlenmiştir. (R.G.: 30/07/1998 - 23418 Mük.)

Göstergelerin tespit tabloları:

Ek Madde 21 - (Mülga madde: 25/08/1999 - 4447/62 md.)(*)

NOT : (*) Bu madde 25/08/1999 tarih ve 4447 sayılı Kanunun 62 nci maddesi gereği 01/01/2000 tarihinde yürürlükten kalkmış olup, mülga hali Tarihçededir.

TARİHÇE : 1 - 25/08/1999 tarih ve 4447 sayılı Kanunun 62 nci maddesi gereği 01/01/2000 tarihinde yürürlükten kalkan madde.

Ek Madde 21 - (06/03/1981 - 2422/17 md. ile gelen Ek 2 nci md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.) (Değişik madde: 20/06/1987 - 3395/14 md.)

Gelir ve aylıkların hesabına esas alınacak göstergelerin tesbitinde kullanılmak üzere, aşağıda belirtilen şekilde "Gösterge Tespit Tabloları" ve "Üst Gösterge Tespit Tabloları" düzenlenir.

A) Gösterge tespit tabloları:

a) İşkazaları ile Meslek Hastalıkları Sigortası için düzenlenecek Gösterge Tespit Tablosunda, sigortalının gelire esas kazancının hesabına giren son takvim ayında prim hesabına esas asgari günlük kazancın yıllık tutarı taban rakamını, aynı aydaki gösterge tablosunun en yüksek göstergesi üzerinden hesaplanacak azami günlük kazancın yıllık tutarı tavan rakamını oluşturur.

b) Malullük, yaşıllık ve ölüm sigortaları için düzenlenecek gösterge tespit tablosunda, sigortalının aylık talep veya ölüm tarihinden önceki beş takvim yılında prim hesabına esas asgari günlük kazançların beş yıllık tutarının yıllık ortalaması taban rakamını, aynı yıllara ait gösterge tablosunun en yüksek göstergesi üzerinden hesaplanacak azami günlük kazançların yıllık ortalaması tavan rakamını oluşturur.

c) 991 sayılı Kanunla Kuruma devredilen sandıklar mevzuatına göre bağlanacak aylıklar için düzenlenecek gösterge tespit tablosunda, sigortalının aylık bağlanmasında nazara alınan kazancının ait olduğu tarihteki prim hesabına esas asgari kazancın yıllık tutarı taban rakamını, aynı tarihteki gösterge tablosunun en yüksek göstergesi üzerinden hesaplanacak azami günlük kazancın yıllık tutarı tavan rakamını oluşturur.

d) Yukarıdaki (a), (b) ve (c) fikralarına göre tespit edilen taban rakamı, gösterge tablosundaki en düşük göstergenin, tavan rakamı en yüksek göstergenin karşılığı olarak alınır. Tavan rakamı ile taban rakamı arasındaki fark, en düşük göstergenin karşılığı olan kademe hariç tutularak geriye kalan kademe sayısına bölünür. Bölüm sonucunun kesir kısmı tama çıkarılarak elde edilen rakam, en düşük göstergeyi takip eden göstergeden itibaren, her dilim bir göstergeyi karşılamak üzere, taban rakamına ardarda ilave edilerek takip eden göstergelerin karşılığı rakamlar tespit edilir.

B) Üst gösterge tespit tabloları :

a) İş Kazaları ile Meslek Hastalıkları Sigortası için üst gösterge tespit tablosunda, sigortalının gelire esas kazancının hesabına giren son takvim ayında, prim hesabına esas gösterge tablosunun tavanı üzerinden hesaplanacak günlük kazancın yıllık tutarı taban rakamını, üst gösterge tablosundaki en yüksek gösterge esas alınarak hesaplanacak aynı aydaki prime esas azami günlük kazancın yıllık tutarı tavan rakamını oluşturur.

b) Malullük, yaşıllık ve ölüm sigortaları için düzenlenecek üst gösterge tespit tablosunda, sigortalının aylık talep veya ölüm tarihinden önceki beş takvim yılında prim hesabına esas gösterge tablosundaki en yüksek gösterge üzerinden hesaplanacak günlük kazançların beş yıllık tutarının yıllık ortalaması taban rakamını, aynı yıllara ait üst gösterge tablosunun en yüksek göstergesi esas alınarak hesaplanacak azami günlük kazançların yıllık ortalaması tavan rakamını oluşturur.

c) 991 sayılı Kanunla Kuruma devredilen sandıklar mevzuatına göre bağlanacak aylıklar için düzenlenecek üst gösterge tespit tablosunda sigortalının aylık bağlanmasında nazara alınan kazancının ait olduğu tarihteki prim hesabına esas gösterge tablosunun tavanı üzerinden hesaplanacak günlük kazancının yıllık tutarı taban rakamını, üst gösterge tablosundaki en yüksek gösterge esas alınarak hesaplanacak aynı tarihteki prime esas azami günlük kazancın yıllık tutarı tavan rakamını oluşturur.

d) Yukarıdaki (a), (b) ve (c) fikralarına göre tespit edilen tavan rakamı üst gösterge tablosundaki en yüksek göstergenin karşılığı olarak alınır. (a), (b) ve (c) fikralarına göre tespit edilen tavan rakamı ile taban rakamı arasındaki fark kademe sayısına bölünür. Bölüm sonucunun kesir kısmı tama çıkarılarak elde edilen rakam gösterge tablosunun en yüksek

göstergesine karşılık gelen sayıya her dilim bir göstergeyi karşılamak üzere ardarda ilave edilerek takip eden göstergelerin karşılığı sayılar tespit edilir.

Göstergelerin tespiti:

Ek Madde 22 - (Mülga madde: 25/08/1999 - 4447/62 md.)(*)

NOT : (*) Bu madde 25/08/1999 tarih ve 4447 sayılı Kanunun 62 nci maddesi gereği 01/01/2000 tarihinde yürürlükten kalkmış olup, mülga hali Tarihçededir.

TARİHÇE : 1 - 25/08/1999 tarih ve 4447 sayılı Kanunun 62 nci maddesi gereği 01/01/2000 tarihinde yürürlükten kalkan madde.

Ek Madde 22 - (06/03/1981 - 2422/17 md. ile gelen Ek 3 üçü md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.) (Değişik madde: 20/06/1987 - 3395/14 md.)

Bağlanacak gelir ve aylıkların hesabına esas alınacak göstergeler:

a) İşkazaları ile Meslek Hastalıkları Sigortasında, sigortalının, 506 sayılı Kanunun 88 inci maddesine göre hesaplanan yıllık kazancına, bu Kanunun

Ek 2 nci maddesinin (A) ve (B) fikralarının (a) bentleri,

b) Malullük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortalarında, sigortalının 506 sayılı Kanunun 55, 61 ve 67 nci maddelerine göre hesaplanan ortalama yıllık kazancına, bu Kanunun Ek 2 nci maddesinin (A) ve (B) fikralarının (b) bentleri,

c) 991 sayılı Kanunla Kuruma devredilen sandıklar mevzuatına göre, sigortalının aylığa esas alınan kazancının yıllık tutarına, bu Kanunun Ek 2 nci maddesinin (A) ve (B) fikralarının (c) bentleri,

Esas alınmak suretiyle, aynı maddenin (A) ve (B) fikralarının (d) bentlerine göre düzenlenerek birleştirilmiş gösterge tespit tablosunda eşit sayının karşılığı olarak tespit edilir. Tabloda eşit sayı yoksa, en yakın sayı esas alınır.(*)

(*) Bu maddede sözü edilen ek 2 nci maddenin numarası teselsülü sağlamak için "Ek Madde 21" olarak değiştirilmiştir.

Gelir ve aylıkların hesaplanması:

Ek Madde 23 - (Mülga madde: 25/08/1999 - 4447/62 md.)(*)

NOT : (*) Bu madde 25/08/1999 tarih ve 4447 sayılı Kanunun 62 nci maddesi gereği 01/01/2000 tarihinde yürürlükten kalkmış olup, mülga hali Tarihçededir.

TARİHÇE : 1 - 25/08/1999 tarih ve 4447 sayılı Kanunun 62 nci maddesi gereği 01/01/2000 tarihinde yürürlükten kalkan madde.

Ek Madde 23 - (06/03/1981 - 2422/17 md. ile gelen Ek 4 üçü md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.)

Sigortalının gelir veya aylığı, bu Kanunun ek 3 üçü maddesine göre tespit edilen gösterge sayısının katsayı ile çarpılması sonucu bulunan miktarın, gelir veya aylık bağlamaya esas oranlarla çarpılması suretiyle hesaplanır.

Katsayının değişmesi halinde, değişikliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren, yeni katsayı esas alınarak gelir ve aylıklar yeniden hesaplanır.(*)

(*) Bu maddede sözü edilen Ek 3 üçüncü Maddenin numarası teselsülü sağlamak için "Ek Madde 22" olarak değiştirilmiştir.

Sosyal yardım zammı:

Ek Madde 24 - (*)

a) (Değişik bent: 16/10/1985 tarih ve KHK/251; Aynen kabul; 07/01/1986 tarih ve 3251 sayılı Kanun.) 506 sayılı Kanun ile ek ve değişikliklerine göre iş kazaları ile meslek hastalıkları, malullük, yaşlılık ve Ölüm sigortalarından gelir veya aylık alanlar ile 991 sayılı Kanuna Kuruma devredilen sandıklar mevzuatına göre aylık alanlara her ay sosyal yardım zammı olarak 4.690.000 lira ödenir.(**)

(Mülga fikra: 28/08/1999 - 4447/15 md.) (***)

Bu ödemeler, Kurumdan gelir veya aylık ödemesine imkan veren dosyalar esas alınarak yapılır.

b) İş kazaları ile meslek hastalıkları sigortasından sürekli iş göremezlik geliri almakta olanlara, gelir bağlanması esas olan sürekli iş göremezlik derecesi oranında sosyal yardım zammı ödenir.

c) Yabancı ülkelerle aktedilen sosyal güvenlik sözleşmeleri uyarınca kısmi gelir veya aylık alanlara ödenecek sosyal yardım zammı, Türk mevzuatına tabi olarak geçen prim ödeme süresinin, sosyal güvenlik sözleşmesine göre nazara alınan toplam prim ödeme süresine olan oranına göre hesabedilir.

d) İş kazaları ile meslek hastalıkları sigortasından gelir alanlara ödenen sosyal yardım zammı, 506 sayılı Kanunun 22 ncı maddesine göre ödenecek sermayenin hesabında nazara alınmaz. Ancak, söz konusu maddede belirtilen tarife uyarınca hesaplanacak peşin sermaye değeri, 506 sayılı Kanunun 26 ncı maddesi hükümlerine göre tespit edilecek peşin sermaye değerleri toplamına katılır.

e) Söz konusu sosyal yardım zammı, hak sahiplerine her dosya için tamamı tevzi edilecek şekilde ve eşit oranda bölüstürülür.

f) İki ayrı sigorta kolundan veya iki ayrı dosyadan gelir veya aylık alanlara, en fazla ödemeye imkan veren bir dosya üzerinden sosyal yardım zammı ödemesi yapılır.

g) Hak sahibi kız çocukların evlenmeleri nedeniyle ödenen evlenme yardımının hesabında sosyal yardım zammı nazara alınmaz,

h) 05/01/1961 tarih ve 228 sayılı Kanun ile ek ve değişikliklerine göre Kurumca aylık bağlananlara ödenen sosyal yardım zamının hizmet süreleriyle orantılı olarak tespit edilen miktarı, aynı nitelikteki zammı ödeyen ilgili sandık veya kurumdan tahsil edilir.

i) Ödeme dönemlerine göre peşin ödenen sosyal yardım zammı, ölüm halinde geri alınmaz,

- j) Sosyal yardım zammından icra ve diğer kesintiler yapılamayacağı gibi, her türlü vergi, resim ve harçtan muafır.
- k) Yersiz yapılan sosyal yardım zammı ödemeleri, ilgiliinin varsa almakta olduğu gelir veya aylıktan %25 oranında kesilmek suretiyle, yoksa genel hükümlere göre geri alınır.
- l) (Ek bent: 20/06/1987 - 3395/15 md.; Değişik bent: 01/06/1994-3995/1 md.) Genel ve katma bütçeli idareler, mahalli idareler, döner sermayeli kuruluşlar gibi kamu kuruluşları ile kanunla ve kanunların verdiği yetkiye istinaden kurulan diğer kuruluşlar ve 233 sayılı Kanun Hükümünde Kararname kapsamına giren teşekkür ve kuruluşlarla bunların müessese, bağlı ortaklık ve iştiraklarından aylık bağlanmasına hak kazandıktan sonra ayrılanlardan; 506 sayılı Kanun hükümlerine göre malullük, yaşlılık ve ölüm aylığı bağlananların ilk sosyal yardım zammı ödemeleri, söz konusu kuruluşlar adına Kurumca yapılır.
- Yukarıda belirtilen kuruluşlar adına, Kurumca yapılan ilk sosyal yardım zammı ödemeleri ile bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar ilgili kuruluşlarca kuruma ödenmemiş sosyal yardım zammı tutarları bu kuruluşlara yapılacak yazılı bildirim tarihinden itibaren en geç bir ay içinde defaten kuruma ödenir.
- Kurumun yazılı bildiriminde isimleri belirtilenlere sonraki aylarda ödenmesi gereken sosyal yardım zammı tutarları, yeni bir bildirim beklenmeksızın ilgili kuruluşlarca, her ay emekli aylığı ödeme tarihlerinden önce Kurumun ilgili hesabına yatırılır.
- Kurumlar Vergisi mükellefi olan kurum ve kuruluşlarca bu madde gereğince yapılan ödemeler, Kurumlar Vergisi uygulamasında gider yazılabılır.
- NOT : (*) 06/03/1981 - 2422/17 md. ile gelen Ek 5inci md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.
- (**) Bu bende Kanunla getirilmiş olan miktar; 25/08/1999 tarih ve 4447 sayılı Kanunun 56ncı maddesi ile "12.919" rakamı "4.690.000", olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.
- (***) Bu fikra hükmü 25/08/1999 tarih ve 4447 sayılı kanunun 63 üncü maddesi gereğince 01/01/2000 tarihinde yürürlüğe girmiştir, mülga hali Tarihçededir.

TARİHÇE : 1 - 25/08/1999 tarih ve 4447 sayılı kanunun 15. maddesi ile mülga olan fikra metni:

(Değişik fikra: 16/02/1989 - 3522/1 md.) Bakanlar Kurulu, sosyal yardım zammı miktarını, gösterge, üst gösterge ve geçici gösterge tablosundaki derece ve kademelere göre birbirinden farklı olarak tespit etmeye yetkilidir.

Ek Madde 25 - (*) (Değişik madde: 28/01/1983 - 2795/5 md.)

Sigortalılar ile bu Kanunun 35, 36, 40 ve 42 nci maddeleri uyarınca sağlık yardımcılarından yararlanan kimselerin, Kurum sağlık tesisleri sağlık kuruluş raporu ile belirlenen ve uzun süre tedaviyi gerektiren; tüberkiloz, kanser, kronik böbrek hastalıkları ile organ transplantasyonları gibi durumlarda, ayakta yapılan tedavileri sırasında verilmesine lüzum görülen ilaçlardan

hayati önemi haiz olduğu, bu Kanunun 123 üncü maddesinde sözü edilen Komisyonca tespit edilecek olanların bedellerinden iştirak payı alınmaz.

NOT : (*) 11/12/1981 - 2564/3 md. ile gelen Ek 2 nci md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

Ek Madde 26 - (*)

Bu Kanunda yer alan gelir ve aylıkların ödenmesine dair dönem ve devre tabirleri, bir aylık veya üç aylık dönemi ifade eder.

NOT : (*) 20/03/1985 - 3168/7 md. ile gelen Ek md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

Ek Madde 27 - (*) (Mülga madde: 20/02/1992 - 3774/6 md.)

NOT : (*) 24/12/1985 tarih ve 3246 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi hükmü olup, ek maddeye çevrilerek numarası teselsül ettirilmiştir.

Ek Madde 28 - (*) (Mülga madde: 20/02/1992 - 3774/6 md.)

NOT : (*) 24/12/1985 - 3246/1 md. ile gelen Ek 1 inci md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

Ek Madde 29 - (*) (Mülga madde: 20/02/1992 - 3774/6 md.)

NOT : (*) 24/12/1985 - 3246/1 md. ile gelen Ek 2 nci md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

Ek Madde 30 - (*) (Mülga madde: 20/02/1992 - 3774/6 md.)

NOT : (*) 24/12/1985 - 3246/1 md. ile gelen Ek 3 üncü md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

Ek Madde 31 - (*)

Sosyal güvenlik sözleşmelerinin uygulanması ile ilgili olarak prim ödeme süreleri üç ayı aşmamak üzere, Yönetim Kurulu kararı ile tespit edilebilir.

NOT : (*) 29/04/1986 - 3279/10 md. ile gelen Ek 1 inci md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

Ek Madde 32 - (*)

Sigortalılar ile Kurumdan sürekli işgürengilik geliri, malullük veya yaşlılık aylığı almakta olanların geçindirmekle yükümlü oldukları çocukların ve Kurumdan hak sahibi olarak gelir veya aylık alan çocukların, iyileşmelerine yarıyacak yahut işgürengiliklerini gidermeleri için gerekli görülen protez araç ve gereçleri, Kurumca, 34 üncü maddede belirlenen sağlık yardımları süreleri ile bağlı olmaksızın sağlanır, onarılır ve tespit edilen süre ve şartlarla yenilenir.

(Ek fikra: 25/08/1999 - 4447/15 md.) Sigortalıların çocuklarına verilecek protez, araç ve gereçlerin bedellerinin %20'si kendilerince ödenir. Ancak, sigortalıların çocuklarından alınacak katkı miktarı, ödeme tarihindeki 25/08/1971 tarihli ve 1475 sayılı İş Kanununun 33 üncü maddesine göre sanayi kesiminde çalışan onaltı yaşından büyük işçiler için uygulanan aylık asgari ücretin birbuçuk katından fazla olamaz.(**)

(Ek fikra: 25/08/1999 - 4447/15 md.) Sigortalıların geçindirmekle yükümlü bulundukları eşlerinden %20, Kurumdan sürekli işgürengilik geliri, malullük ve yaşlılık aylığı almakta olanların geçindirmekle yükümlü bulundukları eşleri ile Kurumdan hak sahibi olarak gelir ve aylık almakta olan eşlerden %10 katılım payı alınmak şartıyla protez, araç ve gereç yardımlarından yararlanırlar. Ancak, sigortalıların eşlerinden alınacak katkı miktarı, ödeme tarihindeki 25/08/1971 tarihli ve 1475 sayılı İş Kanununun 33 üncü maddesine göre sanayi kesiminde çalışan onaltı yaşından büyük işçiler için uygulanan aylık asgari ücretin bir buçuk katından, sürekli iş gürengilik geliri, malullük ve yaşlılık aylığı alanların eşleri ile Kurumdan hak sahibi olarak gelir ve aylık almakta olan eşlerden alınacak katkı miktarı aylık asgari ücretten fazla olamaz.(**)

(Değişik fikra: 30/05/1997 - KHK 572/20 md.) Bu madde gereğince verilecek protez, araç ve gereçlerin standartlara uygunluğu dikkate alınarak, türleri, süre ve şartları ile yapılacak ödeme miktarlarına ait esaslar Kurumca hazırlanacak yönetmelikle tespit edilir.

NOT : (*) 29/04/1986 - 3279/10 madde ile gelen Ek 2 nci md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

(**) Bu fikralar 25/08/1999 tarih ve 4447 sayılı kanunun 63 üncü maddesi gereğince 01/01/2000 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Ek Madde 33 - (*)

Sigortalıların 12 yaşına kadar (12 yaş dahil) çocukların hastalıkları sebebiyle, Kurum sağlık tesislerinde veya giderleri Kurumca karşılanan diğer sağlık tesislerindeki tedavileri sırasında, tıbben görülecek lüzum üzerine, yanlarında kalacak refakatçiye ait ücret Kurumca ödenir.

NOT : (*) 20/06/1987 - 3395/16 md. ile gelen Ek 1 inci madde hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

Ek Madde 34 - (Mülga madde: 25/08/1999 - 4447/62 md.)(*)

NOT : (*) Bu madde 25/08/1999 tarih ve 4447 sayılı Kanunun 62 nci maddesi gereği 01/01/2000 tarihinde yürürlükten kalkmış olup, mülga hali Tarihçedendir.

TARİHÇE : Ek Madde 34 - (20/06/1987 - 3395/16 md. ile gelen Ek 2 nci madde hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.) (Değişik madde: 10/03/1993 - 3869/1 md.)

Malullük, yaşıllık ve ölüm aylıklarının hesabına esas alınacak üst göstergе, sigortalının işten ayrıldığı veya olduğu tarihten önceki malullük, yaşıllık ve ölüm sigortaları primi ödenmiş son on takvim yılının prim hesabına esas tutulan kazanç tutarlarına göre bulunacak ortalama yıllık kazanç esas alınarak tespit edilir.

Şu kadar ki, yukardaki fikrada belirtilen on takvim yılı;

a) 1994 yılında aylık bağlanması için tahsis talebinde bulunanlar ile ölenlerin hak sahiplerine bağlanacak aylıkların hesabında altı,

b) 1995 yılında aylık bağlanması için tahsis talebinde bulunanlar ile ölenlerin hak sahiplerine bağlanacak aylıkların hesabında yedi,

c) 1996 yılında aylık bağlanması için tahsis talebinde bulunanlar ile ölenlerin hak sahiplerine bağlanacak aylıkların hesabında sekiz,

d) 1997 yılında aylık bağlanması için tahsis talebinde bulunanlar ile ölenlerin hak sahiplerine bağlanacak aylıkların hesabında dokuz,

Takvim yılı olarak nazara alınır.

Yukarıda belirtilen takvim yıllarda daha az sürede prim ödemmiş sigortalılar için ortalama yıllık kazanç, prim ödediği takvim yılları esas alınmak suretiyle hesaplanır.

Türkiye Taş Kömürü Kurumunda çalışan münavebeli (gruplu) sigortalılar için, yıllık kazancın iki katı alındıktan sonra yukarıdaki fikralara göre ortalama yıllık kazanç hesap edilir. Ancak, ortalama yıllık kazancın hesabında esas alınan yılların her birinde 180 günden fazla münavebeli çalışmala ait kazanç tutarları nazara alınmaz.

Malullük, yaşıllık ve ölüm aylığı bağlamaya esas ortalama yıllık kazançları bu maddeye göre hesaplananlar için, ek 21inci maddeye göre düzenlenecek üst göstergе tespit tablolarında, son beş yılı yerine sigortalının tahsis talep veya ölüm yılina göre bu maddede belirtilen takvim yılları esas alınır.

Ek Madde 35 - (Mülga madde: 25/08/1999 - 4447/62 md.)(*)

NOT : (*) Bu madde 25/08/1999 tarih ve 4447 sayılı Kanunun 62 nci maddesi gereği 01/01/2000 tarihinde yürürlükten kaldırılmış olup, mülga hali Tarihçedendir.

TARİHÇE : 1 - 25/08/1999 tarih ve 4447 sayılı Kanunun 62 nci maddesi gereği 01/01/2000 tarihinde yürürlükten kaldırılan madde metni:

Ek Madde 35 - (20/06/1987 tarih ve 3395 sayılı kanunun 15. maddesi ile gelen Ek 3 üncü madde hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.)

Üst Göstergе Tablolarının tavan göstergesine göre hesaplanacak aylıkların aylık bağlama oranı %50'dir.

Üst Göstergе Tablosunun tavan göstergesi ile Göstergе Tablosunun tavan göstergesi arasındaki derece ve kademeler üzerinden bağlanacak aylıkların oranı Bakanlar Kurulunca tespit edilir. (*)

Bu Kanunun 61 ve 67 nci maddelerindeki, aylık bağlama oranının artırılması veya eksiltmesi hususundaki hükümler saklıdır.

(*) Bu maddede sözü edilen oran için, 11/07/1997 tarih ve 23046 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 07/07/1997 tarih ve 97/9572 sayılı Bakanlar Kurulu Kararına bakınız.

Ek Madde 36 - (Ek madde: 01/06/1994 - 2995/2 md.)

17/07/1964 tarihli ve 506 sayılı Kanunun Geçici 20 nci maddesine göre, bankalar, sigorta ve reasürans şirketleri, ticaret odaları, sanayi odaları, borsalar veya bunların teşkil ettikleri personeli için kurulmuş bulunan sandıklardan:

25/04/1985 tarihli ve 3182 sayılı Bankalar Kanununa(*) göre birleştiren, bir başka bankaya devredilen veya bankacılık faaliyetleri sona eren bankaların personeline ait olanlar ile mali durumları üyelerinin sosyal güvenlik yardımlarını sürdürmeye elverişli olmadığı anlaşılanların yetkili organlarının ilgili mevzuat hükümlerine göre fesih ya da devir için alacakları karar üzerine, bütün aktif ve pasifleriyle birlikte Sosyal Sigortalar Kurumuna devredilmesine Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Sandıkların devri sırasında yapılacak aktüeryal hesaplamalar sonunda tespit olunacak fiili ve teknik açıklar, bu sandıkların iştirakçilerini istihdam eden kuruluşlardan tahsil edilmek üzere, Bakanlar Kurulunun karar tarihinden itibaren 3 ay içinde Hazine Sosyal Sigortalar Kurumuna nakden ve defaten ödenir.

Devredilen sandıklardan yararlanan personelin hizmet yılları ve primleri ödenmek veya ödenmiş olmak suretiyle, 17/07/1964 tarihli, 506 Sosyal Sigortalar Kanununa göre emsallerine uygun olarak intibaklarının yapılması da dahil olmak üzere, devre ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına müstereken belirlenir.

Söz konusu sandıklar ile Sosyal Sigortalar Kurumu Başkanlığı(**) (*** sandıkların mal varlıklarının devri ile ilgili tüm işlemlerin nedeniyle doğacak her türlü vergi, resim ve harçlardan muafır.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra kurulacak sandıklar yukarıdaki hükümlerden yararlanamazlar.

NOT : (*) 3182 sayılı Bankalar Kanunu 18/06/1999 tarih ve 4389 sayılı Kanunla mülga edilmiş olup, 3182 sayılı Kanuna yapılan atıflar 4389 sayılı Bankalar Kanununun 23/5 maddesi gereği 4389 Sayılı Bankalar Kanununa yapılmış sayılır.

(**) Burada yer alan "Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğü" ibaresi 05/10/2000 tarih ve 616 sayılı KHK'nın 55. maddesi ile metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir. 616 sayılı KHK, Anayasa Mahkemesinin E:2000/65, K:2000/38 sayılı kararıyla iptal edilmiş olup, iptal hükmü, kararın 10/11/2000 tarih ve 24226 sayılı R.G.de yayımından itibaren 1 yıl sonra yürürlüğe girer.

(***) Bu değişikliği yapan 616 Sayılı KHK, dayandığı 4588 Sayılı Yetki Yasası Anayasa Mahkemesinin 05/10/2000 tarih ve E. 2000/45, K.2000/27 sayılı kararıyla iptal edilmiştir. Ancak, gerekçeli karar Resmi Gazetede yayımlanana kadar yine Anayasa mahkemesinin 05/10/2000 tarih ve E.2000/45, K.2000/5 (Yürütmeyi Durdurma) sayılı kararıyla yürürlüğü durdurulmuştur. Ancak, 616 sayılı KHK, Anayasa Mahkemesinin E:2000/65, K:2000/38 sayılı kararıyla iptal edilmiş olup, iptal hükmü, kararın 10/11/2000 tarih ve 24226 sayılı R.G.de yayımından itibaren 1 yıl sonra yürürlüğe girer.

Ek Madde 37 - (Ek madde: 30/05/1997 - KHK 572/21 md.)

Sigortalılar ve kurumdan sürekli işgöremezlik geliri, malullük veya yaşılık aylığı almakta olanların geçindirmekle yükümlü oldukları zihinsel, bedensel, ruhsal ve duygusal özürü bulunan çocukları ile kurumdan hak sahibi olarak gelir veya aylık alan aynı durumdaki çocuklardan, kurum sağlık tesisleri sağlık kurulu raporu ile resmi veya özel eğitim merkezlerine gönderilenlerin, gelişim ve eğitimlerine ilişkin yardımlar, Bütçe Uygulama Talimatında belirtilen esas ve miktarlarda Kurumca sağlanır.

Ek Madde 38 - (Değişik madde: 23/05/2002 - 4759 S.K./2. md.)(*)

Bu Kanuna göre bağlanan gelir ve aylıklar ile geçici 76 ncı maddeye göre yapılan telafi edici ödemeler, her ay ödeme tarihlerinde bir önceki aya göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksi artış oranı kadar artırılarak belirlenir.

NOT : (*) 23/05/2002 kabul tarihli, 01/06/2002 tarih ve 24772 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 4759 sayılı Kanunun 2. maddesi ile değiştirilen madde için Tarihçeye bakınız.

TARİHÇE : 1 - 23/05/2002 kabul tarihli, 01/06/2002 tarih ve 24772 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 4759 sayılı Kanunun 2. maddesi ile değiştirilen madde metni:

Ek Madde 38 - (Ek madde: 25/08/1999 - 4447/16 md.)

Bu Kanuna göre bağlanan gelir ve aylıklar ile geçici 76 ncı maddeye göre yapılan telafi edici ödemeler her ay bir önceki aya göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksi artış oranı kadar artırılarak belirlenir.(*)

(*) Bu madde 25/08/1999 tarih ve 4447 sayılı kanunun 63 üncü maddesi gereğince 01/01/2000 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Ek Madde 39 - (Ek madde: 25/08/1999 - 4447/16 md.)

Bu Kanunun Ek 5 ve Ek 6 ncı Maddeleri gereğince sigortalılık süresine ilave edilen gün sayıları, beş yıldan çok olmamak üzere bu Kanunun 60 ve Geçici 81 inci maddelerinde belirtilen yaş hadlerinden indirilir.(*)

NOT : (*) Bu madde 25/08/1999 tarih ve 4447 sayılı kanunun 63 üncü maddesi gereğince 01/01/2000 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Ek Madde 40 - (Ek madde: 25/08/1999 - 4447/16 md.)

Bu Kanunun 2 ncı maddesine göre sigortalı sayılanlar, çalışmaya başladıklarını işe başladıkları tarihten itibaren 30 gün içinde Kuruma bildirirler.

Bildirimler ile ilgili Kurumca yapılacak işlemlerin usul ve esasları, yönetmelikle belirlenir.(*)

NOT : (*) Bu madde 25/08/1999 tarih ve 4447 sayılı kanunun 63 üncü maddesi gereğince 01/01/2000 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Ek Madde 41 - (Ek madde: 25/08/1999 - 4447/16 md.)

03/11/1980 tarihli ve 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanuna göre aylık bağlananlara Kurumca sağlanan protez, araç ve gereç bedellerinden katkı payı alınmaz. (*)

NOT : (*) Bu madde 25/08/1999 tarih ve 4447 sayılı kanunun 63 üncü maddesi gereğince 01/01/2000 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Ek Madde 42 - (Ek madde: 29/09/1999 - KHK - 578/2 md.)

Genel hayatı etkileyen afetler nedeniyle, afet bölgesindeki il ve ilçelerde doğrudan veya dolaylı olarak zarar gören işverenlerle, sigortalı ve hak sahiplerinin bu Kanuna göre vermekle yükümlü oldukları belgelerin verilme süreleri ile ödenmesi gereken primlerin ve sosyal yardım zammı borçlarının(*) ödeme sürelerini bu Kanundaki sürelerle bağlı kalmaksızın afet bölgesindeki şartları ve gelişmeleri göz önünde tutarak belirlemeye ve ertelemeye Kurum Yönetim Kurulu yetkilidir.

NOT : (*) 21/01/2000 tarih ve 592 sayılı KHK'nın 3. maddesi ile "ödenmesi gereken primlerin" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve sosyal yardım zammı borçlarının" ibaresi eklenmiştir.

Ek Madde 43 - (Ek madde: 04/10/2000 - KHK/616, md.63; İptal: Anayasa M.'nin 31/10/200 tarih ve 2000/65 Esas ve 2000/38 Kararı ile) (*)

NOT : (*) Maddeyi ekleyen 616 Sayılı KHK, Anayasa Mahkemesinin E:2000/65, K:2000/38 sayılı kararıyla iptal edilmiş olup, iptal hükmü, kararın 10/11/2000 tarih ve 24226 sayılı R.G.de yayımından itibaren 1 yıl sonra yürürlüğe girmiştir. İptal edilen madde için Tarihçeye bakınız.

TARİHÇE : 1 - Anayasa M.'nin 31/10/200 tarih ve 2000/65 Esas ve 2000/38 Kararı ile iptal edilen madde metni:

Ek Madde 43 - (Ek madde: 04/10/2000 - KHK/616, md.63)

Sigorta prim ve ödeneklerinin hesabına esas tutulacak ve 78inci madde gereğince saptanacak günlük kazançların alt sınırlarında meydana gelecek yükselmelerde; iş kazaları ve meslek hastalıkları ile hastalık ve analık sigortalarından, yeniden tespit edilen alt sınırların altında bir günlük kazanç üzerinden ödenek almakta bulunanların veya almaya hak kazanmış yahut kazanacak olanların bu ödenekleri, günlük kazançların alt sınırdakı değişikliklerin yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak yükseltilmiş günlük kazançların alt sınırına göre artırılır.

Geçici Maddeler

Kanunun uygulanma alanı:

Geçici Madde 1 - Bu kanun hükümleri, şehir ve kasabalarda belediye sınırları içinde bulunan yerlerde 4 kişiden, bunlar dışında kalan yerlerde de 8 kişiden az kimse çalışıran işverenler ile bunların çalıştırıldığı kimseler hakkında, ihtiyacı karşılayacak sağlık tesisleri ve Kurum teşkilatı kurulduktan sonra, Bakanlar Kurulunca tesbit edilerek karara bağlanacak tarihlerden başlanarak uygulanır. Bakanlar Kurulunca bu fikraya göre alınacak uygulama kararları sigorta kollarını hepsini veya bir kısmını kapsayabilir.

Yukarıki fikranın uygulanmasında :

- a) Yılın bazı dönemlerinde tam veya fazla çalışılan, bazı dönemlerinde de kısmen çalışılan veya hiç çalışmamış işler için, tam veya fazla çalışılan dönemde çalışanlar sayısını,
- b) Aynı işverenin aynı şehir, kasaba veya köyde bulunan işlerinde çalışanlar sayısının toplamı,

Esas tutulur.

Çalıştırılanlar sayısının tesbitinde, 3 üncü ve geçici 20 nci maddelerle istisna edilen kimseler nazara alınmaz.

Çalıştırılanlar sayısı, sonradan yukarıda belirtilen sınırların altına düşmüş olsa bile, bu işlerde çalışanlar hakkında bu kanun hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

Sigortaya tabi olma halinin devamı:

Geçici Madde 2 - Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 3008 sayılı İş Kanunu, Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştiranlar Arasındaki Münasebetlerin Tanzimi hakkındaki 5953 sayılı Kanun ve 6379 sayılı Deniz İş Kanunu kapsamına alınmış ve bu sebeple sosyal sigorta kanunlarına tabi tutulmuş durumda olan işlerde çalışanlarla bu işlerde sonradan çalıştırılacak olanlar ve bunların işverenleri hakkında bu kanun hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

İtiraz:

Geçici Madde 3 - İşverenler ile bunların çalıştırıldığı kimseler, bu kanun hükümlerinin uygulanması hakkında Kurumca yapılan tesbite karşı, bu kanunun geçici 1 inci maddesinde belirtilen sayılarından az kimse çalıştırıldığını ileri sürerek, Kurumca yapılacak bildiri tarihinden sonraki bir ay içinde yetkili mahkemeye başvurabilirler.

İtirazlar bu kanun hükümlerinin uygulanmasını durdurmaz.

Primleri mahkeme kararı ile geri verilenler hakkında 84 üncü maddenin son fikrası hükmü uygulanır.

Sigortalı çalıştırıldığını bildirme süresi:

Geçici Madde 4 - 8 inci maddede belirtilen haller bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce meydana gelmişse, 8 inci madde hükümleri bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten başlanarak uygulanır.

8 inci maddede belirtilen bir aylık süre bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten başlar.

Sağlık yardımlarının eş ve çocukları kapsaması:

Geçici Madde 5 - 35inci madde hükmü, ihtiyacı karşılayabilecek sağlık tesisleri kurularak Kurumca her türlü hazırlıkların tamamlandığı yerlerde, Bakanlar Kurulu kararı ile uygulanır.

Bu madde hükmünün uygulanmadığı yerlerde hastalık sigortası primi sigortalının kazancının %4'üdür. Bu miktarın yarısı işveren, yarısı da sigortalı hissesidir.

Doğumdan ileri gelecek hastalıkların tedavisi:

Geçici Madde 6 - 35inci maddenin uygulanmadığı yerlerde çalışan sigortalı erkeğin sigortalı olmamış karısının doğumdan ileri gelecek hastalık veya arızası dolayısıyle gerekli sağlık yardımları yapılır.

Ancak, bu yardımın yararlanılmamak için, doğum tarihinden başlanarak üç ay içinde Kuruma başvurulması gereklidir.

Kurum sağlık tesisi veya hekimi bulunmamış yerlerde veya acil vakalarda, sigortalı erkeğin sigortalı olmamış karısının doğumdan ileri gelen hastalık veya arızası dolayısıyle yapılan sağlık yardımlarının belgelere dayanan masrafları, tedaviye başlandığının bir ay içinde Kuruma bildirilmesi şartıyla, Kurumca ödenir.

Eski hakların devam edeceğini:

Geçici Madde 7 - Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar, yürürlükten kaldırılmış 4772, 5417, 5502 ve 6900 sayılı kanunlar ile eklerine ve değişikliklerine göre hak kazanılmış bulunan her türlü yardım, tahsis ve ödemeler, bunların dayandığı kanun hükümleri gereğince kurumca sağlanır ve iş kazalarıyla meslek hastalıkları, hastalık, analık, maluliyet, ihtiyarlık ve ölüm sigortalarından hak kazanılmış olan gelir ve aylıkların ödenmesine, yardımların yapılmasına ve ödeneklerin verilmesine bu kanunda yazılı hüküm ve esaslara göre devam olunur.

Ancak, maluliyet, ihtiyarlık ve ölüm sigortalarından bağlanmış bulunan veya bağlanılmasına hak kazanılmış olan gelir ve aylıkların alt sınırı hakkında bu kanun hükümleri uygulanır.

İleri yaştakilere aylık bağlama şartları:

Geçici Madde 8 - (Değişik madde: 29/06/1978 - 2167/13 md.)

A) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 30 yaşını geçmiş bulunan sigortalılardan kadın ise 50, erkek ise 55 yaşını doldurmakla beraber 60inci maddede yazılı şartları yerine getiremediklerinden Yaşlılık Sigortasından aylık bağlanmasına hak kazanamayan ve:

- a) Sigortalılıklarının başladığı tarihten önceki 10 yıl içinde, 3 üncü maddenin 1inci bendinin (C) fikrasında belirtilen işlerden gayri işlerde en az 2000 gün çalışıklarını tevsik eden,
- b) Sigortalılık süresince her yıl için en az ortalama 200 gün sigorta primi ödemmiş olan,
- c) En az 5 yıl sigortalı bulunan,

Sigortalılara, sigortalılık süresi 15 yılı doldurmuş olanlar gibi, 61inci maddedeki esaslara göre yaşlılık aylığı bağlanır.

3 üncü maddenin 1inci bendinin (B, E, F, G, H, İ, J ve K) fikraları kapsamına giren çalışmalar yukarıdaki (a) fikrasında belirtilen en az 2000 günlük çalışma süresine katılmaz.

Bu maddede belirtilen eski çalışma süreleri, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte sigortalı bulunanlar için Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak 2 yıl sigortalılıkları iş bu kanun yürürlüğe girdiği tarihten sonra başlayan sigortalılar için de sigortalılıklarının başladığı tarihten itibaren en geç bir yıl içinde kuruma verilecek belgelerle tevsik edilir.

01/03/1966 tarihinden bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar kuruma tevdi edilen çalışma belgeleri de kanuni süresi içinde verilmiş çalışma belgesi olarak kabul edilir.

İşverenler bu çalışma belgelerini düzenlemekten kaçmışlarsa, sigortalıların ilgili işverenden zarar ve ziyan isteme hakları saklıdır.

Ancak, bu kanunun ek 1inci maddesine göre sigortalı sayılanlar işverenlerinin bulunmaması halinde bu kanunda öngörülen eski hizmetlerini bağlı oldukları Sendika veya Meslek kuruluşlarından alacakları ve kanuni süresi içinde kuruma verecekleri belgelerle tevsik edebilirler.

Çalışma belgelerinin gerçeğe uymadığı bir hükmle tespit edildiği takdirde, gerek bunu düzenleyenler gerekse ilgili sigortalılar, kurumun bu yüzden uğrayacağı zararları %50 fazlasıyla ve kanuni faiz ile birlikte kuruma ödemekle yükümlüdür.

Bu gibiler hakkında, ayrıca genel hükümlere göre ceza kovuşturması da yapılır.

B) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 30 yaşını geçmiş bulunan sigortalılardan 50 yaşını doldurup erken yaşılmış oldukları tespit edilen ve 60inci maddedede yazılı şartları yerine getiremediklerinden aylık bağlanmasına hak kazanamayan sigortalılar, (A) fikrasındaki şartlarla, sigortalılık süreleri 15 yılı doldurmuş olanlar gibi 61inci maddedeki esaslara göre yaşlılık aylığı bağlanır.

5417 ve 6900 sayılı kanunlara göre kazanılan haklar:

Geçici Madde 9 - Yürürlükten kaldırılmış 5417 ve 6900 sayılı kanunların geçici 1inci maddelerine göre, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar Kuruma eski hizmet çalışma belgesi vermiş bulunanların sözü edilen maddelerde belirtilen hakları saklıdır.

Ağır ve yıpratıcı işlerde geçen hizmetler:

Geçici Madde 10 - 1 Nisan 1950 tarihinden bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar, yürürlükten kaldırılmış 5417 ve 6900 sayılı kanunlara göre ağır ve yıpratıcı sayılan işlerde çalışmış olan sigortalıların bu işlerde geçen hizmet süreleri üzerinden hesaplanacak yıprama payı gün sayısı toplamı, bu kanunun 60 inci ve geçici 8 inci maddelerinin (A) fikralarına göre yaşlılık aylığından yararlanabilecek yaşlardan indirilir.

Münavebeli işlerde geçen hizmetler:

Geçici Madde 11 - 1 Nisan 1950 ile 31 Mart 1954 tarihleri arasında, yürürlükten kaldırılmış 5417 sayılı Kanuna göre Çalışma Bakanlığıca tesbit edilmiş bulunan münavebeli işlerde çalışmış olan sigortalıların bu işlerdeki prim ödeme gün sayıları toplamına dörtte biri eklenir ve tutarı, bunların malullük, yaşıllık ve ölüm sigortaları prim ödeme gün sayısı olarak kabul edilir.

Eski primler ve gün sayıları:

Geçici Madde 12 - Sigortalılar namına, yürürlükten kaldırılmış 5417 ve 6900 sayılı kanunlara göre ödenen primler ile bunların prim ödeme gün sayıları, bu kanuna göre ödenen malullük, yaşıllık ve ölüm sigortaları primi ve prim ödeme gün sayısı olarak kabul edilir.

Yabancı uyruklu:

Geçici Madde 13 - 31 Mayıs 1957 tarihinden sonra, yürürlükten kaldırılmış 6900 sayılı Kanun ve bu kanun hükümlerine tabi olmamış bulunan yabancı uyruklu sigortalıların, yürürlükten kaldırılmış 6900 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar, yürürlükten kaldırılmış 5417 sayılı Kanuna göre ödedikleri ihtiyarlık sigortası Primlerinden doğan tassis hakları saklıdır.

Şu kadar ki, bu gibi sigortalılar yazılı istekte bulunduklarında, yürürlükten kaldırılmış 5417 sayılı Kanuna göre yalnız kendilerinin ödedikleri ihtiyarlık sigortası primleri geri verilerek, adlarına ödenmiş primlerden doğan hakları tasfiye edilmiş olur.

Birden çok karısı bulunanlar:

Geçici Madde 14 - Türk Medeni Kanununun yürürlüğe girmesinden önce evlenen ve birden çok karısı bulunan sigortalının ölümünde, bu kanuna göre bağlanacak dul aylıkları bunlar arasında eşit surette paylaştırılır.

Bunlardan birinin aylığının kesilmesini gerektiren bir durum meydana gelirse, aylığı, kalan dul bir ise onun aylığına, birden çok ise eşitlikle bunların aylıklarına eklenir.

Tüzükler yürürlüğe girinceye kadar yapılacak işlem:

Geçici Madde 15 - 135 inci maddede belirtilen tüzükler bu kanunun yayımı tarihinden başlanarak en geç altı ay içinde düzenlenir.

Bu tüzükler yürürlüğe girinceye kadar, bu kanunda tüzükle tesbit olunacağı belirtilen hususlarda, Çalışma Bakanlığıca çıkarılacak genelgelere göre işlem yapılır.

Hastalık sigortasının Ereğli Kömür Havzasında uygulanması:

Geçici Madde 16 - Bu kanunun hastalık sigortası ile ilgili hükümleri, Havzai Fahmiye Maden Amelesinin Hukukuna Mütaallik 151 sayılı Kanunun uygulandığı yerler için, Bakanlar Kurulu kararı ile belli edilecek tarihten başlanarak uygulanır.

Eski gelirlerin artırılması:

Geçici Madde 17 - Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce meydana gelmiş olan iş kazaları veya bu tarihten önce anlaşılmış bulunan meslek hastalıkları dolayısıyle bağlanmış veya bağlanmasına hak kazanılacak olan gelirler,ibu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten başlanarak, ekli (1) numaralı cetvelde gösterilen katsayılarla göre artırılır.

Yukarıki fıkra hükmünün, 6 liradan az günlük kazançlar üzerinden bağlanmış olup 7232 sayılı Kanunla bu sınıra göre yükseltilmiş olan gelirlere uygulanmasında bu yükselmeler nazara alınmaz.

(1) NUMARALI CETVEL

(Geçici Madde 17)

İş kazalarıyla meslek hastalıkları sigortasından, kaldırılmış 4772 sayılı kanun ile ek ve değişiklikleri gereğince bağlanmış veya bağlanmasına hak kazanılacak gelirlerin artırılmasında kullanılacak katsayılar.

İş kazasının meydana geldiği veya meslek hastalığının anlaşıldığı yıl	Gelir artırma katsayı
1946 - 1950	3,46
1951	3,37
1952	3,02
1953	2,83
1954	2,50
1955	2,16
1956	1,89
1957	1,69
1958	1,43
1959	1,17
1960	1,08
1961	1,-
1962	1,-

Eski aylıkların artırılması:

Geçici Madde 18 - Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce bağlanmış veya bağlanmasına hak kazanılmış olan maluliyet ve ihtiyarlık aylıklarıyle ölen sigortalıların hak sahibi kimselerine bağlanan aylıklara esas tutulan aylıklardan :

a) Tutarları, yürürlükten kaldırılmış 5417 sayılı kanun ile ek ve değişikleri gereğince tesbit edilmiş olanlar ekli (2) numaralı cetvelde yazılı katsayılarla göre,

(2) NUMARALI CETVEL

(Geçici Madde 18 - a)

Kaldırılmış 5417 sayılı kanun ile ek ve tadilleri gereğince tesbit edilen aylıkların artırılmasında kullanılacak katsayılar.

		Sigortalılık süresi	Aylık artırma katsayıları
1 yıl	-1 yıl	1 aydan az	74,81
1 yıl	1 ay	- " 2 "	69,06
1 yıl	2 "	- " 3 "	64,13
1 yıl	3 "	- " 4 "	59,85
1 yıl	4 "	- " 5 "	56,11
1 yıl	5 "	- " 6 "	52,81
1 yıl	6 "	- " 7 "	49,87
1 yıl	7 "	- " 8 "	47,25
1 yıl	8 "	- " 9 "	44,89
1 yıl	9 "	- " 10 "	41,00
1 yıl	10 "	- " 11 "	39,14
1 yıl	11 "	- 2 yıldan az	37,43
2 yıl		- 2 yıl 1 aydan az	35,88
2 yıl	1 ay	- " 2 "	34,44
2 yıl	2 "	- " 3 "	33,11
2 yıl	3 "	- " 4 "	31,89
2 yıl	4 "	- " 5 "	30,75
2 yıl	5 "	- " 6 "	29,69
2 yıl	6 "	- " 7 "	28,70
2 yıl	7 "	- " 8 "	27,77
2 yıl	8 "	- " 9 "	26,91
2 yıl	9 "	- " 10 "	25,06
2 yıl	10 "	- " 11 "	24,32
2 yıl	11 "	- 3 yıldan az	23,63
3 yıl		- 3 yıl 2 aydan az	22,97
3 yıl	2 "	- " 4 "	21,76
3 yıl	4 "	- " 6 "	20,67
3 yıl	6 "	- " 8 "	19,69
3 yıl	8 "	- " 10 "	18,79
3 yıl	10 "	- 4 yıldan az	17,06
4 yıl		- 4 yıl 2 aydan az	16,35
4 yıl	2 "	- " 4 "	15,70
4 yıl	4 "	- " 6 "	15,09
4 yıl	6 "	- " 8 "	14,53
4 yıl	8 "	- " 10 "	14,02
4 yıl	10 "	- 5 yıldan az	12,72
5 yıl		- 5 yıl 3 aydan az	12,29
5 yıl	3 "	- " 6 "	11,71
5 yıl	6 "	- " 9 "	11,18
5 yıl	9 "	- 6 yıldan az	10,00

6 yıl	- 6 yıl 3 aydan az	9,59
6 yıl 3 "	- " 6 " "	9,21
6 yıl 6 "	- " 9 " "	8,85
6 yıl 9 "	- 7 yıldan az	7,97
7 yıl	- 7 yıl 3 ay	7,69

b) Tutarları, yürürlükten kaldırılmış 6900 sayılı kanun gereğince tesbit edilmiş olanlar ekli (3) umaralı cetvelde yazılı katsayılarla göre,

Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten başlanarak artırılır.

Bu artırmaların hesaplanması, aylık tutarlarının, yürürlükten kaldırılmış 5417, 6708, 6900 ve 7231 sayılı kanunlarla tesbit edilen en az sınırlara çıkarılması için yapılan yükseltmeler nazara alınmaz.

(3) NUMARALI CETVEL

(Geçici Madde 18-b)

Yürürlükten kaldırılmış 6900 sayılı kanun gereğince tesbit edilen aylıkların artırılmasında kullanılacak katsayılar.

Sigortalılığın sona ererek aylık bağlandığı yıllara göre aylık artırma katsayıları

Sigortalının başıldığı yıl	1957	1958	1959	1960	1961	1962 ve daha sonraki yıllar
1950	2,46	2,28	2,08	1,92	1,78	1,68
1951	2,36	2,18	1,99	1,84	1,71	1,61
1952	2,25	2,08	1,90	1,75	1,63	1,54
1953	2,14	1,98	1,80	1,66	1,55	1,47
1954	2,02	1,86	1,70	1,57	1,47	1,39
1955	1,87	1,75	1,60	1,48	1,38	1,32
1956	1,78	1,65	1,50	1,39	1,31	1,25
1957	-	1,55	1,40	1,30	1,23	1,18
1958	-	-	1,29	1,21	1,15	1,12
1959	-	-	-	1,12	1,08	1,06
1960	-	-	-	-	1,04	1,03
1961	-	-	-	-	-	1,00

Bağlanacak aylıklarda eski kazançların artırılması:

Geçici Madde 19 - Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra yapılacak başvurular üzerine bağlanacak malullük veya yaşlılık aylıkları ile bu tarihten sonra ölen sigortalıların hak sahiplerine ölüm sigortasından bağlanacak aylıkların tutarları, sigortalıların 1950 - 1960 yıllarındaki kazançları ekli (4) numaralı cetvelde yazılı katsayılarla göre artırılarak hesaplanır.

(4) NUMARALI CETVEL

(Geçici Madde 19)

Malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından bağlanacak aylıkların tesbitinde, sigortalıların 1950 - 1960 yıllarına ait kazançlarına uygulanacak artırma katsayıları,

Kazancın taallük ettiği yıl   Katsayı

1950	3,46
1951	3,37
1952	3,02
1953	2,83
1954	2,50
1955	2,16
1956	1,89
1957	1,69
1958	1,43
1959	1,17
1960	1,08

Bankalar, sigorta şirketleri, ticaret ve sanayi odaları ve borsalar:

Geçici Madde 20 - Bankalar, sigorta ve reasürans şirketleri, ticaret odaları, sanayi odaları, borsalar veya bunların teşkil ettileri birlikler personelinin malullük, yaşıllık ve ölümlerinde yardım yapmak üzere, bu kanunun yayımı tarihine kadar tesis veya dernek olarak kurulmuş bulunan sandıklar, bu kanunun yayımı tarihinden itibaren en geç altı ay içinde:

a) ilgili bulundukları banka, sigorta şirketi, reasürans şirketi, ticaret odası, sanayi odası, borsa veya bunların birliklerinin bütün personelini kapsıyacak,

b) Bu personelin, iş kazalarıyla meslek hastalıkları, hastalık, analık, malullük, yaşıllık ve ölüm, eşlerinin analık, eş ve çocukların hastalık hallerinde, en az bu kanunda belirtilen yardımcıları sağlayacak,

c) Sandıkların statülerine tabi personelin bu madde şümulüne giren banka, sigorta şirketi, reasürans şirketi, ticaret odası, sanayi odası, borsa veya bunların birliklerinden birinden diğerine geçmesi halinde bu gibi personelin kendi sandıklarındaki müktesep haklarının da diğer ilgili sandığa veya aralarında kuracakları müşterek bir sandığa intikalini temin edecek,

Birer tesis haline getirildiği ve bunu tevsik eden statülerini, bu kanunun yayımı tarihinden en geç altı ay içinde Çalışma Bakanlığının verdikleri takdirde, bu teşekkürllerin ve sandıkların personeli işbu kanunun uygulanmasında sigortalı sayılmazlar.

Şu kadar ki, bu sandıkların statülerini ve statü değişiklikleri Çalışma Bakanlığınca onaylanmak suretiyle tekemmül eder. Mali durumları da Çalışma, Maliye ve Ticaret Bakanlıklarında müşterek kontrol ve murakabe edilir. Mali durumlarının kontrol ve murakabesi sonunda alınmasına bu Bakanlıklarca müştereken lüzum gösterilecek tedbirleri, sandıklar ve ilgili bulundukları teşekkürller yerine getirmekle yükümlüdür.

Sözü edilen sandıkların mevzuatına tabi olarak geçen hizmetler ile emekli sandıkları kanunlarına veya malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına tabi olarak geçen hizmetler yazılı istek halinde, 05/01/1961 tarihli 228 sayılı kanunun aylık bağlanmasına ilişkin esasları dairesinde birleştirilerek tahsis yapılır.

Geçici Madde 21 - (Ek madde: 13/07/1967 - 899/4 md.)

01/03/1965 tarihi ile bu kanunun yürürlüğe girdiği tarih arasındaki sürede evlenmeleri dolayısıyle işlerinden ayrılmış bulunan kadın sigortalılardan yazılı talepte bulunanlar hakkında da, bu kanunun 3 üncü maddesinde belirtilen esaslar dairesinde gerekli işlem yapılır.
(*)

NOT : (*) Bu maddedede sözü edilen 3 üncü maddenin numarası teselsülü sağlamak için “Ek Madde 1” olarak eğitirilmiştir.

Geçici Madde 22 - (Ek madde: 13/07/1967 - 899/5 md.)

01/04/1950 tarihinden bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar maden işyerlerinin yeraltı işlerinde malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına tabi olarak çalışmış bulunan sigortalıların, bu hizmetleri, bunların çalıştığı işyerlerinden alacakları örneği kurumca hazırlanacak belgeleri Sosyal Sigortalar Kurumuna vermeleri suretiyle tevsik edilir.

Geçici 8 inci maddedeki çalışma belgelerinin düzenlenmesi bakımından işverenler ve sigortalılar için belirtilen hükümler, yeraltı hizmetlerine ait çalışma belgeleri hakkında da uygulanır.

Geçici Madde 23 - (*)

Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, iş kazaları ve meslek hastalıkları sigortasından gelir almakta olanlar ile malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından aylık almakta olanlar ve gelir veya aylık bağlanmasına hak kazanmış durumda olup da, henüz işlemi tamamlanmamış bulunanlar, yürürlük tarihinden,

Daha önce gelir veya aylığı kesinlenlerden kanunun yürürlük tarihinden sonra gelir veya aylığın kesiliş sebebinin ortadan kalkmasıyle gelir veya aylık ödenmesine tekrar hak kazananlar, hak kazandıkları tarihten itibaren gelir veya aylık tutarları bu kanunun hükümlerine göre yeniden tespit edilir.

Yukarıdaki fikralara göre yeniden tespit edilecek gelir ve aylık tutarları gelir veya aylıklara esas olan eski yıllara ait kazançlar ile kanunun yürürlük tarihinden sonra bağlanacak aylıklar esas olan yıllık kazançlar bu kanuna bağlı cetvelde yazılı katsayılarla çarpılmak suretiyle hesaplanır.

Şu kadar ki;

a) Yeniden tespit edilecek ve bundan böyle bağlanacak aylık tutarı bu kanunun 96 ncı maddesine göre hesaplanan azami aylık tutarını aşamaz.

b) Aylıkların hesabına esas olarak seçilen 3 yıl kazançlarının ait oldukları katsayılarla çarpılarak meydana gelen değerleri, en yüksek yıllık kazancın katsayı ile çarpılan değerini geçemez.

Artırmalar neticeleninceye kadar ödenmekte olan gelir veya aylıklar sonradan mahsuzu yapılmak üzere %20 zamlı olarak ödenebilir. Ancak, 506 sayılı Kanunun 96 ncı maddesi uyarınca alt sınıra göre kendilerine gelir veya aylık bağlananlar hakkında bu hükmü uygulanmaz.

NOT : (*) 23/10/1969 - 1186/21 md. ile gelen Geçici 1 inci md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

Geçici Madde 24 - (*)

Bu kanun yürürlüğe girdiği tarihten önce çeşitli sigorta kanunları hükümlerine göre bağlanmış olan iş kazası ve meslek hastalığı gelirleri ile maluliyet, ihtiyarlık ve ölüm aylıkları da 506 sayılı Kanunun bu kanunla değiştirilen 20, 23, 24, 55, 60, 61, 67 ncı maddelerinde belirtilen esaslara uygun olarak bağlanacak aylıklar seviyesine getirilir.

NOT : (*) 23/10/1969 - 1186/21 md. ile gelen Geçici 2 ncı md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

Geçici Madde 25 - (*)

Bu kanunun yayımından önce çeşitli işyerlerinde fikir ve beden işçisi olarak çalışmakta olup, her ne sebeple olursa olsun Sosyal Sigortalar Kurumuna veya bu Kuruma devredilen çeşitli emekli sandıklarına emekli veya yaşlılık aylığına esas olacak prim ödememiş olanlar hizmetlerini belgelendirdikleri ve o zamana ait ilk aylık ücretleri üzerinden işçi ve işveren sigorta primlerini en geç beş yıl içinde defaten veya eşit taksitlerle ödedikleri takdirde toplam olarak en çok 10 yıllık hizmetleri Sosyal Sigortalarda veya Sosyal Sigortalara devredilen sandıklarda geçen hizmetleriyle birleştirilir.

NOT : (*) 23/10/1969 - 1186/21 md. ile gelen geçici 3 üncü madde hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

Geçici Madde 26 - (*)

Bu kanunun uygulanmasına ait işlemlerin zamanında yapılmasını ve prim tarifesi ile teknik bilançonun hazırlanmasını sağlamak maksadiyle, çalışma saatleri dışında görevlendirilecek personele, Kurum Müdürler Kurulunca tespit edilecek esas ve miktarlar dahilinde bir ücret ödenir.

Yukarıdaki fikra hükmü 506 sayılı Kanunun tatbiki dolayısıyla munzam mesaiyi gerektiren her türlü haller için de uygulanır.

Bu ücretler, 7244 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi hükmüne tabi değildir.

NOT : (*) 23/10/1969 - 1186/21 md. ile gelen Geçici 4 üncü md. hükmü olup numarası teselsül ettirilmiştir.

Geçici Madde 27 - (*)

Sigortalılık hakkı tanınan görevlerde bulunupta, T.B.M.M. üyesi seçilenler, seçildikleri tarihten itibaren altı ay içinde Sosyal Sigortalar Kurumuna müracaat ettikleri takdirde, bu kanunun sigortalılara tanıdığı haklardan faydalanaırlar. Sigorta primlerinde işveren hissesi T.B.M.M. Başkanlığına ödenir.

NOT : (*) 23/10/1969 - 1186/21 md. ile gelen Geçici 5inci md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

Geçici Madde 28 - (*)

Bu kanun yürürlüğe girdiği tarihte iş kazalarıyla meslek hastalıkları sigortasından gelir almakta olanlarla gelir bağlanmasına hak kazanmış olup henüz işlemi tamamlanmamış bulunanların gelirleri, 01/04/1973 tarihinden başlamak üzere, iş kazasının vuku bulduğu veya meslek hastalığının anlaşıldığı yıllara göre, aşağıda yazılı katsayılarla çarpılmak suretiyle artırılır:

1968 veya daha eski yıllar	1,40
1969	1,30
1970	1,20
1971	1,10

Ancak yukarıdaki fıkra hükmünün 18 liradan daha az günlük kazançlara göre bağlanmış olup 25/08/1971 tarih 1474 sayılı Kanunla bu sınıra yükselmiş olan gelirlere uygulanmasında, bu yükseltmeler nazara alınmaz.

Artırılan gelir tutarı, 78inci maddede öngörülen günlük kazancın alt sınırına göre hesaplanacak gelir tutarından az ve üst sınırına göre hesaplanacak gelir tutarından fazla olamaz.

Yukarıdaki fıkralar, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra bağlanacak gelirler için de uygulanır.

NOT : (*) 07/03/1973 - 1698/2 md. ile gelen Geçici 1inci md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

Geçici Madde 29 - (*)

Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, malullük, yaşlılık veya ölüm aylığı almakta olanlarla bu aylıklara hak kazanmış olup henüz işlemi tamamlanmamış bulunanların aylıkları, 01/04/1973 tarihinden başlamak üzere, aylığın hesabına esas olan ortalama yıllık kazancın tayininde nazara alınan son takvim yıllarına göre, aşağıda yazılı katsayılarla çarpılmak suretiyle artırılır:

1968 veya daha eski yıllar	1,40
----------------------------	------

1969	1,30
1970	1,20
1971	1,10

Ancak malullük veya yaşlılık aylıkları ile ölen sigortalıların hak sahibi kimselerine bağlanan aylıklara esas olan aylığın yıllık tutarı 6480 liradan az olup 25/08/1971 tarih ve 1474 sayılı kanunla bu hadde yükselmiş olan aylıkların artırılmasında, yukarıda yazılı katsayılar, aylığın bu hadde yükselmesinden önceki tutarlarına uygulanır.

Yukarıdaki fikralar, bu kanun yürürlüğe girdiği tarihten sonra bağlanacak aylıklar için de uygulanır.

506 sayılı Kanunun 1186 sayılı Kanunla değiştirilen 96 ncı maddesi hükmü saklıdır.

NOT : (*) 07/03/1973 - 1698/2 md. ile gelen Geçici 2 ncı md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

Geçici Madde 30 - (*)

991 sayılı Kanunla Sosyal Sigortalar Kurumuna devredilen Askeri Fabrikalar Tekaüt ve Muavenet Sandığı ile Devlet Demiryolları ve Limanları, İşletmesi Genel Müdürlüğü İşçileri Emekli Sandığı mevzuatına göre bağlanmış iş kazası, emekli, adı malullük, vazife malullüğü, dul ve yetim aylığı almakta olanlarla bu aylıklara hak kazanmış olup henüz işlemleri tamamlanmamış bulunanların bu aylıkları 01/04/1973 tarihinden başlamak üzere geçici 1 veya geçici 2 ncı maddelerde belirtilen katsayılarla çarpılmak suretiyle ve bu maddelerde belirtilen esaslara göre artırılır.(**)

NOT : (*) 07/03/1973 - 1698/2 md. ile gelen Geçici 3 üncü md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

(**) Bu maddede sözü edilen geçici 1 ve 2 ncı maddelerin numaraları teselsülü sağlamak için sırayla “ Geçici Madde 28, Geçici Madde 29” olarak değiştirilmiştir.

Geçici Madde 31 - (*)

Geçici 1 inci ve 2 ncı maddeler gereğince yapılacak aylık ve gelir artırmaları, kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en çok 9 ay içinde tamamlanır.

Sosyal Sigortalar Kurumunun bu işler için görevlendirilecek personeline, yukarıda yazılı süre içinde, ayda 80 saatı geçmemek üzere fazla çalışma yaptırılabilir. Ödenecek fazla çalışma ücreti, Bütçe Kanunundaki sınırları aşmamak üzere, Kurumun Müdürler Kurulunca tespit edilir.

NOT : (*) 07/03/1973 - 1698/2 md. ile gelen Geçici 4 üncü md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

Geçici Madde 32 - (*)

Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce ölen sigortalıların, gelir veya aylıkları kesilmiş olan yahut gelir veya aylık bağlanmamış bulunan kimselerinden, bu kanun gereğince gelir veya aylığa hak kazananlarına kanunun yürürlük tarihinden sonra yazılı talepte bulunmaları halinde, bu kanunun yürürlük tarihini takibeden dönem başından itibaren gelir veya aylık bağlanır.

Bu kanunun 1inci maddesi ile değiştirilen 23 üncü maddenin V, VI ve VII nci bölümleri ile 2 nci maddesi ile değiştirilen 68inci maddenin IV, V ve VI nci bölümleri hükümleri saklıdır.

Çeşitli sigorta kanunlarına göre eş ve çocuklara ödenmekte olan gelir ve aylıklar aynı dönem başından itibaren bu kanunla değiştirilen 23 ve 68inci maddelerde belirtilen esaslara uygun olarak bağlanacak gelir ve aylıklar seviyesine getirilir.

NOT : (*) 21/06/1973 - 1753/4 md. ile gelen Geçici 1inci md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

Geçici Madde 33 - (*)

991 sayılı Kanunla Sosyal Sigortalar Kanunununa devredilen Askeri Fabrikalar Tekaüt ve Muavenet Sandığı ile Devlet Demiryolları ve Limanları işletmesi Genel Müdürlüğü İşçileri Emekli sandığı Mevzuatına göre bağlanmış ölüm aylıklarının ödenmesine, 23 üncü maddenin V, VI ve VII nci fikraları ile 68inci maddesinin IV, V ve VI nci fikralarındaki şartlarla devam olunur.

Anılan sandıkların Sosyal Sigortalar Kurumuna devrinden önce ölen sandık üyelerinin, aylıkları kesilmiş olan veya aylık bağlanmamış bulunan kimseleri hakkında da geçici 1inci madde hükmü uygulanır. (**)

NOT : (*) 21/06/1973 - 1753/4 md. ile gelen Geçici 2 nci md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

(**) Bu maddede sözü edilen Geçici 1inci maddenin numarası teselsülü sağlamak için "Geçici Madde 32" olarak değiştirilmiştir.

Geçici Madde 34 - (*)

31/12/1974 ve daha önceki yıllarda İşkazaları ve Meslek Hastalıkları Sigortasından gelir almaktta olanlarla, bu gelirlere hak kazanmış olup henüz işlemi tamamlanmamış bulunanların aylık gelirlerine, gelir bağlamaya esas olan hisse ve oranları nazarı itibara alınmak şartıyla aşağıda gösterilen miktarlarda zam yapılmıştır.

Üç aylık gelir grubu Aylık zam miktarı

0 - 3 600	450 (Lira)
3 601 - 6 000	400 (Lira)
6 001 - Daha yukarı	350 (Lira)

Ancak; İşkazaları, Meslek Hastalıkları Sigortasından bağlanacak gelirlerin hesabına esas tutulan gelirlerin tutarı, 506 sayılı Kanunun, bu kanunla değiştirilen 97 nci maddesine göre hesaplanan asgari gelirlerin tutarından aşağı olduğu takdirde, artırma, gelirin asgari hadde yükseltilmesinden önceki tutarlarına uygulanır.

Şu kadar ki, artırılan gelir tutarları İş Kanunu gereğince tespit edilen en düşük asgari ücrete göre hesaplanacak gelir tutarından az olamaz.

Yukarıdaki fikralar; esas hak doğurucu olayın vukubulduğu tarih, 1974 ve daha önceki yıllara ait olmak kaydı ile, 506 sayılı Kanunun 19, değişik 23, değişik 24 ve 25 inci maddeleri uyarınca sonradan gelire hak kazanacak olanlar hakkında da uygulanır.

NOT : (*) 16/06/1975 - 1912/7 md. ile gelen Geçici 1 inci md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

Geçici Madde 35 - (*)

31/12/1974 ve daha önceki yıllarda Malullük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortalarından aylık talebinde bulunarak halen aylık almakta olanlarla, bu aylıklara hak kazanmış olup henüz işlemi tamamlanmamış bulunanların malullük ve yaşlılık aylıkları ile, ölen kimsenin hak sahiplerinin aylıklarına da hisseleri oranında olmak şartıyla aşağıda gösterilen miktarlarda zam yapılmıştır.

Üç aylık, aylık grubu Aylık zam miktarı

0 - 3 600	450 (Lira)
3 601 - 6 000	400 (Lira)
6 001 - Daha yukarı	350 (Lira)

Ancak; malullük, yaşlılık aylıkları ile ölenlerin hak sahiplerine bağlanacak aylıkların hesabına esas tutulan aylığın tutarı, 506 sayılı Kanunun, bu Kanunla değiştirilen 96 nci maddesine göre hesaplanan asgari aylıkların tutarından aşağı olduğu takdirde, artırma, aylığın asgari hadde yükseltilmesinden önceki tutarlarına uygulanır.

Şu kadar ki; artırılan aylık tutarları 506 sayılı Kanunun 1474 sayılı Kanunla değişik 78 inci maddesinde öngörülen üst sınıra göre hesaplanacak aylık tutarından fazla olamaz.

Yukarıdaki fikralar; esas hak doğurucu olayın vukubulduğu tarih, 1974 ve daha önceki yıllara ait olmak kaydı ile 506 sayılı Kanunun 57, 58, 63, değişik 68 ve 69 uncu maddeleri uyarınca sonradan aylık bağlanmasına hak kazanacak olanlar hakkında da uygulanır.

NOT : (*) 16/06/1975 - 1912/7 md. ile gelen Geçici 2 nci md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

Geçici Madde 36 - (*)

991 sayılı Kanunla Sosyal Sigortalar Kurumuna devredilen sandıklar mevzuatına göre çeşitli aylık almakta olanlarla bu aylıklara hak kazanmış olup henüz işlemleri tamamlanmamış bulunanların aylıkları için de bu Kanunun geçici 1 ve 2 nci maddeleri uygulanır. (**)

NOT : (*) 16/06/1975 - 1912/7 md. ile gelen Geçici 3 üncü md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

(**) Bu maddede sözü edilen geçici 1 ve geçici 2 nci maddelerin numaraları teselsülü sağlamak için sırasıyla “Geçici Madde 34” ve “Geçici Madde 35” olarak değiştirilmiştir.

Geçici Madde 37 - (*)

Bu Kanun gereğince yapılacak aylık ve gelir artırmaları, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç 6 ay içinde tamamlanır.

Sosyal Sigortalar Kurumunun bu işler için görevlendirecek personeline yukarıda yazılı süre içinde ayda 80 saati geçmemek üzere fazla çalışma yaptırılabilir. Ödenecek fazla çalışma ücreti, Kurumun Müdürler Kurulunca tespit edilir.

NOT : (*) 16/06/1975 - 1912/7 md. ile gelen Geçici 4 üncü madde hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

Borçlanma:

Geçici Madde 38 - (*)

Bu Kanunun yayımı tarihinden önce;

A) a - 506 sayılı Kanuna göre malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına tescil edilmiş bulunan,

b - Borçlanma isteğinin yapıldığı tarihte 506 sayılı Kanuna tabi işte çalışmakta olan,

Sigortalıların hizmet akdine dayanarak çalışmaları süredeki en çok on yıllık hizmetleri talepleri halinde borçlandırılır.

Borclandırılan hizmetler prim veya kesenek ödeyerek geçmiş hizmetlere katılır. Şu kadar ki, 506 sayılı Kanuna göre tespit edilen sigortalılığın başlangıç tarihinden önceki süreler için borçlandırılma halinde, sigortalılığın başlangıç tarihi, borçlandırılan gün sayısı kadar geriye götürülür.

Borçlanması talep edilen hizmet için evvelce Sosyal Sigortalar Kurumuna prim veya Emekli Sandıklarına kesenek ödenmemiş olması şarttır.

Borçlanma isteği, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren örneği Kurumca hazırlanacak belge ile bir yıl içinde Kuruma yapılır. Borçlanılan hizmetlere ilişkin primler, 01/04/1950 tarihinden sonraki sürelerle ait borçlanmalarda cari asgari günlük kazanç, 01/04/1950 tarihinden evvelki sürelerle ait borçlanmalarda talep tarihindeki son 3 aylık kazanç ortalaması esas alınmak suretiyle hesaplanır ve toptan veya 5 yıl içinde eşit taksitlerle ödenir.

Borçlanan sigortalının ölümü halinde hakkının doğumuna yetecek prim miktarı hak sahiplerinden alınır.

B) a - 506 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin birinci bendi uyarınca sigorta kapsamına girmeyen hizmetler,

18 yaşından önce geçmiş hizmetler,

506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesinde sayılan sandıklarda geçen hizmetler,

Sigorta mevzuatına göre kendilerine toptan ödeme yapılmak suretiyle tasfiye edilmiş hizmetler, borçlanılamaz.

b - 1186 sayılı Kanuna göre borçlanılmış ve bu Kanunla borçlanılacak hizmetler toplamı 10 yılı aşamaz.

c - Borçlandırılan süreler 506 sayılı Kanunun değişik geçici 8 inci maddesi uygulamasında nazara alınmaz.

NOT : (*) 16/06/1975 - 1912/7 md. ile gelen Geçici 5 inci md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

Geçici Madde 39 - (*)

Geçici 5 inci maddenin (A) bendinin 4 üncü fıkrasında belirtilen belgeleri, işverenler, sigortalının isteği halinde doğru, eksiksiz ve usulüne uygun olarak düzenleyip onaylamakla yükümlüdürler.(**)

Kurum, belgelerdeki bilgilerin sahte veya gerçeğe aykırılığı konusunda re'sen inceleme yapabilir ve yaptırabilir. Sahteliği ve gerçeğe aykırılığı saptanan borçlanma belgeleri geçerli olmaz.

Borçlanma belgelerinin gerçeğe uymadığı anlaşılrsa bunları düzenleyenler ve ilgili sigortalılar, Kurum'un bu yüzden uğrayacağı zararları müstereken ve müteselsilen tazmin etmekle yükümlüdürler. Genel hükümlere göre ceza kovuşturması da yapılır.

NOT : (*) 16/06/1975 - 1912/7 md. ile gelen Geçici 6 ncı md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

(**) Bu maddede sözü edilen geçici 5 inci maddenin numarası teselsülü sağlamak için "Geçici Madde 38" olarak değiştirilmiştir.

Geçici Madde 40 - (*)

36 ve 42 ncı maddeler gereğince, ana ve babalara yapılacak sağlık yardım uygulaması, bu kanunun yayımı tarihinden itibaren en geç üç yılda bütün illeri uygulama kapsamına alacak şekilde Bakanlar Kurulunca düzenlenir.

NOT : (*) 16/06/1975 - 1912/7 md. ile gelen Geçici 7 nci md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

Sigortaya tabi olma halinin devamı:

Geçici Madde 41 - (*)

Bu kanunun yayımı tarihinden önce sigortalı sayılan çiftçi mallarını koruma bekçilerinden primleri ödenmemiş olanların, 506 sayılı Kanuna göre tahakkuk ettirilecek prim borçlarının tamamı, kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 1 yıl içinde ödendiği takdirde bu süreye ilişkin sigortalılık hakları saklıdır.

NOT : (*) 11/05/1976 - 1992 sayılı Kanunun 3 üncü md. si ile gelen geçici md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

Geçici Madde 42 - (*)

a) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar, bu Kanuna tabi işyerlerinde çalışan sigortalının hizmet hesabında bulunacak itibarı hizmet günü sayısı toplamı (prim borçları; borçlanma suretiyle sigortalıca ödenmek kaydıyle) sigortalılık süresinden indirilir.

b) Borçlanmada, borçlanma isteği, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren örneği kurumca hazırlanacak belge ile azami bir yıl içinde kuruma yapılır. Borçlanılan itibarı hizmetlere ilişkin primler, 01/04/1950 tarihinden sonraki sürelerde ait borçlanmalarda cari asgari günlük kazanç, 01/04/1950 tarihinden evvelki sürelerde ait borçlanmalarda talep tarihindeki son 3 aylık kazanç ortalaması esas alınmak suretiyle hesaplanır ve toptan veya 5 yıl içinde eşit taksitle ödenir.

NOT : (*) 11/08/1977 - 2098/1 md. ile gelen Geçici 1 inci md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

Geçici Madde 43 - (*)

Bu Kanunun birinci maddesi ile tespit olunan oranlar bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce aylık bağlanmış olan hak sahipleri hakkında da Kanunun yayımlandığı tarihi takibeden dönem başından itibaren uygulanır.

NOT : (*) 11/08/1977 - 2099 sayılı Kanunun 3 üncü md. si ile gelen geçici md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

Geçici Madde 44 - (*)

Bu Kanunun yayımı tarihinden önce:

A) a) Bu Kanuna göre Malullük, Yaşlılık ve Ölüm sigortalarına tescil edilmiş bulunan,

b) Borçlanma isteğinin yapıldığı tarihte bu Kanuna tabi işte çalışmakta olanlarla, istege bağlı veya topluluk sigortasına prim ödemeğe bulunan kimselerin hizmet akdine dayanarak çalışıkları işlerden en çok 10 yıllık hizmetleri talepleri halinde borçlandırılır.

Borclandırılan hizmetler prim veya kesenek ödeyerek geçmiş hizmetlere katılır; şu kadarki, bu Kanuna göre tespit edilen sigortalılığın başlangıç tarihinden önceki süreler için borçlandırılma halinde sigortalılığın başlangıç tarihi, borçlandırılan gün sayısı kadar geriye götürülür.

Borçlanması talep edilen hizmet için evvelce Sosyal Sigortalar Kurumuna prim veya emekli sandıklarına kesenek ödenmemiş olması şarttır.

Borçlanma isteği, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde kuruma yapılır. Borçlanılması istenilen hizmetin örneği kurumca hazırlanacak belgeler ile tevsik edilmesi şarttır.

Borçlanılan hizmetlere ilişkin primler, 1 Nisan 1950 tarihinden sonraki süreler ait borçlanmalarda istek tarihindeki asgari günlük kazanç, 1 Nisan 1950 tarihinden önceki süreler ait borçlanmalarda talep tarihinden önceki son üç aylık kazanç ortalaması esas alınmak sureti ile hesaplanır ve toptan veya beş yıl içinde eşit taksitlerle ödenir.

Borçlanan sigortalının ölümü halinde hakkın doğumuna yetecek prim miktarı hak sahibinden alınır.

B) a) 506 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin birinci bendi uyarınca sigorta kapsamına girmeyen hizmetler,

18 yaşın tamanlanmasıından önce geçmiş hizmetler,

Bu Kanunun geçici 20 nci maddesinde sayılan sandıklarda geçen hizmetler,

Sigorta mevzuatına göre kendilerine toptan ödeme yapılmak suretiyle tasfiye edilmiş hizmetler bu maddeye göre,

Borclandırılmaz.

b) 1186, 1912 ve 991 sayılı kanumlara göre borçlanılmış ve bu Kanunla borçlanılacak hizmetler toplamı 10 yılı aşamaz.

c) Borçlandırılan süreler, bu Kanunun geçici 8 inci maddesinin uygulanmasında nazara alınmaz.

İşbu geçici maddenin (A) bendinin 5 inci fıkrasında belirtilen belgeler; işverenler, sigortalının isteği halinde doğru, eksiksiz ve usulüne uygun olarak düzenleyip onaylamakla yükümlüdürler.

Kurum, belgelerdeki bilgilerin sahte ve gerçeğe aykırılığı konusunda resen inceleme yapabilir ve yaptırabilir. Sahteliği ve gerçeğe aykırılığı saptanan borçlanma belgeleri geçerli olmaz.

Borçlanma belgelerinin gerçeğe uymadığı anlaşılırsa bunları düzenleyenler ve ilgili sigortalılar, kurumun bu yüzden uğrayacağı zararları müsterenken ve müteselsilen tazmin etmekle yükümlüdürler. Genel hükümlere göre ceza kovuşturması da yapılır.

NOT : (*) 29/06/1978 - 2167/14 md. ile gelen Geçici 1 inci md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

Geçici Madde 45 - (*)

1136 sayılı Kanunun 1238 sayılı Kanunla değişik geçici 1 inci maddesine göre düzenlenecek avukatlık süresi belgesi ile, 1512 sayılı Kanunun geçici 14 üncü maddesine göre düzenlenecek noterlik süresi belgesini sigortalılıklarının başladığı tarihten itibaren en geç 2 yıl içinde kuruma vermeyenlerden, bu belgeleri bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç 6 ay içinde kuruma verenler de yukarıda belirtilen geçici madde hükümlerinden yararlanırlır.

NOT : (*) 29/06/1978 - 2167/14 md. ile gelen Geçici 2 nci md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

Geçici Madde 46 - (*)

23 üncü maddenin 8 inci fıkrasına ilişkin hüküm, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki ölümler için de hak sahiplerinin istemleri halinde uygulanır.

Ancak gelire hak kazanma, bu Kanunun yürürlük tarihini takip eden aylarından itibaren başlar.

NOT : (*) 29/06/1978 - 2167/14 md. ile gelen Geçici 3 üncü md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

Geçici Madde 47 - (*)

Bu Kanunun 3 ve 12 nci maddeleriyle, ek 2 nci maddesinde belirtilen yönetmelikler bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren en geç 3 ay içinde düzenlenir. (**)

Yönetmelikler yürürlüğe girinceye kadar, Sosyal Güvenlik Bakanlığınca çıkarılacak genelgelere göre işlem yapılır.

NOT : (*) 29/06/1978 - 2167/14 md. ile gelen Geçici 4 üncü md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

(**) Bu maddede sözü edilen ek 2 nci maddenin numarası teselsülü sağlamak için “Ek Madde 11” olarak değiştirilmiştir.

Geçici Madde 48 - (*)

A) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, İş kazası ve meslek hastalıkları sigortası ile malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından gelir veya aylık almakta olanlar ile gelir veya aylık talebinde bulunmuş olup da henüz işlemleri tamamlanmamış bulunanların göstergeleri aşağıdaki şekilde tayin edilir.

Aylık veya gelir bağlama oranları ile maluliyet derecelerine göre halen ödenmeyecek olan aylık veya gelirlerin yüzde yüz değeri, onbir bölgelere göre suretiyle göstergeler tespit edilir.

Ancak, asgari kazanç üzerinden aylık ve gelir alanlarının, yukarıdaki fikra nazara alınmadan, göstergeler tablosunda en düşük göstergeler esas alınarak yeni aylık ve gelirleri hesap edilir.

B) 991 sayılı Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü İşçileri Emekli Sandığı ile, Askeri Fabrikalar Tekaüt ve Muavenet Sandığının Sosyal Sigortalar Kurumuna devri hakkındaki Kanun ile ek ve değişikliklerine göre, kurumdan aylık almakta olanların bu aylıkları, 1189 sayılı Kanunun geçici 2 nci madde esasları uygulanmak suretiyle yeniden hesaplanır. (**)

NOT : (*) 29/06/1978 - 2167/14 md. ile gelen Geçici 5 inci md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

(**) Bu maddede sözü edilen geçici 2 nci madde, kanunları tek metin haline getirmek amacıyla 13/11/1969 tarih ve 1189 sayılı Kanunun 23/01/1968 tarih ve 991 sayılı Kanunla birleştirilmesi ve madde numaralarının teselsül ettirilmesi için 991 sayılı Kanunun geçici 12 nci maddesi haline getirilmiştir.

Geçici Madde 49 - (*)

506 sayılı Yasanın geçici 20 nci maddesinde sözü edilen sandıklardan bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce tasfiye edilen veya tasfiye halinde olanların borç ve alacakları ve diğer bütün mameleki bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 6 ay içinde çıkarılacak yönetmelik esasları dahilinde Sosyal Sigortalar Kurumuna devredilir.

Bu yönetmelikte devir şekilleri, aktüeryal hesapların nasıl yapılacağı belirtilir.

Birinci fikrada sözü edilen sandıklara ait işyerlerinde 506 sayılı Yasaya tabi işlerde çalışanların hizmetleri Sosyal Sigortalar Kurumunda geçen hizmetleri ile birleştirilir.

Birleştirilen hizmetlere göre gelir ve aylık almaya hak kazanmış olanların gelir ve aylıkları ile, birinci fikrada sözü edilen sandıklarca bağlanmış gelir ve aylıklar Sosyal Sigortalar Kurumuna ödenir.

Yapılacak aktüeryal hesaplar sonunda tespit olunacak teknik açıklar, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren %5 faizle ve 5 yılda eşit taksitler halinde, ilgili banka veya sigorta şirketi tarafından Sosyal Sigortalar Kurumuna ödenir.

Teknik açığın Sosyal Sigortalar Kurumuna ödenmesindeki gecikme, kurumca bu Kanuna göre yapılması gereken ödemeleri durdurmaz.

NOT : (*) 29/06/1978 - 2167/14 md. ile gelen Geçici 6 ncı md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

Göstergelerin yeniden tespiti:

Geçici Madde 50 - (*)

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte gelir veya aylık almakta olanlar ile gelir veya aylık bağlanmasına hak kazanmış olup, henüz işlemleri tamamlanmamış olanların gelir ve aylık hesabına esas göstergeleri aşağıdaki şekilde yeniden tesbit edilir.

a) İş Kazaları ile meslek hastalıkları sigortasından bağlanan gelirler için, 1967 yılından itibaren bu Kanunun ek 2 ncı maddesinin (a) ve (d) fikraları uyarınca hazırlanan gösterge tespit tablolarından, sigortalının, 506 sayılı Kanunun 88 inci maddesine göre hesaplanan yıllık kazancı esas alınarak göstergesi tespit olunur. (**)

Gelire esas kazancının hesabına giren son takvim ayı 1967'den önceki yıllara ait olan sigortalıların göstergesi, 1186 sayılı Kanuna göre hesaplanan kazançları esas alınarak 1967 yılına ait gösterge tespit tablosundan belirlenir.

b) Malullük, yaşıllık ve ölüm sigortalarından bağlanan aylıklar için gösterge tespit tabloları, 1969 yılından itibaren aylık talep veya ölüm yılları gözönünde tutularak, bu tarihten önceki 3 takvim yılına ait prim hesabına esas asgari günlük kazançların 3 yıllık tutarının yıllık ortalaması taban sayısını aynı yıllara ait azami günlük kazançların 3 yıllık tutarının yıllık ortalaması tavan sayısını oluşturmak üzere bu Kanunun ek 2 ncı maddesinin (d) fikrasına göre hazırlanır. (***)

Bu tabloların hazırlanması sırasında asgari ve azami kazançların yıllık ortalaması hesap edilirken, hesaba 1969 ve daha önceki yıllar girdiği takdirde, bu yıllar için asgari ve azami kazançların hesabına, 506 sayılı Kanuna 1186 sayılı Kanunla eklenen geçici 1 inci madde hükmü uygulanmak suretiyle tesbit edilen miktarlar esas alınır. (****)

Sigortalıların aylık talep veya ölüm yıllarına ait gösterge tespit tablosundan, aylık bağlamaya esas alınan ortalama yıllık kazançlarının karşılıkları olan göstergeleri tespit edilir. Aylık bağlamaya esas ortalama yıllık kazancın hesabına 1969 ve daha önceki yıllar girdiği takdirde bu yıllar için, sigortalının, 1186 sayılı Kanuna göre hesaplanan kazançları nazara alınır.

Aylık talep veya ölüm yılları 1969 ve daha önceki yıllara ait olanların aylık hesabına esas göstergeleri, 1969 yılına ait gösterge tespit tablosundan tespit edilir.

c) 991 sayılı Kanunla Kuruma devredilen sandıklar mevzuatına göre çeşitli aylık alanlardan 01/07/1978 tarihinde ve daha evvel aylık bağlanmış olup, 2167 sayılı Kanunun geçici 5 inci maddesi uyarınca intibaki yapılmış olanların, 18/05/1979 tarih ve 7/17515 sayılı Kararnameye göre tespit edilen göstergelerine (60) sayısı eklenerek yeni göstergeleri tespit edilir ve aylıklar bu yeni göstergeler üzerinden hesaplanarak ödenmeye devam olunur. 01/07/1978 tarihinden sonra aylık bağlanıp halen aylık almakta olanlar ile aylık bağlanmasına hak kazananların aylıklarının hesabına esas göstergeleri, bu Kanunun ek 2 ncı maddesinin (c) ve (d) fikralarına göre hazırlanan gösterge tespit tablolarına göre tespit edilir.

d) Gelir veya aylık almakta olanların yukarıdaki fikralara göre yeniden tespit edilen göstergesi, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce tespit edilmiş olan göstergesine (60) sayısı eklenmek suretiyle bulunan gösterge sayısından küçük olamaz.

e) 01/03/1981 - 31/03/1981 tarihleri arasında gelir veya aylık bağlanmasına hak kazananların gelir veya aylık hesabına esas göstergeleri, durumlarına uyan yukarıdaki (a), (b) veya (c) fikrası hükümlerine göre düzenlenecek gösterge tespit tablosu esas alınarak tespit edilir.

NOT : (*) 06/03/1981 - 2422/18 md. ile gelen Geçici 1 inci md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

(**) Bu maddede sözü edilen ek 2 nci maddenin numarası teselsülü sağlamak için “Ek Madde 21” olarak değiştirilmiştir.

(***) Bu bentte sözü edilen ek 2 nci maddenin numarası teselsülü sağlamak için “Ek Madde 21” olarak değiştirilmiştir.

(****) Bu bentte sözü edilen geçici 1 inci maddenin numarası teselsülü sağlamak için “Geçici Madde 23” olarak değiştirilmiştir.

Avans ödenmesi:

Geçici Madde 51 - (*)

Ödenmekte olan gelir ve aylıklar, yukarıdaki geçici 1 inci madde hükümleri uyarınca göstergelerin yeniden tespiti işlemlerinin tamamlandığı tarihi takip eden ödeme dönemi başına kadar, avans mahiyetinde olmak ve sonradan mahsubu yapılmak üzere, gelir ve aylıkların hesaplanmasına esas alınan gösterge sayılarına (60) sayısı eklenmek suretiyle bulunacak yeni gösterge sayıları üzerinden hesaplanarak ödenir.(**)

NOT : (*) 06/03/1981 - 2422/18 md. ile gelen Geçici 2 nci md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

(**) Bu maddede sözü edilen geçici 1 inci maddenin numarası teselsülü sağlamak için “Geçici Madde 50” olarak değiştirilmiştir.

Geçici Madde 52 - (*)

Bu Kanunun 5, 7 ve 9 uncu maddelerinin yürürlüğe gireceği tarihe kadar tahsis talebinde bulunan veya ölen sigortalılar için 506 sayılı Kanunun 1186 sayılı Kanunla değişik 55, 61 ve 67 nci maddelerinin uygulanmasında, aylık hesabına esas alınacak gösterge; sigortalının işten ayrıldığı veya öldüğü tarihten önceki Malullük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortaları primi ödenmiş son 5 takvim yılının prim hesabına esas tutulan kazanç tutarları toplamı en yüksek olan 4 takvim yılına göre bulunacak ortalama yıllık kazanç esas alınarak tespit edilir.

5 takvim yılından daha az takvim yılında prim ödemmiş olan sigortalı için ortalama yıllık kazanç prim ödediği takvim yılları esas alınmak suretiyle hesaplanır.

NOT : (*) 06/03/1981 - 2422/18 md. ile gelen Geçici 3 üncü md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

Geçici Madde 53 - (*)

Bu Kanunun ek 2 nci maddesinin (b) fıkrasının uygulanmasında, 31/12/1981 (dahil) tarihine kadar, aylıkların hesabına esas alınacak göstergelerin tespitinde kullanılmak üzere, aşağıda belirtilen şekilde “Gösterge Tespit Tabloları” düzenlenir.(**)

Malullük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortaları için düzenlenecek gösterge tespit tablosunda, sigortalının aylık talep veya ölüm tarihinden önceki 4 takvim yılında prim hesabına esas asgari günlük kazançların 4 yıllık tutarının yıllık ortalaması taban

sayısını, aynı yıllara ait azami günlük kazançların yıllık ortalaması tavan sayısını oluşturur.

Taban sayısı, gösterge tablosundaki en düşük göstergenin, tavan sayısı en yüksek göstergenin karşılığı olarak alınır. Tavan sayısı ile taban sayısı arasındaki fark, en düşük göstergenin karşılığı olan kademe hariç tutularak geriye kalan kademe sayısına bölünür. Bölüm sonucunun kesir kısmı tama çıkarılarak elde edilen sayı, en düşük göstergeyi takiben göstergeden itibaren, her dilim bir göstergeyi karşılamak üzere, taban sayısına ard arda ilave edilerek takip eden göstergelerin karşılığı sayılar tespit edilir.

NOT : (*) 06/03/1981 - 2422/18 md. ile gelen Geçici 4 üncü md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

(**) Bu maddede sözü edilen ek 2 nci maddenin numarası teselsülü sağlamak için “Ek Madde 21” olarak değiştirilmiştir.

Geçici Madde 54 - (*)

01/04/1981 tarihinden önce malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına tescil edilmiş olanlar hakkında 60 inci maddenin (G) fıkrası hükmü uygulanmaz.

NOT : (*) 11/12/1981 - 2564/4 md. ile gelen Geçici 1 inci md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

Geçici Madde 55 - (*)

506 Sayılı Kanunun 2100 sayılı Kanunla değişik 3 üncü maddesinin I/A bendinin yürürlüğe girdiği 24/11/1977 tarihinde 01/01/1984 tarihine kadar, özel sektörde ait tarım ve orman işlerinde ücretle ve süreksiz olarak çalışanların 506 sayılı Kanun yönünden sonuçlandırılan sigortalılık işlemleri ile malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından prim ödeme gün sayılarına ilişkin hakları saklıdır.

NOT : (*) 24/10/1983 - 2934/5 md. ile gelen Geçici 1 inci md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

Geçici Madde 56 - (*)

Bu Kanunun yayımı tarihinden önce kasıt ve kusuru sonucu meydana gelen iş kazası veya meslek hastalığı nedeniyle ölen sigortalıların hak sahiplerine kar-şısı, Kurumca açılmış davalar düşer.

NOT : (*) 24/10/1983 - 2934/5 md. ile gelen Geçici 2 nci md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

Geçici Madde 57 - (*)

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu gereğince alınacak prim ve verilecek ödenekler ile bağlanacak gelir ve aylıkların hesaplanmasında 1984 yılı için ekteki gösterge tablosu uygulanır.

NOT : (*) 24/10/1983 - 2934/5 md. ile gelen Geçici 3 üncü md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

Geçici Madde 58 - (*)

506 sayılı Kanuna, 2167 sayılı Kanunun 14 üncü maddesi ile eklenen Ek 1 inci madde ile kanun kapsamına alınanlardan 11/07/1978 tarihinden bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar 506 sayılı Kanunun değişik Geçici 8 inci maddesinde belirtilen çalışma belgesi ile 2167 sayılı Kanuna göre borçlanmaya esas hizmet belgesi verenler veya bunların ölümü halinde hak sahipleri, bu belgelerde kayıtlı hizmetlerin tamamını;

A) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren engeç üç ay içinde Kuruma yazılı olarak başvurmak,

B) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte geçerli olan prime esas asgari günlük kazanç üzerinden hesaplanacak malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları prim borcunu, tebliğ tarihinden itibaren en geç 6 ay içinde kuruma ödemek,

Şartı ile borçlanabilirler.

Bunlar için ayrıca borçlanmaya esas hizmet belgesi istenmez.

Kuruma tevdi edilen ve meslek kuruluşlarında veya ilgili dernek veya vakıflarca onaylanmış bulunan borçlanma belgeleri için ayrıca işveren onayı aranmaz.

Bu suretle borçlandırılan hizmetler prim veya kesenek ödemek suretiyle geçmiş veya daha önce borçlanılmış hizmetlere katılır.

Sigortalılığın başlangıç tarihinden önceki sürelerin borçlandırılması halinde sigortalılığın başlangıç tarihi, borçlandırılan gün sayısı kadar geriye götürür.

NOT : (*) 17/11/1983 - 2959/1 md. ile gelen Geçici 1 inci md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

Geçici Madde 59 - (*)

506 sayılı Kanuna 2167 sayılı Kanunun 14 üncü maddesiyle eklenen Ek 1 inci madde ile Kanun kapsamına alınanlara, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar yapılan ödemeler geri alınmaz.(**)

NOT : (*) 17/11/1983-2959/1 md. ile gelen Geçici 2 nci md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

(**) Bu maddede sözü edilen ek 1 inci maddenin numarası teselsülü sağlamak için “Ek Madde 10” olarak değiştirilmiştir.

Geçici Madde 60 - (*)

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce ölen sigortalıların gelir veya aylık bağlanamamış dul kocalardan bu Kanun gereğince gelir veya aylığa hak kazananlara yazılı talepte bulunmaları halinde, bu Kanunun yürürlük tarihini takip eden ödeme dönemi başından itibaren gelir veya aylık bağlanır.

NOT : (*) 20/03/1985 - 3168/8 md. ile gelen Geçici 1 inci md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

Geçici Madde 61 - (*)

506 sayılı Kanunun 23 ve 68inci maddelerinin (I) numaralı bentlerinin yürürlükten kaldırılan (B) fikralarına göre gelir veya aylık bağlanmış bulunanlardan, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte evli olanların yeniden evlendikleri tarihe kadar gelir veya aylıklarının ödenmesine devam olunur. Sonraki eşinden de gelir veya aylık almaya hak kazananlara bu gelir veya aylıklardan fazla olanı ödenir.

NOT : (*) 20/03/1985 - 3168/8 md. ile gelen Geçici 2 nci md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

Geçici Madde 62 - (*)

Askeri Fabrikalar Tekaüt ve Muavenet Sandığı ile Devlet Demiryolları ve Limanları İşletmesi Genel Müdürlüğü İşçileri Emekli Sandığının Sosyal Sigortalar Kurumuna devrinden önce ölen sandık üyelerinin hak sahipleri hakkında bu Kanun hükümleri uygulanır.

NOT : (*) 20/03/1985 - 3168/8 md. ile gelen Geçici 3 üncü md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

Geçici Madde 63 - (*)

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, ödenecek ilk aylık ödeme, bir defaya mahsus olmak üzere bir aydan fazla müddeti kapsayabilir.

NOT : (*) 20/03/1985 - 3168/8 md. ile gelen Geçici 4 üncü md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

Geçici Madde 64 - (*) (Mülga madde: 20/02/1992 - 3774/6 md.)

NOT : (*) 24/12/1985 - 3246/2 md. ile gelen Geçici 1inci md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

Geçici Madde 65 - (*) (Mülga madde: 20/02/1992 - 3774/6 md.)

NOT : (*) 24/12/1985 - 3246/2 md. ile gelen Geçici 2nci md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

Geçici Madde 66 - (*)

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu hükümlerine muhalefetten açılan ve devam eden davalardan, Kanunun değiştirilen hükümlerine göre mahkemelerin görev alanı dışına çıkarılan suçlarla ilgili olanları hakkında görevsizlik kararı verilerek, dosyalarındaki tutanak ve belgeler para cezası vermeye yetkili Sosyal Sigortalar Kurumu ilgili ünitelerine gönderilir.

Kurum, gönderilen tutanakların ilgilileri hakkında, tutanaklarında yazılı suçun Kanun değişikliğinden önceki para cezasının asgari haddini uygulamak suretiyle para cezası tutanağı düzenler.

NOT : (*) 20/06/1987 - 3395/17 md. ile gelen Geçici 1inci md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

Geçici Madde 67 - (*)

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce Prim İtiraz Komisyonu nezdinde itirazda bulunulmuş dosyalar tasfiye oluncaya kadar, Prim İtiraz Komisyonları görevlerine devam eder.

NOT : (*) 20/06/1987 - 3395/17 md. ile gelen Geçici 2nci md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

Geçici Madde 68 - (*)

506 sayılı Kanuna 2167 sayılı Kanunun 14 üncü maddesi ile eklenen ek 1inci madde ile Kanun kapsamına alınanlardan, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde 506 sayılı Kanunun değişik geçici 8inci maddesine göre düzenlenecek çalışma belgelerini Kuruma verenler bu belgelerde kayıtlı hizmetlerinin tamamını;

- A) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde Kuruma yazılı olarak başvurmak,
- B) Borçlanma talebinde bulunduğu tarihte geçerli olan prime esas asgari günlük kazanç üzerinden hesaplanacak malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi borcunu, tebliğ tarihinden itibaren en geç bir yıl içinde Kuruma ödemek,

Şartı ile borçlanabilirler.

Bu suretle borçlandırılan hizmetler, prim veya kesenek ödemek suretiyle geçmiş veya daha önce borçlanılmış hizmetlere katılır.

Sigortalılığın başlangıç tarihinden önceki sürelerin borçlandırılması halinde sigortalılığın başlangıç tarihi borçlandırılan gün sayısına kadar geriye götürülür.

Çalışma belgelerinin geçege uymadığı Kurumca tespit edildiği takdirde, gerek bunu düzenleyenler, gerek ilgili sigortalılar, Kurumun bu yüzden uğrayacağı zararları %50 fazlası ile ve kanuni faizi ile birlikte Kuruma ödemekle yükümlüdürler.

Bu gibiler hakkında ayrıca genel hükümlere göre ceza kovuşturması da yapılır.

NOT : (*) 20/06/1987 - 3395/17 md ile gelen Geçici 3 üncü md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

Geçici Madde 69 - (*)

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden yılbaşından itibaren 5 takvim yılından daha az süre için; Ek 2 nci maddenin (B) fikrasının (b) bendine göre düzenlenecek üst gösterge tespit tablosunun tavan sayısının tespitine esas olan; sigortalının aylık talep veya ölüm tarihinden önceki beş takvim yılında üst gösterge tablosunun en yüksek göstergesi üzerinden hesaplanacak günlük kazançların beş yıllık tutarının yıllık ortalaması;

1inci takvim yılı için bir,

2nci takvim yılı için iki,

3üncü takvim yılı için üç,

4üncü takvim yılı için dört,

Yıllık tutarlarının yıllık ortalaması alınmak suretiyle tespit edilir.

NOT : (*) 20/06/1987 - 3395/17 md. ile gelen Geçici 4 üncü md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

Geçici Madde 70 - (*) (İptal: Anayasa Mahkemesi'nin 26/10/1988 tarih ve 1988/19 Esas ve 1988/33 Kararı ile)

NOT : (*) 20/06/1987 - 3395/17 md. ile gelen Geçici 5 inci md. hükmü olup madde numarası teselsül ettirilmiştir.

Geçici Madde 71 - (*) (Mülga madde: 09/05/1990 - 3642/1 md.)

NOT : (*) 04/04/1987- KHK - 277/1 md. ile gelen Geçici 1 md. hükmü olup, madde numarası teselsül ettirilmiştir.

Geçici Madde 72 - (*) (Mülga madde: 09/05/1990 - 3642/1 md.)

NOT : (*) 04/04/1987 - KHK - 277/1 md. ile gelen Geçici 2 md. hükmü olup, madde numarası teselsül ettirilmiştir.

Geçici Madde 73 - (*) (Mülga madde: 09/05/1990 - 3642/1 md.)

NOT : (*) 04/04/1987 - KHK - 277/1 md. ile gelen Geçici 3 md. hükmü olup, madde numarası teselsül ettirilmiştir.

Geçici Madde 74 - (*) (Mülga madde: 09/05/1990 - 3642/1 md.)

NOT : (*) 20/05/1988 - KHK - 323/1 md. ile gelen Geçici Madde hükmü olup, madde numarası teselsül ettirilmiştir.

Geçici Madde 75 - (Ek madde: 16/02/1989 - 3522/2 md.)

Geçici 70 inci madde uyarınca, geçici gösterge aylığına hak kazananların, malullük, yaşıllık ve ölüm aylıklarının Aralık 1988 tarihindeki gösterge tabloları ile memur aylıklarına uygulanan 100 katsayıya ve 53 000 lira olarak tespit edilmiş sosyal yardım zammına göre hesaplanacak tutarları üzerinden aşağıda belirtilen esaslar dahilinde ödenmesine devam olunur.

A) Bu aylıklarda; katsayı, gösterge tablosu ve sosyal yardım zammındaki değişiklikler nedeniyle herhangi bir artış yapılmaz.

B) Bu madde kapsamındaki aylıkların, geçici 70 inci maddeye göre borçlanma hakkından yararlanmamış olsalar da, almaya hak kazanacakları (sosyal yardım zammı dahil) aylık tutarları, kendilerine ödenmekte olan (sosyal yardım zammı dahil) aylık tutarlarını geçeceği tarihten itibaren, bu ödemeler yerine; cari katsayı, gösterge tablosu ve sosyal yardım zammı esas alınmak suretiyle hesaplanacak aylık tutarları üzerinden ödeme yapılır.

Geçici Madde 76 - (Ek madde: 7/03/1991 - 3702/1 md.)

a) (Değişik bent: 06/05/1993 - 3910/2 md.) Anayasa Mahkemesince iptal edilen Geçici 70 inci madde uyarınca Kuruma 4.200.000 TL. veya 5.040.000 TL. borçlanma primi ödemmiş olup malulluk, yaşıllık ve ölüm sigortasından aylık almakta olanlara ödenmekte olan aylıkları ile;(6400) gösterge üzerinden, sigortalının prim ödeme gün sayısı ve tahsis talep veya ölüm tarihindeki yaşı dikkate alınarak ek 35inci maddeye göre yeniden tespit edilecek aylık bağlama oranları ve cari katsayı esas alınmak suretiyle hesaplanacak malulluk, yaşıllık ve ölüm aylıkları arasındaki fark tutarında telafi edici ödeme yapılır. Ancak, (6400) göstergeden maaş alanların göstergelerinde bir değişiklik yapılması halinde bu değişikliklerden doğan fark telafi edici ödemeye aynen yansıtılır.

4.200.000 TL. veya 5.040.000 TL.'den daha az borçlanma primi ödemmiş olanlalara yapılacak telafi edici ödeme, yukarıda öngörülen esaslar dahilinde ve ödedikleri borçlanma primi ile orantılı olarak hesaplanır.

Telafi edici ödemeler ilgililere her ay aylıkları ile birlikte, malulluk, yaşıllık ve ölüm aylığı aldıkları sürece yapılır.

Ödeme dönemine göre peşin ödenen telafi edici ödeme, ölüm halinde geri alınmaz.

b)(Değişik bent: 06/05/1993 - 3910/2 md.)Ölüm aylığı almakta olanlara yapılacak telafi edici ödeme, ölüm aylığı ödenmesine imkan veren her tahsis dosyası için ayrı ayrı hesaplanır ve hak sahiplerinin ayliktaki hisseleri oranında ödenir.

c) Hak sahibi kız çocukların evlenmeleri nedeniyle, Ek 12nci maddeye göre ödenen evlenme yardımının hesabında, telafi edici ödeme nazara alınmaz.

d) Telafi edici ödeme almaya hak kazandıktan sonra ölen aylıklının hak sahipleri hakkında da yukarıdaki esaslara göre işlem yapılır.

e) Telafi edici ödeme, 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanunun hesaplaşması ile ilgili hükümlerinin uygulanmasında nazara alınmaz.

f) Telafi edici ödeme her türlü vergi, resim ve harçtan muaf'tır.

Geçici Madde 77 - (Ek madde: 07/03/1991 - 3702/1 md.)

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir ay içinde kuruma yazılı olarak başvuranların, geçici 70 inci madde uyarınca kuruma ödedikleri borçlanma prim tutarının tamamı kendilerine iade edilir. Primleri iade edilenler hakkında Geçici 76ncı madde hükmü uygulanmaz.

Geçici Madde 78 - (Ek madde: 05/03/1992-3786/1 md.)

Kamu İktisadi Teşebbüsleri ve kuruluşları ile belediyeler dışında kalan işverenler ile topluluk sigortası ve isteğe bağlı sigortaya devam edenlerden, 31/12/1991 tarihi itibariyle prim, gecikme zammi ve faiz borcu bulunanlar;

- a) Prim borçlarını 15/04/1992 tarihine kadar ödemeleri halinde, ödeme tarihine kadar tahakkuk eden gecikme zammı ve faizlerinin %100'ü,
- b) Prim borçlarının tamamı ile ödeme tarihine kadar tahakkuk eden gecikme zammı ve faizlerin %25'ini, 15/06/1992 tarihine kadar ödemeleri halinde, kalan gecikme zammı ve faizleri,
- c) Prim borçlarının tamamı ile ödeme tarihine kadar tahakkuk eden gecikme zammı ve faizlerin %50'sini 15/08/1992 tarihine kadar ödemeleri halinde, kalan gecikme zammı ve faizleri,
- d) Prim borçlarının tamamı ile ödeme tarihine kadar tahakkuk eden gecikme zammı ve faizlerinin %75'ini 15/10/1992 tarihine kadar ödemeleri halinde, kalan gecikme zammı ve faizleri,

Terkin edilir.

31/12/1991 tarihine kadar ödenmemiş prim borçlarının yukarıda belirtilen süreler içinde kısmen ödenmesi halinde, ödenen primler için ödeme tarihine kadar tahakkuk eden gecikme zammı ve faizler hakkında birinci fıkra hükümleri uygulanır.

Şu kadar ki, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce tahsil edilmiş gecikme zammı ve faizler geri verilmez ve mahsup edilmez.

Prim gecikme zammı ve faiz borçları için haklarında cebri icra yoluna müracaat edilen işverenler, 31/12/1991 tarihi itibarıyle ödenmemiş prim borçlarının 1/4'ünü, 15/04/1992 tarihine kadar icra dairelerine veya Kuruma ödemeleri halinde; 15/10/1992 tarihine kadar icra takiplerile, ceza ve hukuk davalarına devam edilmez, bu davalara ilişkin kanuni süreler işlemez. Bu işverenlerin prim borçları, gecikme zammı ve faizlerini birinci fıkarda belirtilen esaslar ve süreler içerisinde icra ve yargılama giderleri ile birlikte icra dairelerine veya Kuruma ödemeleri halinde, gecikme zammı ve faiz borçları birinci fıkra hükmüne göre terkin edilir.

Takside bağlanmış ve henüz ödenmemiş bulunan prim borçları ile gecikme zammı ve faizlerini birinci fıkarda belirtilen esaslar ve süreler içerisinde ödemek isteyen işverenler hakkında da bu madde hükümleri uygulanır.

Bu maddede belirtilen esaslar ve süreler içerisinde ödenmeyen primler ile ilgili olarak 80 inci maddenin uygulanmasına devam edilir.

09/05/1990 tarih ve 3642 sayılı Kanunla yürürlükten kaldırılan 277 ve 323 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameler gereği ertelenen gecikme zammı ve faiz borcu bulunan işverenler, bu borçlarının %75'ini 30/06/1992 tarihine kadar ödemeleri halinde, bakiye gecikme zammı ve faiz borçları terkin edilir. Bu borçlarından dolayı aleyhlerine icra takibi yapılan işverenlerden icra giderleri tahsil edilir.

Geçici Madde 79 - (Ek madde: 01/12/1993 - 3917/2 md.)

Bu Kanunun 1 inci maddesinde sözü edilen yönetmelik yürürlüğe girinceye kadar açılmış olan icra takipleri önceki hükümlere göre sonuçlandırılır.

Bu yönetmelik en geç 1 yıl içinde hazırlanarak yürürlüğe konulur.

Geçici Madde 80 - (Ek madde: 08/12/1994 - 4056/1 md.)

17/07/1964 tarih ve 506 sayılı Kanunun Ek 10 uncu maddesi ile Kanun kapsamına alınan sigortalılar, örneği Kurumca hazırlanan ve ilgili işveren, birlik, sendika, dernek, sanatsal vakıf kuruluşları veya ilgili kamu kuruluşları tarafından usulüne uygun olarak düzenlenip, Kültür Bakanlığıncı onaylanmış borçlanma belgeleri ile Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde Kuruma başvurmaları ve borç ödeme tarihindeki 78inci maddeye göre belirlenen asgari günlük kazanç üzerinden hesaplanan malullük, yaşılık ve ölüm sigortaları primlerini bir defada kuruma ödemeleri şartı ile borçlanma belgesinde kayıtlı meslekleriyle ilgili çalışma sürelerinin tamamını veya bir bölümünü borçlanabilirler.

Borçlandırılan hizmetler prim veya kesenek ödemek suretiyle geçmiş veya daha önceki borçlandırılmış hizmetlerle birleştirilir.

Sigortalılığın başlangıç tarihinden önceki hizmetlerin borçlandırılması halinde, sigortalılığın başlangıç tarihi borçlandırılan gün sayısı kadar geriye götürülür.

Önceki borçlanma kanunlarına göre borçlandırılmış veya bu Kanuna göre borçlandırılacak hizmetlerin toplamı 15 yılı geçemez.

Sosyal güvenlik kuruluşlarına prim ödeyerek geçen hizmetler ile 18 yaşın altında geçen hizmetler borçlandırılmaz.

Borçlanan sigortalının ölümü halinde, borçlanma tutarının tümü veya hakkın doğumuna yetecek bölümü birinci fikradaki koşullarla hak sahipleri tarafından ödenir.

Belgelerdeki bilgilerin doğruluğu konusunda Kurumca yapılacak ve yaptırılacak inceleme sonunda gerçeğe aykırılığı tespit edilen borçlanma belgeleri geçerli sayılmaz, bu belgelere göre yapılmış bulunan işlemler iptal edilir.

Gerçeğe aykırı belge düzenleyenler ve ilgili sigortalılar Kurumun bu yüzden uğrayacağı zararları müşterek ve müteselsilen %50 fazlası ve kanuni faizi ile birlikte ödemekle yükümlüdürler. Bunlar hakkında ayrıca genel hükümlere göre ceza kovuşturması da yapılır.

Geçici Madde 81 - (Ek madde: 25/08/1999 - 4447/17 md.)

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte;

A) Bu Kanunun yürürlük tarihinden önce yürürlükte bulunan hükümlere göre yaşılık aylığı bağlanmasına hak kazanmış olanlar ile sigortalılık süresi 18 yıl ve daha fazla olan kadınlar ve sigortalılık süresi 23 yıl ve daha fazla olan erkekler hakkında, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yürürlükte bulunan hükümler uygulanır.

B) (İptal bend: Anayasa Mah.nin 23/02/2001 tarihli ve E. 1999/42, K. 2001/41 sayılı Kararı ile.; Yeniden düzenleme: 23/05/2002 - 4759 S.K./3. md.)(* 23/05/2002 tarihinde;

- a) (A) bendi kapsamında olanlar hariç sigortalılık süresi 18 (dahil) yıldan fazla olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 40 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 23 yıldan (dahil) fazla olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 44 yaşını doldurmaları ve en az 5000 gün,
- b) Sigortalılık süresi 17 (dahil) yıldan fazla, 18 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 41 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 21 yıl 6 ay (dahil) dan fazla, 23 yıldan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 45 yaşını doldurmaları ve en az 5000 gün,
- c) Sigortalılık süresi 16 (dahil) yıldan fazla, 17 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 42 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 20 yıl (dahil) dan fazla, 21 yıl 6 aydan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 46 yaşını doldurmaları ve en az 5075 gün,
- d) Sigortalılık süresi 15 (dahil) yıldan fazla, 16 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 43 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 18 yıl 6 ay (dahil) dan fazla, 20 yıldan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 47 yaşını doldurmaları ve en az 5150 gün,
- e) Sigortalılık süresi 14 (dahil) yıldan fazla, 15 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 44 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 17 yıl (dahil) dan fazla, 18 yıl 6 aydan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 48 yaşını doldurmaları ve en az 5225 gün,
- f) Sigortalılık süresi 13 (dahil) yıldan fazla, 14 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 45 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 15 yıl 6 ay (dahil) dan fazla, 17 yıldan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 49 yaşını doldurmaları ve en az 5300 gün,
- g) Sigortalılık süresi 12 (dahil) yıldan fazla, 13 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 46 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 14 (dahil) yıldan fazla, 15 yıl 6 aydan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 50 yaşını doldurmaları ve en az 5375 gün,
- h) Sigortalılık süresi 11 (dahil) yıldan fazla, 12 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 47 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 12 yıl 6 ay (dahil) dan fazla, 14 yıldan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 51 yaşını doldurmaları ve en az 5450 gün,
- i) Sigortalılık süresi 10 (dahil) yıldan fazla, 11 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 48 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 11 (dahil) yıldan fazla, 12 yıl 6 aydan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 52 yaşını doldurmaları ve en az 5525 gün,
- j) Sigortalılık süresi 9 (dahil) yıldan fazla, 10 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 49 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 9 yıl 6 ay (dahil) dan fazla, 11 yıldan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 53 yaşını doldurmaları ve en az 5600 gün,
- k) Sigortalılık süresi 8 (dahil) yıldan fazla, 9 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 50 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 8 (dahil) yıldan fazla, 9 yıl 6 aydan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 54 yaşını doldurmaları ve en az 5675 gün,
- l) Sigortalılık süresi 7 (dahil) yıldan fazla, 8 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 51 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 6 yıl 6 ay (dahil) dan fazla, 8 yıldan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 55 yaşını doldurmaları ve en az 5750 gün,

- m) Sigortalılık süresi 6 (dahil) yıldan fazla, 7 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 52 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 5 (dahil) yıldan fazla, 6 yıl 6 aydan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 56 yaşını doldurmaları ve en az 5825 gün,
- n) Sigortalılık süresi 5 (dahil) yıldan fazla, 6 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 53 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 3 yıl 6 ay (dahil) dan fazla, 5 yıldan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 57 yaşını doldurmaları ve en az 5900 gün,
- o) Sigortalılık süresi 4 (dahil) yıldan fazla, 5 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 54 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 2 yıl 8 ay 15 (dahil) günden fazla, 3 yıl 6 aydan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 58 yaşını doldurmaları ve en az 5975 gün,
- p) Sigortalılık süresi 3 (dahil) yıldan fazla, 4 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 55 yaşını doldurmaları ve en az 5975 gün,
- r) Sigortalılık süresi 2 yıl 8 ay 15 (dahil) günden fazla, 3 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 56 yaşını doldurmaları ve en az 5975 gün,

Malullük, yaşıllık ve ölüm sigortaları primi ödemmiş bulunmaları şartı ile yaşıllık aylığından yararlanabilirler.

- C) (Değişik bend: 23/05/2002 - 4759 S.K./3. md.)(**) a) 23/05/2002 tarihinde 15 yıllık sigortalılık süresini kadın ise 50, erkek ise 55 yaşını doldurmuş ve 3600 gün malullük, yaşıllık ve ölüm sigortaları primi ödemmiş bulunanlara istekleri halinde yaşıllık aylığı bağlanır.
- b) 23/05/2002 tarihinde (a) bendinde öngörülen şartları yerine getiremeyenlerden bu şartları;
  - ba) 24/05/2002 ile 23/05/2005 tarihleri arasında yerine getirenler kadın ise 52, erkek ise 56 yaşını doldurmuş olmaları,
  - bb) 24/05/2005 ile 23/05/2008 tarihleri arasında yerine getirenler kadın ise 54, erkek ise 57 yaşını doldurmuş olmaları,
  - bc) 24/05/2008 ile 23/05/2011 tarihleri arasında yerine getirenler kadın ise 56, erkek ise 58 yaşını doldurmuş olmaları,
  - bd) 24/05/2011 tarihinden sonra yerine getiren kadınlar 58, 24/05/2011 ile 23/05/2014 tarihleri arasında yerine getiren erkekler 59 yaşını doldurmuş olmaları,
  - be) 24/05/2014 tarihinden sonra yerine getiren erkekler 60 yaşını doldurmuş olmaları,

Şartı ile yaşıllık aylığından yararlanabilirler.

NOT : (*) Anayasa Mahkemesinin 23/11/2001 tarihli R.G.de yayımlanan, 23/02/2001 tarih ve E. 1999/42, K. 2001/41 sayılı kararı ile iptal edilen (B) bendi için Tarihçeye bakınız. İptal hükmü, kararın Resmi Gazetede yayımlanmasından 6 ay sonra yürürlüğe girer.

(**) 23/05/2002 kabul tarihli, 01/06/2002 tarih ve 24772 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 4759 sayılı Kanunun 3. maddesi ile değiştirilen (C) bendi için Tarihçeye bakınız.

TARİHÇE : 1 - Anayasa Mahkemesinin 23/11/2001 tarihli R.G.de yayımlanan, 23/02/2001 tarih ve E. 1999/42, K. 2001/41 sayılı kararı ile iptal edilen (B) bendi:

B) a) Sigortalılık süresi 17 (dahil) yıldan fazla 18 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 41 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 22 (dahil) yıldan fazla 23 yıldan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 45 yaşını doldurmaları ve en az 5000 gün,

b) Sigortalılık süresi 16 (dahil) yıldan fazla 17 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 43 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 21 (dahil) yıldan fazla 22 yıldan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 46 yaşını doldurmaları ve en az 5000 gün,

c) Sigortalılık süresi 15 (dahil) yıldan fazla 16 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 45 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 20 (dahil) yıldan fazla 21 yıldan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 48 yaşını doldurmaları ve en az 5000 gün,

d) Sigortalılık süresi 14 (dahil) yıldan fazla 15 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 47 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 19 (dahil) yıldan fazla 20 yıldan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 50 yaşını doldurmaları ve en az 5150 gün,

e) Sigortalılık süresi 13 (dahil) yıldan fazla 14 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 48 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 18 (dahil) yıldan fazla 19 yıldan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 51 yaşını doldurmaları ve en az 5300 gün,

f) Sigortalılık süresi 12 (dahil) yıldan fazla 13 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 49 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 17 (dahil) yıldan fazla 18 yıldan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 52 yaşını doldurmaları ve en az 5450 gün, g) Sigortalılık süresi 11 (dahil) yıldan fazla 12 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 50 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 16 (dahil) yıldan fazla 17 yıldan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 53 yaşını doldurmaları ve en az 5600 gün,

h) Sigortalılık süresi 10 (dahil) yıldan fazla 11 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 51 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 15 (dahil) yıldan fazla 16 yıldan az olan erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 54 yaşını doldurmaları ve en az 5750 gün,

i) Sigortalılık süresi 10 yıldan az olan kadınlar 20 yıllık sigortalılık süresini ve 52 yaşını doldurmaları, sigortalılık süresi 15 yıldan az erkekler 25 yıllık sigortalılık süresini ve 56 yaşını doldurmaları ve en az 6000 gün,

Malüllük, yaşıllık ve ölüm sigortaları primi ödemmiş bulunmaları şartı ile yaşıllık aylığından yararlanabilirler.

---

2 - Anayasa Mahkemesinin 23/11/2001 tarihli R.G.de yayımlanan, 23/02/2001 tarih ve E. 1999/42, K. 2001/41 sayılı kararı ile iptal edilen (C) bendifin (b) alt bendi:

b) (a) bendinde öngörülen şartları yerine getirememiş durumda olanlardan kadın ise 52, erkek ise 56 yaşını doldurmuş olması, en az 15 yıllık sigortalılık süresini tamamlaması ve en az 3600 gün malüllük, yaşıllık ve ölüm sigortaları primi ödemmiş olmaları şartıyla yaşıllık aylığından yararlanabilirler.

---

3 - 23/05/2002 kabul tarihli, 01/06/2002 tarih ve 24772 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 4759 sayılı Kanunun 3. maddesi ile değiştirilen (C) bendi:

C) a) 15 yıllık sigortalılık süresini, kadın ise 50, erkek ise 55 yaşını doldurmuş ve 3600 gün malüllük, yaşıllık ve ölüm sigortaları primi ödemmiş bulunanlara istekleri halinde yaşıllık aylığı bağlanır.

b) (İptal alt bend: Anayasa Mah.nin 23/02/2001 tarihli ve E. 1999/42, K. 2001/41 sayılı Kararı ile.)(*)

(*) Anayasa Mahkemesinin 23/11/2001 tarihli R.G.de yayımlanan, 23/02/2001 tarih ve E. 1999/42, K. 2001/41 sayılı kararı ile iptal edilen (C) bendinin (b) alt bendi için Tarihçeye bakınız. İptal hükmü, kararın Resmi Gazetede yayımlanmasından 6 ay sonra yürürlüğe girer.

Geçici Madde 82 - (Ek madde: 25/08/1999 - 4447/17 md.) (*)

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce sigortalı bulunanlara bağlanacak aylıklar, aşağıdaki (a) ve (b) bentlerine göre hesaplanacak aylıkların toplamından oluşur. a) Sigortalının bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar prim ödeme sürelerine ait aylığı aşağıdaki şekilde belirlenir.

Sigortalının aylık talep tarihine kadarki toplam prim ödeme gün sayısı üzerinden, bu Kanunun yürürlük tarihi itibarıyle ve bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki hükümlere göre hesaplanacak aylığının sigortalının bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadarki prim ödeme gün sayısı ile orantılı bölümü, bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren aylık başlangıç tarihte kadar geçen takvim yılları için, her yılın Aralık ayına göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki artış oranı ve gayrisafi yurt içi hasila sabit fiyatlarla gelişme hızı kadar ayrı ayrı artırılarak hesaplanır.

Hesaplanan yaşıllık aylığı, aylık bağlanması için yazılı başvurunun yapıldığı yılın Ocak ayı ile aylığın başladığı takvim yılının başlangıç tarihi arasında geçen her ay için Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki artış oranları kadar artırılır.

b) Sigortalının bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonraki prim ödeme sürelerine ait aylığı ise, sigortalının aylık talep tarihine kadar toplam prim ödeme gün sayısı üzerinden bu Kanunun 61inci maddesi hükümlerine göre hesaplanacak aylığının, bu Kanunun yürürlük tarihinden sonraki prim ödeme gün sayısına orantılı bölümü kadardır.

Sigortaliya yukarıdaki (a) ve (b) bentlerine göre bağlanacak aylıkların toplamı, sigortalının aylık talep tarihindeki toplam prim ödeme gün sayısı üzerinden, bu Kanunun yürürlük tarihi itibarıyle, bu Kanunun yürürlük tarihinden önceki hükümlere göre hesaplanan aylığının, bu Kanunun yürürlük tarihi ile aylık başlangıç tarihi arasında geçen takvim yılları için her yılın Aralık ayına göre Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından açıklanan en son temel yıllık kentsel yerler tüketici fiyatları indeksindeki artış oranına ve bu Kanunun 61inci maddesinin son fikrasına göre artırılmış değerinin altında olamaz.

Bu Kanunun yürürlük tarihinden sonra malüllük aylığına hak kazananlar ile ölen sigortalıların hak sahiplerinin aylıkları, yukarıdaki fikralarda belirtilen hükümler esas alınarak, 55 veya 67inci madde hükümlerine göre hesaplanır. Bu Kanunun yürürlük tarihinden sonra prime esas kazancı bulunmayanların malüllük ve ölüm aylıkları, bu Kanunun yürürlük tarihinden önceki hükümlere göre hesaplanır ve yukarıdaki (a) bendindeki esaslara göre artırılarak bağlanır.

NOT : (*) Bu madde 25/08/1999 tarih ve 4447 sayılı kanunun 63 üncü maddesi gereğince 01/01/2000 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Geçici Madde 83 - (Ek madde: 04/10/2000 - KHK/616, md.64; İptal: Anayasa M.'nin 31/10/2000 tarih ve 2000/65 Esas ve 2000/38 Kararı ile)(*)

NOT : (*) Maddeyi ekleyen 616 Sayılı KHK, Anayasa Mahkemesinin E:2000/65, K:2000/38 sayılı kararıyla iptal edilmiş olup, iptal hükmü, kararın 10/11/2000 tarih ve 24226 sayılı R.G.de yayımından itibaren 1 yıl sonra yürürlüğe girmiştir. İptal edilen madde için Tarihçeye bakınız.

TARİHÇE : 1 - Anayasa M.'nin 31/10/2000 tarih ve 2000/65 Esas ve 2000/38 Kararı ile iptal edilen madde metni:

Geçici Madde 83 - (Ek madde: 04/10/2000 - KHK/616, md.64)

08/09/1999 ile 31/12/1999 "dahil" tarihleri arasında işe alınan sigortalılar için en geç bir ay içinde Kuruma verilen veya iadelî taahhütlü olarak gönderilen işyeri bildirgesi ile işe giriş bildirgeleri de süresi içinde verilmiş sayılır. Belirtilen süre içerisinde 8inci maddenin birinci fikrası ve 9uncu maddedeneki yükümlülükleri yerine getirmemeleri sebebiyle yine bu Kanuna göre haklarında idari para cezası uygulanan işverenlerin ödedikleri idari para cezası ve gecikme zammi tutarı müteakip aylardaki prim borçlarına mahsup edilir.

Geçici Madde 84 - (Ek madde: 04/10/2000 - KHK/616, md.64; İptal: Anayasa M.'nin 31/10/2000 tarih ve 2000/65 Esas ve 2000/38 Kararı ile) (*)

NOT : (*) Maddeyi ekleyen 616 Sayılı KHK, Anayasa Mahkemesinin E:2000/65, K:2000/38 sayılı kararıyla iptal edilmiş olup, iptal hükmü, kararın 10/11/2000 tarih ve 24226 sayılı R.G.de yayımından itibaren 1 yıl sonra yürürlüğe girmiştir. İptal edilen madde için Tarihçeye bakınız.

TARİHÇE : 1 - Anayasa M.'nin 31/10/2000 tarih ve 2000/65 Esas ve 2000/38 Kararı ile iptal edilen madde metni:

Geçici Madde 84 - (Ek madde: 04/10/2000 - KHK/616, md.64)

Kurum, 25/08/1999 tarihli ve 4447 sayılı Kanunun 59uncu maddesine göre atayacağı sağlık personelinin yer değiştirme ile atama esaslarını bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yayımı tarihinden itibaren 6 ay içinde çıkaracağı bir yönetmelikle belirler. Bu yönetmeliğin yürürlüğe konulmasına kadar sağlık ve yardımcı sağlık personelinin atanmaları hakkında mevcut hükümlerin uygulanmasına devam olunur.

Ek Geçici Madde

Ek Geçici Madde 1 - (Ek madde: 15/04/1987 - 3351/1 md.)

Bu Kanuna tabi olarak çalışan veya istege bağlı sigortaya yahut topluluk sigortasına prim ödemekte olan sigortalılardan; kamu kurum ve kuruluşları ile askeri işyerlerinde kurulmuş

olan resmi nitelikteki çıraklık okullarına çıraklık mukavelesi ile giren ve okullarını başarı ile bitirenlerin çırak okullarında 05/07/1977 tarihinden önce geçen başarılı eğitim ve öğrenim sürelerini, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde yazılı talepte bulunmaları halinde ve bu Kanunun 78inci maddesi ile belirlenen prime esas kazancın alt sınırının talep tarihindeki tutarı üzerinden hesaplanacak malullük, yaşıllık ve ölüm sigortaları primlerinin tamamını 2 yıl içinde ödemeleri şartı ile borçlandırılır.

Borçlandırılan sürenin karşılığı olan gün sayısı, sigortalının prim ödeme süresine katılır. Şu kadarki bu Kanuna göre tespit edilen sigortalılığın başlangıç tarihinden önceki süreler için borçlandırılma halinde, sigortalılığın başlangıç tarihi, borçlandırılan gün sayısı kadar geriye götürülür.

01/04/1981 tarihinden önce malullük, yaşıllık ve ölüm sigortalarına tescil edilmiş olanlar hakkında 60inci maddenin (G) fikrasi hükmü uygulanmaz.

Borçlanılan hizmet süresinin malullük, yaşıllık ve ölüm sigortaları yönünden değerlendirilebilmesi için borç tutarının tamamı ilgili tarafından ödenir. Ancak sigortalının müraaat süresi içerisinde ölümü halinde haksahiplerinin yazılı talebi üzerine tahsis hakkının doğumuna yetecek prim tutarının tahsil edildiği tarihi takip eden aybaşından itibaren kendilerine aylık bağlanır.

Borçlanması istenilen hizmetin, örneği Kurumca hazırlanacak belgeler ile tevsik edilmesi şarttır.

Ek Geçici Madde 2 - (Ek madde: 31/05/2000 - 4571/1. md.) (*)(**)

01/04/2000 ile 31/03/2001 tarihleri arasında alınacak prim ve verilecek ödeneklerin hesabına esas tutulan günlük kazancın alt sınırı 7.000.000 TL.(***) olarak uygulanır. Bu alt sınır 01/04/2001 tarihinden itibaren 78inci maddenin birinci fikrasi hükmüne göre artırılır. Ancak, Bakanlar Kurulu bu artışı 01/04/2001 ile 31/03/2002 dönemi için hedeflenen enflasyonu dikkate alarak yeniden belirlemeye yetkilidir. 01/04/2000 tarihi ile bu Kanunun yayımı tarihi arasındaki döneme ait ödenen fazla primler, sonraki dönemlerin prim borcuna mahsup edilir.

Bu Kanunun yayımı tarihini takip eden ödeme dönemi başından itibaren 96ncı madde uyarınca bağlanmış gelir ve aylıklar birinci fikrada belirtilen alt sınır üzerinden hesaplanır.

NOT : (*) Bu madde 31/05/2000 tarihinde yayımlanmış olup, 4571 sayılı kanunun 6. maddesi gereğince, 01/04/2000 tarihinden geçerli olmak üzere yürürlüğe girmiştir.

(**) Kanuna işlenemeyen geçici maddeler başlığı altındaki "31/05/2000 Tarih ve 4571 Sayılı Kanunun Geçici Maddeleri" kısmı altındaki Geçici Madde 1'e bakınız.

(***) Burada yer alan "5.000.000" ibaresi, 2001/2342 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla da "7.000.000" olarak değiştirilmiştir. 2001/2342 sayılı kararın 3. maddesine göre, bu karar 01/04/2001 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde (30/04/2001) yürürlüğe girer. 2001/2342 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı için Kanunun sonuna bakınız.

Ek Geçici Madde 3 - (Ek madde: 20/03/2002 - 4747 S.K../3. md.)

01/04/2002 ile 31/03/2003 tarihleri arasında alınacak prim ve verilecek ödeneklerin hesabına esas tutulan günlük kazancın alt sınırını ve buna ilişkin usul ve esasları belirlemeye Bakanlar Kurulu yetkilidir. Bakanlar Kurulunca belirlenecek alt sınır 01/04/2003 tarihinden itibaren 78inci maddenin birinci fikrasına göre artırılır.

Bu Kanunun yayımı tarihini takip eden ödeme dönemi başından itibaren 96 ncı madde uyarınca bağlanmış gelir ve aylıklar birinci fikraya göre belirlenen alt sınır üzerinden hesaplanır.

Kaldırılan hükümler:

Madde 141 - 4772, 5502 ve 6900 sayılı kanunlar ile bu kanunların ek ve değişiklikleri, 3008 sayılı kanunun yedinci faslı 5953 sayılı kanunun 23, geçici 2 ve 3 üncü, 6379 sayılı kanunun 36, geçici 3 ve geçici 4 üncü maddeleri ve 4792 sayılı kanunun 5565 sayılı kanunla muaddel 8inci maddesi hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük tarihi:

Madde 142 - Bu kanunun 126 ncı maddesi 1 Kasım 1964 tarihinde, diğer hükümleri ise yayımını takibeden ay başından altı ay sonra yürürlüğe girer.

Ancak, geçici 7, 17 ve 18 inci maddeler ile 96 ncı madde hükümlerine göre yapılacak zamlar bu kanunun yayım tarihini takibeden ilk üç aylık dönemden itibaren hesabedilerek kanun yürürlüğe girdikten sonra verilir.

Yürütme organı:

Madde 143 - Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Kanuna İşlenmemiş Geçici Maddeler

29/04/1986 Tarih ve 3279 Sayılı Kanunun Geçici Maddeleri:

Geçici Madde 1 - Bu Kanunun yürürlük tarihinden önce, iş kazaları ile meslek hastalıkları ve ölüm sigertasından gelir veya aylık hakkı düşen ve bu Kanunun yürürlük tarihinde hak sahibi durumunda bulunan veya bu Kanunun yürürlük tarihinden sonra hak sahibi durumuna girenlerin yazılı olarak Kuruma müracaatları halinde, müracaat tarihini takibeden ay başından başlanarak gelir veya aylıkları ödenir.

Geçici Madde 2 - Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu kapsamına alınmış olan ve bu Kanunun 1 inci maddesine göre kapsam dışında bırakılan köy sınırları içindeki bina, inşaat, tamirat, tadilat, tesisat ve benzeri işler için ödenmemiş bulunan sigorta primleri terkin edilir.

Geçici Madde 3 - 506 sayılı Kanuna 06/03/1981 tarih ve 2422 sayılı Kanunun 17 ncı maddesiyle eklenen ek madde 1 ile getirilen ve 24/10/1983 tarih ve 2934 sayılı Kanunla değişik gösterge tablosunda 31/12/1986 tarihine kadar, ileri yılları da kapsayacak şekilde değişiklikler yapmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.(*)

NOT : (*) Bu maddedede sözü edilen ek 1inci maddenin numarası teselsülü sağlamak için “Ek Madde 20” olarak değiştirilmiştir.

31/05/2000 Tarih ve 4571 Sayılı Kanunun Geçici Maddeleri:

Geçici Madde 1 - Bu Kanunun çerçevesinde 1inci maddesiyle getirilen ek geçici 2nci maddesinde belirtilen miktarlar üzerinden bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 79uncu maddesinde öngörülen sürede Sosyal Sigortalar Kurumuna verilen aylık sigorta prim bildirgeleri ve dört aylık prim bordroları ek geçici 2nci madde hükmü kapsamındadır.

BKK

506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 78inci Maddesi Uyarınca Alınacak Prim ve Verilecek Ödeneklerin Hesabına Esas Tutulan Günlük Kazancın Alt ve Üst Sınırının Belirlenmesine İlişkin Karar

Resmi Gazete Tarihi: 30.04.2001

Resmi Gazete Sayısı: 24388 (1. Mük.)

Karar Sayısı: 2001/2342

Bakanlar Kurulundan

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 78inci maddesi uyarınca alınacak prim ve verilecek ödeneklerin hesabına esas tutulan günlük kazancın alt ve üst sınırının belirlenmesine ilişkin ekli Kararın yürürlüğe konulması; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın 19/04/2001 tarihli ve 10937 sayılı yazısı üzerine, 506 sayılı Kanunun 78inci ve ek geçici 2nci maddelerine göre, Bakanlar Kurulu'nca 20/04/2001 tarihinde kararlaştırılmıştır.

20/04/2001 Tarihli ve 2001/2342 Sayılı Kararnamenin Eki

KARAR

Madde 1 - 01/04/2001 ile 31/03/2002 tarihleri arasında alınacak prim ve verilecek ödeneklerin hesabına esas tutulan günlük kazancın alt sınırı 7.000.000 TL. olarak uygulanır.

Madde 2 - 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 78inci maddesi uyarınca alınacak prim ve verilecek ödeneklerin hesabına esas tutulan günlük kazancın üst sınırı, alt sınırın beş katına yükseltilmiştir.

Madde 3 - Bu Karar 01/04/2001 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 4 - Bu Kararı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı yürütür.

506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun Ek Geçici 3üncü Maddesi ile 1479 Sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun Geçici 17nci Maddesinin Uygulanmasına İlişkin Bakanlar Kurulu Kararı

Resmi Gazete Tarihi: 13/04/2002

Resmi Gazete Sayısı: 24725

Karar Sayısı: 2002/3930

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun ek geçici 3 ncü maddesi ile 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununun geçici 17 nci maddesinin uygulanmasına ilişkin ekli Karar'ın yürürlüğe konulması; adı geçen kanunların anılan maddelerine göre, Bakanlar Kurulu'nca 01/04/2002 tarihinde kararlaştırılmıştır.

01/04/2002 Tarihli ve 2002/3930 Sayılı Kararnamenin Eki

KARAR

Madde 1 - 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununa tabi sigortalıların ödeyecekleri primler ile bağlanacak aylıkların hesabına esas gelir basamakları 01/04/2002 - 31/03/2003 tarihleri arasında uygulanmak üzere aşağıdaki şekilde tespit edilmiştir.

BASAMAKLAR GELİR BASAMAKLARI

01/04/2002 - 30/6/2002	01/07/2002 - 31/03/2003
1 149,499,189	176,244,594
2 159,092,720	187,554,408
3 168,686,251	198,864,222
4 178,279,782	210,174,036
5 187,873,313	221,483,850
6 198,745,980	234,301,638
7 209,618,647	247,119,426
8 220,491,314	259,937,214
9 231,363,981	272,755,002
10 242,236,648	285,572,790
11 253,109,315	298,390,578
12 263,981,982	311,208,366
13 302,516,005	356,636,119
14 337,692,284	398,105,435
15 372,868,563	439,574,751
16 408,044,842	481,044,067
17 443,221,121	522,513,383
18 478,397,400	563,982,699
19 513,573,679	605,452,015
20 548,749,958	646,921,331
21 583,926,237	688,390,647
22 619,102,516	729,859,963

23	654,278,795	771,329,279
24	689,455,074	812,798,595

Madde 2 - 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 78 inci maddesi uyarınca alınacak prim ve verilecek ödeneklerin hesabına esas tutulan günlük kazancın alt sınırı;

a) 01/04/2002 - 30/06/2002 tarihleri arasında uygulanmak üzere 9,262,400.- TL.,

b) 01/07/2002 - 31/03/2003 tarihleri arasında uygulanmak üzere 10,919,443.- TL.,

olarak tespit edilmiştir.

Madde 3 - Bu Karar 01/04/2002 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 4 - Bu Kararı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı yürütür.

506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu ve 2925 Sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanununa Göre Sigortalı ve Hak Sahibi Olan Kimselere, Bu Kanunlar Gereğince Bağlanan Gelir ve Aylıkların Ödeme Tarihlerinin Yeniden Belirlenmesine İlişkin Bakanlar Kurulu Kararı

Resmi Gazete Tarihi: 28/12/2002

Resmi Gazete Sayısı: 24977

Karar Sayısı: 2002/5001

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu ve 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanununa göre sigortalı ve hak sahibi olan kimselere, bu kanunlar gereğince bağlanan gelir ve aylıkların ödeme tarihlerinin yeniden belirlenmesine ilişkin ekli Karar'ın yürürlüğe konulması; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın 23/12/2002 tarihli ve 32092 sayılı yazısı üzerine, 506 sayılı Kanunun 98 inci ve 2925 sayılı Kanunun 39 uncu maddelerine göre, Bakanlar Kurulu'ncı 24/12/2002 tarihinde kararlaştırılmıştır.

24/12/2002 Tarihli ve 2002/5001 Sayılı Kararnamenin Eki

KARAR

Madde 1 - 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu ile 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanunu'na göre sigortalı ve hak sahibi olan kimselere bağlanan gelir ve aylıkların ödeme tarihleri aşağıdaki şekilde yeniden tespit edilmiştir.

2003/Şubat ödeme döneminden başlanarak, sigortalılar ile hak sahiplerinin gelir ve aylıkları:

- a) Tahsis numarasının son rakamı 9 olanlara her ayın onyedinci gününden,
- b) Tahsis numarasının son rakamı 7 olanlara her ayın onsekizinci gününden,
- c) Tahsis numarasının son rakamı 5 olanlara her ayın ondokuzuncu gününden,
- d) Tahsis numarasının son rakamı 3 olanlara her ayın yirminci gününden,
- e) Tahsis numarasının son rakamı 1 olanlara her ayın yirmibirinci gününden,

- f) Tahsis numarasının son rakamı 8 olanlara her ayın yirmiikinci gününden,
- g) Tahsis numarasının son rakamı 6 olanlara her ayın yirmiüçüncü gününden,
- h) Tahsis numarasının son rakamı 4 olanlara her ayın yirmidördüncü gününden,
- i) Tahsis numarasının son rakamı 2 olanlara her ayın yirmibeşinci gününden,
- j) Tahsis numarasının son rakamı 0 olanlara her ayın yirmialtıncı gününden,

itibaren birer aylık dönemler halinde ve peşin olarak ödenir.

Madde 2 - Yeni ödeme sistemine geçilmesini sağlamak amacıyla ödeme tarihleri öne alınanların gelir ve aylıklarından kesinti yapılmaz.

Ödeme tarihleri ileri alınanların 2003/Ocak ödeme dönemi için 1inci maddenin; (g) bendi kapsamında bulunanlara gelir ve aylıkları ile sosyal yardım zammı ve telafi edici ödemeleri aylık tutarının bir günlük karşılığı, (h) ve (i) bentleri kapsamında olanlara iki günlük karşılığı, (j) bendi kapsamında olanlara üç günlük karşılığı fark ödenir.

Madde 3 - Ödeme günü Cumartesi gününe rastlayan grubun ödemesi Cuma, Pazar gününe rastlayan grubun ödemesi Pazartesi günü grup ile birleştirilerek yapılır.

Ödeme günlerinden herhangi birinin Cumartesi veya Pazar günü dışında resmi tatil gününe rastlaması halinde, ödemelerin hangi tarihlerde yapılacağı, Hazine Müsteşarlığının görüşü alınmak suretiyle, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca belirlenerek ilan edilir.

Madde 4 - 19/02/1999 tarihli ve 99/12473 sayılı Kararname yürürlükten kaldırılmıştır.

Madde 5 - Bu Karar 19/01/2003 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 6 - Bu Kararı Bakanlar Kurulu yürütür.